X

CITIZENSHIP BRANCH
OTTAWA
OCT 4 1965
FILE No. ....
DEPT. OF CITIZENSHIP
AND IMMIGRATION

4.10.

The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121: 368-3239
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave, Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — D. Vallena,
648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U. S. A.
SATURDAY, OCTOBER 2. 1965.

LATVIJA AMERIKĀ

79. N-RS. SESTDIENA, 1965. GADA 2. OKTOBRIS 15. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave, Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja D. VALLENA
648 South 23rd Ave, Bellwood, Ill., 60104, U. S. A
tālrunis 544-4278

Mērķis 25.000 dolaru!

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS CENTRĀLĀS VALDES SĒDE ŅUJORKĀ

Sabiedrībā bieži vien dzirdēti pārmetumi, ka ALA nav izdarījusi to un to, nav atbalstījusi to un to, aizmirstot, ka ar 100 dol. biedru naudu gadā ALAi nepietiek līdzekļu, lai nodarbinātu vēlamo darbinieku skaitu un atbalstītu daudzās skaistās idejas. Atzīmējot 25 pretestības gadus mūsu zemes okupantiem, Amerikas latviešu apvienība uzsākusi ziedojumu vākšanu, par mērķi uzstādot — $25.000. Šī ziedojumu vākšanas akcija bija viens no svarīgākajiem debašu punktiem ALAs centrālās valdes sēdē 25. septembrī Ņujorkā. Pēc pr-ža prof. P. Lejiņa paskaidrojuma, šī akcija organizēta ar visu nopietnību, pieaicinot vairākus padomdevējus. Nodoms ir, lai 18. novembrī, atzīmējot mūsu pretestības 25 gadus, varētu sagādāt ALAs darbībai 25.000 dolaru. Šie līdzekļi nepieciešami viena papildus darbinieka algošanai, Madrides raidījumu turpināšanai u.c. administrātīviem izdevumiem. Bez aicinājuma tautiešiem, ALA šogad griežas arī pie draudzēm un organizācijām, lūdzot lielākajām ziedot 100 dol., mazākām — 50 dol. Debates pacēlās ne par summu lielumu, bet gan par to, ka šī akcija sakrīt ar DV Ziemsvētku akciju, tāpat par to, vai ziedojumus var atskaitīt no ienākumiem, maksājot nodokļus. Līdzšinējā prakse atkarājusies no nodokļu inspektora nostājas. Vašingtonā atzīti ne tikai ziedojumi, bet arī ceļa naudas u.c. izdevumi, bet Detroitā — nav atzīti pat ziedojumi. Pirmie ziedojumi liecina, ka tautieši izpratuši vajadzību un savus ziedojumus vismaz divkāršojuši. Sabiedriskais darbinieks Laimonis Spožais, atbilstoši savam uzvārdam, kā pirmais ziedojis 20 dol.

Lielu daļu no 8 stundu garās sēdes aizņēma baltiešu sanāksme 13. novembrī Madisona Square Garden zālē Ņujorkā ar 18.000 vietām. Sanāksmi uz savu roku organizē 5 lietuviešu patriotiski jaunieši bez lietuviešu centrālo organizāciju formālas piedalīšanās, pēdējām sniedzot vienīgi lielāku vai mazāku financiālu atbalstu. Sākumā sanāksme bija domāta kā lietuviešu sarīkojums Lietuvas neatkarības atjaunošanai. Vēlāk nodoms paplašināts, veidojot sarīkojumu par baltiešu sanāksmi. Oficiāli nedz ALA un BPLA, nedz Apvienotā baltiešu - amerikāņu komiteja nav aicināta. Sanāksmē par runātājiem aicināti bijušie ASV prezidenti Eizenhauers un Trūmens, kaut arī bažas, vai viņi vēlēsies būt kopā. Pēc sanāksmes paredzēts gājiens cauri Manhatenai uz Apvienotajām nācijām. Policijas atļaujas šādam gājienam pagaidām nav. Lielajā „The New York Times" laikrakstā paredzēts 1 lpp. sludinājums.

ALAS sēdes dalībnieki pēc garām debatēm pieņēma šādu rezolūciju: 1.) ALAs valde ar gandarījumu konstatē nacionāli labo gribu, ko šī un citas grupas parāda baltiešu jautājumā, un cer, ka tam būs izcili panākumi un ka sanāksme būs ieturēta nacionāli - politiski nobriedušā garā. ALAs valde ieteic latviešiem apmeklēt 13. novembrī rīkoto sanāksmi. 2.) ALAs valde konstatē, ka sanāksmes organizētāji nav aicinājuši to pie iesniegumu un sludinājumu teksta sastādīšanas.

(Nobeigums 5. lpp.)

Šis nedēļas nogalē Kanadā atklāj medību sezonu, kas saprotamu satraukumu un rosību radījis arī latviešu nimrodos. Mūsu prominentākie mednieki devušies 700—800 jūdžu uz Ontario ziemeļiem, lai tur censtos gūt kapitālomus. Pašapzinīgiem paziņām pat jau apsolījuši pa sulīgai lielaļņa ciskai... Uzņēmumā redzamie zēni — 13 gadu vecais Raimonds un 5 gadus vecais Arnolds tik tālā ceļā nevar doties, kādēļ cītīgi gatavojas vismaz fazānu sezonai. Bet iespējams, ka viņi ir tālredzīgāki: Ontario provinces likums svētdienās liedz medības ar „uguns ieročiem", toties medīšana ar loku un bultām atļauta. Foto: J. Ligers

Latviešu iesniegums Kanadas valdībai

Etniskās preses kluba rīkotās pusdienās Toronto King Edward viesnīcā bija ieradies Kanadas imigrācijas ministrs G. R. Nicholsons, kas teica plašāku runu, izskaidrojot Kanadas imigrācijas politiku. Imigrācijas ministrija pašreiz sagatavo t.s. balto grāmatu, kurā vispusīgi apskatīs Kanadas imigrācijas likumu pārkārtojumus un labojumus.

Runai sekoja plašas debates, kurās uz etnisko grupu pārstāvju jautājumiem ministrs sniedza izsmeļošas atbildes. Uz etnisko grupu lūgumu ministrs apsolīja minētās „baltās grāmatas" projektus pirms iesniegšanas parlamentam piesūtīt etniskajām grupām atsauksmei un eventuālai papildināšanai.

Pēc pusdienām LNAK valdes priekšsēdim J. Niedram, kas pārstāvēja latviešus, bija izdevība personīgi satikties ar imigrācijas ministru J. R. Nicholsonu un nodot viņam LNAK iesniegumu par kara apstākļos izklīdēto ģimeņu apvienošanu. Ministrs LNAK valdes priekšsēdim apsolīja ar šo svarīgo jautājumu iepazīstināt valdības locekļus un apliecināja savu siltāko atbalstu ģimeņu apvienošanas veicināšanai.

LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra sarunā ar Kanadas ārlietu ministra parlamentāro sekretāru Dr. S. Haidašu. Foto: JAK

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS DARBS

SARUNA AR LNAK VALDES PRIEKŠSĒDI J. NIEDRU

Rudens sezonai iestājoties, Kanadas latviešu sabiedriskā rosība pieaug ar katru dienu. Arī mūsu centrālā organizācija, izmantojot gadījumus un iespējas, šo jaunas aktīvitātes sezonu atzīmējusi ar visai iespaidīgiem pasākumiem. LNAK valdes priekšsēdis Jānis Niedra mūsu līdzstrādniekam izteicās:

„Šis gads no Kanadas latviešu centrālās pārstāvības prasīs lielu darbu un rosību. Ārkārtējā LNAK padomes sesija, kas notiks 16. oktobrī Hamiltonā, lems par svarīgiem Latvijas atbrīvošanas darba aktīvizēšanas un mūsu kultūras saglabāšanas jautājumiem. Sesijā bez vēlētajiem un organizāciju izraudzītajiem padomes locekļiem aicināti piedalīties BPLAs, ALAs pārstāvji, arī tuvākie mūsu diplomātiskie un konsulārie darbinieki. Pieņemto lēmumu un atzinumu īstenošana prasīs lielu darbu, sirsnīgu organizāciju un tautiešu atbalstu.

Sakarā ar starptautisko parlamentāriešu konferenci Otavā, kurā piedalījās arī Pad. savienības „parlamentārieši" ar latviešu kompartijas funkcionāru Jāni Peivi priekšgalā, Toronto bija noorganizēta plaša etnisko grupu preses konference. Tajā piedalījās ļoti daudzu etnisko grupu un kanadiešu laikrakstu, parlamenta un sabiedrības pārstāvji. Baltijas tautu pārstāvji bija sagatavojuši spēcīgu kopēju iesniegumu Kanadas parlamentāriešiem un valdībai, aprādot patieso padomju „parlamentāriešu" lomu un uzdevumus, kā arī brīdinot tos neuzskatīt par tautas pārstāvjiem, jo tie runā tikai komūnistu partijas vārdā. Memorandā atgādināta Baltijas valstu nelikumīgā inkorporācija Pad. savienībā, lūdzot atbalstu okupēto zemju brīvības atgūšanai. Līdzīgas deklarācijas bija sagatavojuši arī ukraiņi, ungāri, slovaki, kroāti u. c. Šī preses konference bija zīmīga ne tikai ar dinamismu un vienotu vairāku apspiesto tautu nostāju, bet arī ar stipri izteiktu tendenci baltiešu un ukraiņu ciešai sadarbībai politiskajā laukā.

Preses konferencē tikos ar Kanadas ārlietu ministra parlamentāro sekretāru Dr. S. Haidašu, pārrunājot ar viņu iepējas Baltijas valstu jautājuma pacelšanai Apvienotajās nācijās. Kā zināms, Dr. S. Haidašs ir Kanadas delegācijas loceklis Apvienotajās nācijās.

LNAK politiskās nozares ierosinājumā tiek sagatavots plašāks memorands visām Kanadas politiskajām partijām ar lūgumu uzņemt savās vēlēšanu platformās jautājumus, kas svarīgi visiem jaunkanadiešiem, bet sevišķi baltiešu grupām. Šo jautājumu vidū ir: naida literātūras iepludināšanas apturēšana, diskriminācijas izbeigšanu, jaunkanadiešus iesaistot valsts darbos, sociālo likumu labvēlīgāku pieskaņošanu iebraucējiem u.t.t. Iesniegumus šoreiz virzīs partijām caur Baltijas tautu federāciju Kanadā, lai tiem dotu lielāku svaru. Kā zināms, BTFK šogad prezidē latvieši. Ar enerģisko mūsu jaunās paaudzes pārstāvju (prdis T. Kronbergs, vicepriekšsēdis U. Uiska, sekretārs A. Rolavs) piedalīšanos BTFK ieguvusi jaunu rosmi un nozīmi.

LNAK iesniegums Kanadas imigrācijas ministram par kara apstākļos šķirto ģimeņu apvienošanu ir solis, kas vairākkārt pārrunāts padomes sesijās, presē un sabiedrībā.

Šinīs dienās visas Kanadas latviešu organizācijas un draudzes saņems plašāku LNAK apkārtrakstu ar tuvākiem norādījumiem par mūsu nacionālās politikas un sabiedriskās dzīves tālāku organizēšanu un rosināšanu.

Ļoti asā un histeriskā reakcija padomju radiofonā, presē un propagandas lapās liecina, ka iespaidīgie 14. un 17. jūnija sarīkojumi šai gadā, sevišķi plašais sarīkojums Toronto, okupantiem ļoti nepatikuši. To atskaņas Kanadas politiskajās aprindās un sabiedrībā savukārt liecina, ka šāda veida aktīvitātei ir liela nozīme.

LNAK ir stingri apņēmusies tai uzliktos pienākumus pildīt ar iespējamo neatlaidību. Lai tas gadam veiktos, tautieši un organizācijas sirsnīgi lūgtas atbalstīt LNAK idejiski un arī materiāli. Ja ne vairāk, tad vismaz savlaicīgi un iespējami lielākā skaitā nokārtojot dalības maksās.

ALAs 15. KONGRESS ŅUJORKĀ

Nākošais Amerikas latviešu apvienības kongress, sakarā ar Ņujorkas Latviešu organizāciju padomes ielūgumu, notiks Ņujorkā nākamā gada maija vidū. Vieta vēl nav izraudzīta. Ir piedāvājums no slavenās Waldorf Astoria viesnīcas. Otra iespēja — latviešos populārā Barbizon Plaza viesnīca.

Aivars Ruņģis

Jaunās paaudzes loma un uzdevumi

(REFERĀTS ELJA KONGRESĀ LĪDSĀ, ANGLIJĀ)

V

Atgriežoties pēc šīs „situācijas analizes" pie referāta virsraksta, jautāsim: kāda ir jaunās paaudzes loma? Kādi īpaši uzdevumi tai būtu veicami latviešu politiskās emigrācijas nākotnes darbā, tajā darbā, kurā tik izteikti dominē gados veci ļaudis, novecojušas metodes un uzskati?

Pieņemsim par neapstrīdamu patiesību tik daudz dzirdēto un mums veltīto apgalvojumu: jaunatne ir mūsu nākotne. Un pieņemsim, ka ne tikai teicēji, bet lielumlielais vairums latviešu apzinās un izprot, ko nozīmē un izteic šis apgalvojums. Un ko jaunatnei šis apgalvojums arī apsola!

Tāpēc, ja jaunā paaudze grib attaisnot visu apzinīgo latviešu cerības, ja tā grib attaisnot uzticību, ko tai vēlas piešķirt, tad jaunajai paaudzei šodien jābūt tai, kas rada laika garam un prasībām atbilstošas pārmaiņas latviešu sabiedrībā. Tas jādara tāpēc, lai aicinātu un pulcinātu kopējam darbam tos, kas it kā „izstumti," nogājuši malā, lai atbalstītu tos, kuŗu centienus neuzklausa, negrib vai nevar uzklausīt nevienā sabiedrībā nenovēršamie konservātīvie cilvēki, kas mūsu apstākļos bieži vien ir superkonservātīvi. Tā cenšoties, jaunā paaudze panāktu, ka latviešu sabiedrība svešumā vienmēr un vienmēr atjaunotos un atjaunojusies vēl ilgi sekmīgi un apbrīnas cienīgi cīnītos par apspiestās latviešu tautas tiesībām.

Kā to izdarīt, kā panākt visas laika garam un prasībām atbilstošas pārmaiņas?

Domāju, ka arī mēs šodien noraidām jebkāda veida revolūcionāras pārmaiņas, jo apvērsumi trimdā, kur nav nekādu izpildvaras orgānu, vispirms jau ir neloģiska iespējamība. Bet jaunu pārstāvniecību kā apvienību, jumta organizāciju un līdzīgu pasākumu organizēšana ir tāda spēku sadrumstalošana, kas robežojas ar pašnāvību.

Mūsu vienīgais ceļš ir respektēt visu līdz šim veikto trimdas organizēšanā, bet reizē arī panākt uzlabojumus, papildinājumus, pārmaiņas.

Mums ir iespējams strādāt ar savu apvienību starpniecību, esot to pārstāvjiem, kopējo atzinumu ietvaros piekopt tā saukto **reformu diplomātiju** — strādāt tā, lai panāktu kopā ar citām organizācijām vienošanos par pārmaiņām. Un mums ir iespējams piekopt tā saukto **reformu politiku**, cenšoties pārliecināt latviešu sabiedrību par pārmaiņu nepieciešamību, un sabiedrības aktīvitātēs sabiedrības spiediena rezultātā panākt dažādas nepieciešamas pārmaiņas.

Mans vērojums ir tāds, ka pastāvošās latviešu emigrācijas institūcijas pārmaiņas un jauninājumus pieņems tikai notikumu spiediena rezultātā. Gadiem ilgi izcili jaunās paaudzes darbinieki ir lūkojuši uzmanīgi revidēt trimdinieku politisko darbu. Ierosinātās pārmaiņas un jauninājumi tikuši ar diezgan lielu maņu un veiklību atvairīti vai pārgrozīti līdz nepazīšanai, vai arī „pieņemti zināšanai." Līdzšinējā reformu diplomātija, t. i. pārmaiņas un jauninājumi savstarpējās vienošanās ceļā nav devuši nekādus pieminēšanas vērtus panākumus.

Pastāvošās emigrācijas institūcijas ar latviešu preses palīdzību radījušas un turpina radīt pārliecību, ka viņu pasāktais 20 gadu vecais kurss mūsu modernajā pasaulē tomēr jauns vēl šodien. Un to it kā pasvītro veiksmīgi atvairītie dažu „karstgalvju" mēģinājumi traucēt ievadīto darbu.

Reformu politika, t. i., pārmaiņas, jauninājumi tautas spiediena rezultātā — ietveŗ domu radīt faktus, zināmus priekšnoteikumus, ar kuŗiem līdzšinējai vadībai vajadzēs izskaidroties, it sevišķi vēl tāpēc, ka tai taču jāieskata, ka jaunās paaudzes uzskati, koncepts rīt būs valdošais, jo nākotne pieder tiem, kas nāks vietā un nomainīs.

Bet ko šodien aizstāvēšanās nolūkos loģiski varētu darīt pastāvošā koncepta pārstāvji? Tie varētu jauninājumu un pārmaiņu ieviešanas darbu diskreditēt un izolēt, bet vienlaikus arī identificēties ar jauninājumiem un pārmaiņām, tos pieņemot un iesaistot savās deklarācijās. Savās pārstāvībās tie censtos uzņemt pa tādam jaunās paaudzes pārstāvim, kam par visu notiekošo īsteni nav nekādas jausmas. Šādas izkārtnes vienmēr bijušas un būs.

Mūsu emigrācijas nākamie gadi atkarīgi tikai no tiem, kuŗiem rūp latviešu nacionālpolītiskās cīņas liktenis svešumā, kuŗiem neatlaidīga un nelokāma vēlēšanās modernizēt, aktīvizēt un veidot kvalitātīvi augstvērtīgu latviešu sabiedrību.

Reformu politika nozīmētu, ka visi tie, kuŗiem rūpētu jaunatnes apvienību kongresu un sanāksmju atzinumu īstenošana, rūpētu jaunu ideju un metožu ieviešana mūsu nacionālpolītiskā darbā, izveidotu 1.) lietpratēju grupas un 2.) interesentu grupas, kas rīkotu diskusijas, referātus un izmantotu citus komūnikācijas līdzekļus, iepazīstinot latviešu sabiedrību ar pārmaiņu un jauninājumu nepieciešamību. Kaut šis ir liels darbs un kaut tas jaunajai paaudzei būtu vajadzēts aiztaupīt, citas iespējas nav, ja rūp savas tautas sūrais liktenis.

Nav, manuprāt, mūsu emigrācijas apstākļos, visā pilnībā respektējot demokratisko sadzīves veidu, labāka ceļa par šo — ar lietpratēju un interesentu grupu palīdzību veikt aktīvu polītisku darbu līdzīgi kā jebkuŗā patiesā demokratiskā sabiedrībā izaug kopēja politika, kopēja rīcība un kopēja nostāja.

Tāpēc diskusiju grupās mums būtu jārunā un jāargumentē par nacionālpolītiskās vadības nepieciešamību, par visu to, ko šodien, triju baltiešu tautu emigranti, varam darīt, strādājot savu tautu brīvībai, par dažādu brīvības atgūšanas metožu iespējām, par Latvijas vietu nākotnes Eiropā, par atjaunošanos un par dinamisku latviešu sabiedrības veidošanu, par visu to cilvēku atgūšanu kopējam darbam, kuŗi pirms 10 vai 15 gadiem domāja citādāk nekā noteica tā sauktā „oficiālā doma."

Ko mēs katrs par sevi varam praktiski darīt tūlīt un jau šodien?

Proti, tad, kad būs izskanējuši visi skaistie, dedzīgie, dumpīgie vārdi no katedrām un uzrakstītas un apstiprinātas dažādās rezolūcijas, mums katram par sevi jābūt skaidrai apziņai, ka šis kongress nav vis beidzies, bet tikai tagad īsti sāksies un sevi attaisnos.

Tas nozīmē, ka kopējie atzinumi un draudzīgās pārrunās iegūtā informācija ir norādījumi, ko darīt un kā darīt. Ja šādus norādījumus nesaskatām, neatteiksimies no tālākas meklēšanas. Ja šādus norādījumus ne-

(Nobeigums 8. lpp.)

Antikomūnistiskās organizācijas NTS darbība

Viens no galvenajiem pret Maskavā notiesāto angļu skolotāju Brūku vērstajiem apvainojumiem bija — it kā viņa sakari ar NTS pretkomūnistisko organizāciju. Tās īstais nosaukums, pēc angļu preses ziņām, esot — The National Alliance of the Working People. Angļu žurnālisti apmeklējuši tās spiestuves un slepeno raidītāju Rietumvācijā, un viens no viņu pirmajiem jautājumiem bijis: „Vai krievu valdības aprindas ņem jūsu darbību nopietni?" NTS radio raidījumu organizētājs atbildējis, ka to pierādot vairākkārtējie uzbrukumi organizācijas locekļiem un pret viņu raidītāju un spiestuvēm vērstās bumbas. Šinī ziņā minētās organizācijas metodes esot pavisam citādas nekā Pad. savienībā: tā nekad nelietojot terroru. NTS esot demokratiska organizācija; tās galvenais mērķis — pārliecināt tautu Krievijā, ka tai ir aktīvi draugi Rietumos, kas cīnās par brīvības lietu. Organizācija arī gribot sagatavot krievu tautu tam brīdim, kad tā varēšot pati ņemt rokās sava likteņa veidošanu. NTS organizācijas locekļiem izdodoties apmeklēt Pad. savienību, kaut krievu komūnisti ļoti aizdomīgi raugoties uz krieviski runājošiem iebraucējiem no Rietumiem, īpaši, ja tie vairākkārt apmeklējot Krieviju: viņiem sekojot, viesnīcā viņu bagāžu ik dienas izvandot u. t. t. NTS locekļiem, iebraucot Krievijā, esot jāsargās no t. s. „dubultiem aģentiem": bieži cilvēks Krievijā, kad to pieķeŗot antikomūnistiskā darbībā, apsolot sadarboties ar krievu slepeno policiju, lai glābtu savu ādu. Lai ievilktu iebraucējus savos tīklos, tiekot izlietoti „melnā tirgus" darbinieki, sievietes u. c.,— tā radot kompromitējošas situācijas un tā gribot piespiest arī iebraucējus strādāt kopā ar komūnistu slepenpoliciju. Visus iebraucējus jābrīdinot no padomju pilsoņiem, kuŗi cenšoties ievilkt viņus sarunās ārzemniekiem domātajās viesnīcās. NTS organizācijai esot izdevies iegūt ļoti daudzu padomju policijas aģentu fotografijas. NTS galvenā aktivitāte izpaužoties literātūras izplatīšanā Pad. savienībā: ik mēnesi ap 10.000 dažādu lapiņu, pamfletu un grāmatu nogādājot Krievijā. Minētās literātūras uzdevums esot iepazīstināt krievus ar dzīvi un demokratisko iekārtu Rietumos. No otras puses, ar NTS organizācijas palīdzību ārzemēs tiekot nogādāti darbi, kuŗus nevarot izdot Pad. savienībā. Vairums NTS locekļu darbojoties ne Rietumos, bet pašā Pad. savienībā. Pēdējā laikā Kremļa valdība sevišķi centusies pierādīt, ka NTS organizācijai esot sakari ar rietumvalstu izlūkošanas nodaļām, lai tā diskreditētu to krievu tautas acīs un ar apcietināšanām iegūtu ķīlniekus apmaiņai pret Rietumos notiesātajiem krievu spiegiem. Patiesībā NTS organizācijai neesot nekādu sakaru ar rietumvalstu valdībām. NTS esot krievu patriotu apvienība, kuŗu finansējot atsevišķas personas un organizācijas. NTS locekļi nesaņemot atalgojumu par savu darbību.

Brūka lieta nav aizmirsta. Pašlaik Anglijā atkal izplatās baumas, ka Austrumberlīnē notiekot mēģinājumi ievadīt „aiz kulisēm" sarunas par Brūka apmaiņu pret krievu spiegiem Anglijas cietumos, piemēram, Krogeriem. Ierosinājums šai jautājumā nenākot no angļu valdības puses, angļu valdība it kā arī esot noraidījusi apmaiņas iespēju. No angļu puses paskaidrots, ka „apmaiņas objekti" neesot līdzvērtīgi: Brūks esot privātpersona un Maskavā uzvedies ļoti neapdomīgi, bet Krogeri esot profesionāli „augsti kvalificēti" spiegi. Angļu valdības piekāpšanās šai jautājumā varētu kļūt par atkārtotas izpiešanas objektu: padomju valdība mēģinātu arestēt kuŗu katru britu tūristu, tiklīdz tās spiegus apcietinātu Anglijā. Tomēr Austrumberlīne ir vieta, kuŗā jau vairākkārt notikušas līdzīgas slepenas sarunas un apmaiņa (piemēram, amerikāņu lidotāju apmainīja pret krievu spiegu Abelu, britu veikalnieku Vinu pret Lonsdēlu).

—gs.

Liels un vērtīgs kapitāldarbs

ADOLFS ŠILDE „BEZ TIESĪBĀM UN BRĪVĪBAS", IMANTAS APGĀDS, 436 lpp.

Manuprāt šis Ādolfa Šildes darbs ir lielākais un labākais izdevums par Latvijas sovjetizāciju, kāds līdz šim jebkādā valodā uzrakstīts. Jāapbrīno autora lielā pacietība un neatlaidība vajadzīgo materiālu savākšanā, kas ir visai nepateicīgs un grūts uzdevums, ja ievērojam lielo padomju iestāžu noslēpumainību visos jautājumos, kuŗi kaut kādā veidā varētu kaitēt viņu visvarenajai propagandas mašinērijai. Autors ne tikai pamato savu darbu uz šiem padomju varas pašas publicētajiem materiāliem, kā to mēdz darīt visi cittautu „sovjetologi", bet izmantojis intervijas ar latviešiem un cittautiešiem, kas izkļuvuši no padomju lielā tautu cietuma, lai parādītu arī lietas otru pusi, kas visai bieži izpaliek to autoru darbos, kuŗi savus pētījumus raksta pamatojoties pa lielākai daļai vienīgi uz padomju iestāžu publicētajām ziņām. Autors tomēr izmantojis arī vairākus cittautu „sovjetologu" pētījumu, kas arī jāpieskaita pie viņa nopelniem. Katrā ziņā šis darbs tālu pārsniedz citu autoru līdz šim publicētos izdevumus ar savu vērtību un lielo pamatotību.

Ād. Šilde savu darbu iesāk ar mums jau pazīstamā padomju ultimāta iztirzājumu un notikumu chroniku, apskata Latvijas famozo komūnistu partiju un tās piedēkli — komūnistiskās jaunatnes organizācijas. Apskatot okupētās Latvijas konstitūciju, kas ir „slavenās" Pad. savienības konstitūcijas gandrīz pilnīga kopija, autors izgaismo arī padomju augstākos, vidējos un zemākos varas organus. Autors apskata padomju tiesisko iekārtu un tiesības (vai pareizāk tās nebūtu saucamas par „beztiesībām"?), pieskaŗas arī „biedru tiesām", kā īpatam padomju likumības iedzīvināšanas veidam, čekas uzbūvei un darbībai, masu deportācijām, pretestības kustībai, neraugoties uz bargajām represijām, „buržujiskā nacionālisma" un tā ideoloģijas apkaŗošanai un citiem nesekmīgiem mēģinājumiem pārveidot latviešu tautu pēc krievu tautas parauga.

Arī padomju ideoloģijai un tautas politiskās audzināšanas mēģinājumiem, ieskaitot padomju skolas, visu izglītības sistēmu, augstskolas, zinātņu akadēmiju, autors veltījis diezgan daudz telpas, apgaismojot vairākus jautājumus, kas mums līdz šim nebija zināmi vai arī palikuši pareizi neizprasti. Tālāk seko visas latviešu kultūras dzīves sovjetizācijas gaitas drūmais tēlojums.

Latvijas lauku kollektivizācijai un visas saimnieciskās dzīves iespiešanai Pad. savienības Prokrusta gultā, pārvēršot „autonomo Latvijas PSR" par Pad. savienības rietumu ekonomiskā rajona sastāvdaļu, autors veltījis īpašu ievērību, pieskaŗoties arī okupētās Latvijas budžeta problēmām, nodokļu un tirdzniecības politikai.

Kritisku novērtējumu autors devis arī par padomju propagandas izslavēto celtniecību pilsētās un laukos, Latvijas ostu izbūvei, dzelzceļiem, autosatiksmei un lidostām.

Bēdīga ir aina, kuŗu attēlo grāmatas autors, kad apskata „laimīgo padomju pilsoņu" izpeļņu, darba tiesības, padomju t. s. „arodbiedrības" un veselības aizsardzību, ieskaitot ārstniecību, kā arī izbazūnēto „sociālo nodrošināšanu" un padomju pilsoņu pensijas, kas ir par augstām, lai nomirtu badā, bet par zemām, lai varētu kaut kā iztikt un vilkt dzīvību.

Aprakstītais baznīcu stāvoklis un ateistiskās propagandas brīvība, kas Pad. savienībā saucas par ticības brīvību, kā arī pilnīga preses, radio un televīzijas pakļaušana valdošās krievu valsts varas interesēm, liek katram brīvam cilvēkam šausmās nodrebēt, iedomājoties, ka kaut kas līdzīgs varētu īstenoties arī ārpus padomju lielā tautu cietuma mūriem, ja neradīsies vairāk pretestības brīvajā pasaules daļā nekā līdz šim. Visu to vēl var papildināt ar rusifikācijas politiku, kas iet daudz tālāk nekā caru laikos, jo rauga panākt pilnīgu kultūras asimilāciju, kas saistīta ar krievu infiltrāciju.

Autors, par spīti drūmajām ainām, tomēr saskatījis arī, ka latviešu tautā nav izzudusi neatkarības griba un Rietumu orientācija. Jācer, ka mūsu tautiešiem tā nesagādās rūgtu vilšanos...

A. Kalns

PROPAGANDA UN PATIESĪBA

Ikvienam no mums zināmi patiesie apstākļi un fakti par tā saucamo reliģisko brīvību un baznīcu stāvokli Pad. savienībā— un tās okupētajās zemēs vai satelītu valstīs. Antisemitisms un reliģijas iznīcināšana komūnistiskā iekārtā ir viens no aktuālākajiem mērķiem, bet tai pašā laikā reliģija un baznīca tiek visnecilvēcīgākā kārtā izmantota nepatiesai propagandai. Šādai melu propagandai jau piedots likuma spēks, kas it kā nosaka reliģijas brīvību un baznīcas pastāvēšanu neatkarīgi no valsts režīma. To pakalpīgi cenšas popularizēt komūnistu izraudzītie baznīcas dzīves vadītāji, un okupētajā Latvijā viens no tiem ir „archibīskaps" Turss, bet Igaunijā Kivits. Abi šie režīma pārstāvji tiek sūtīti uz dažādām sanāksmēm un konferencēm ārpus Pad. savienības, lai brīvās pasaules jau tā samulsušos garīdzniekus vēl vairāk samulsinātu un tuvinātu komūnistiskajai koeksistencei. Tieši Ziemeļamerikas kontinents šai ziņā izrādījies par visauglīgāko lauku. Bet tomēr ne visur un vienmēr.

Kā iepriecinošu piemēru šeit gribētos minēt ev.-lut. Misuri sinodes vienas daļas izdoto laikrakstu „Lutheran News," kas savās slejās vairākkārtīgi nodevies komūnistiskās propagandas atvairīšanai. Tā nesen laikraksta slejās bija plašs atreferējums par kristīgo baznīcu internacionālo kongresu, kas šai vasarā notika Ženēvā, Šveicē. Tajā vairāk nekā 1000 delegātu, novērotāju un viesu pārstāvēja 111 baznīcu no 51 zemes. Konferencē pieņemtas vairākas pretkomūnistiskas rezolūcijas.

Tāpat laikraksta slejās ievietota garāka rakstu sērija par māc. M. Burdo (Michael Bourdeaux) nesen izdoto grāmatu „Cilvēces opijs" (Opium of the people), kuŗā plaši iztirzāta baznīcu slēgšana, pārvēršot tās mūzejos u.t.t., — vispār komūnistiskā režīma spaidi pret reliģiju Pad. savienībā. Reizē ar to tiek atspēkoti apgalvojumi par reliģijas brīvību, kuŗu savās intervijās izcēluši „archibīskapi" Turss un Kivits.

R. N.

DIENVIDAFRIKAS RASES, ŠĶIRAS UN POLITIKA

„An African Bourgeoisie" by Leo Kuper, Yale University Press (Kanadā — McGill University Press) izdevums, 452 lp.

Autors ir Kalifornijas universitātes socioloģijas profesors un savā darbā attēlojis Dienvidafriku tādu, kādu to parasti mēdz attēlot ASV liberālās aprindas, nepapūloties iepazīties ar pretējās puses — tagadējo Dienvidafrikas vadošo aprindu viedokļiem kaut cik vajadzīgā apmērā. Tāpēc šis kapitāldarbs autoram iznācis mazliet vienpusīgāks nekā tam vajadzēja būt. Autors rauga noskaidrot, ko „apartheid" nozīmē afrikāņiem. Viņš apgalvo, ka baltie ieņem augstu stāvokli nodarbību ziņā, viņu pilsoniskās atziņas stāvoklis esot visai zems, kas šo zemi velkot uz revolūciju un vardarbību. Pēc autora domām rasu karš tomēr nav novēršams un Dienvidafrikā esot pietiekami daudz spēku, kas palīdzēs atrast miermīlīgu un nerasisku atrisinājumu, bet lēmumam jānākot no Apvienotajām nācijām...

AKL

STAĻINA „NOKRONĒŠANA"

„The Anti-Stalin Campaign and International Communism". A Selection of Documents. Ed. by Russian Institute Columbia University, Columbia University Press. (Kanadā — The Copp Clark Publishing Co. Ltd.) izdevums 342 lp.

„Tā ir Staļina „nokronēšana", kuŗu ievadīja slavenā Chruščova slepenā runa, kuras tekstu šai dokumentu krājumā nekavējoties publicējuse ASV ārlietu ministrija. Bez šīs runas dokumentu krājumā uzņemtas Palmiro Toljati (Togliatti), Eižena Dennisa u. c. Rietumu „lielo" komūnistu komentāru runas un vesela virkne citu mazāku komūnistu rakstītāju vairāk vai mazāk pārsteiguma pilnās runas un raksti. Tiem, kas nopietni pēti komūnisma īsto dabu, šis krājums būs visai vērtīgu materiālu avots.

AKL

LATVIJA

79. N-RS. SESTDIENA, 1965. GADA 2. OKTOBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinķelis, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;
Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3339;
Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;
Ārlietu redaktors — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;
Sporta redaktors — Žanis Zentiņš, 46 Lynd Ave., Toronto 3, Ont.; tālr. 535—1470.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet us vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas platu.

Ko varētu mācīties no krievu emigrantiem?

Krievu emigrantu grāmatu apgāds „Posev" griezies pie padomju rakstniekiem, dzejniekiem, literātūras kritiķiem, mākslas un zinātnes darbiniekiem, literātiem jaunaudzes un studējošiem ar uzaicinājumu iesūtīt manuskriptus, kuŗus tiem nav iespējams publicēt Pad. savienībā partijas aizliegumu dēļ. Apgāds apņemas šos manuskriptus pārrakstīt un oriģinālus nekavējoties iznīcināt, lai novērstu iespēju autorus identificēt pēc rokraksta vai rakstāmmašīnas, uz kuŗas tie rakstīti, bet honorāru uzglabāt autora rīcībā līdz laikam, kad to pieprasa. Tāpat apgāds rūpējas par darbu tulkošanu citās valodās un autoru honorāra iekasēšanu, ieskaitot arī to autora kontā. Identifikācijai apgāds ieteic pievienot kādu robaini izgrieztu kartīti vai kaut kādu uzrakstītu ar kopējamo papīru, lai, ieradoties vēlāk citu otru eksemplāru, autors varētu sevi identificēt, bet manuskriptus nosūtīt jāparaksta ar kādu segvārdu. Manuskriptus ieteic nosūtīt uz ārzemēm ar jūrnieku, tūristu, ārzemju sūtniecību, dažādu zinātnisku delegāciju u. c. starpniecību, piekodinot ievērot vislielāko piesardzību.

Neizlietotos manuskriptus, kuŗus arī apgāds pārraksta, lai tie nebūtu identificējami, uzglabā līdz laikam, kamēr autors tos pieprasa nosūtīt viņam atpakaļ vai kurp citur.

Šī apgāda „Posev" akcija bijusi ļoti sekmīga, jo daudz dzejoļu un rakstu apgāds jau publicējis gan savā žurnālā „Grani", gan atsevišķās grāmatās, bet vislielākais panākums ir, ka šo autoru darbi parādās vairākās svešās valodās tulkojumos un ir visai nepatīkami ne tikai Pad. savienības „literātūras komisāriem", bet arī visai komūnistu partijai, kas tik rūpīgi prot slēpt, kas īstenībā notiek viņu valstī.

Vai arī mums nebūtu iespēja kaut ko līdzīgu panākt? A. Kalns

Eduarda Vingra viņete un ilustrācijas

(37. turpinājums)

Pie cukurfabrikas — atceries? — kādreiz bija krievu gūstekņu nometne. Tagad tā piepildīta ar latviešiem. Jau pirms cukurfabrikas mūs no mašīnas atkal izsēdināja, liekot tālāk iet kājām. Tā dabūju redzēt, kā ar viņiem tai nometnē apietas... Kāda grupiņa nelaimīgo, man tieši garām ejot, tika dzīta uz nometnes pusi. Kāda sieviete vienam ātri pasniedza maizi, bet krievs to pamanīja un sāka saņēmēju nežēlīgi sist. Tomēr bada mocītais, pat jau pakritis uz šosejas, negribēja maizīti no rokām izlaist. Tad to spārdīja kājām... Es redzēju, kā viņam pa muti ar strūklu sāka plūst asinis..."

„Briesmīgi!" es izdvešu. „Un tie sevi dēvē par atbrīvotājiem..."

„Kāda cita grupa augšup uzlocītās biksēs kailiem ceļgaliem tupēja nometnes grāvja sniegā. Tos uzmanīja vairāki krievi ar stekiem, kas dancoja pa muguru nelaimīgajam, kurš nogurumā kaut kā izkustējās. Es uz brīdi apstājos, bet kāds krievs tūlīt man piedraudēja ar revolveri un dzina prom. Paguvu tomēr tupošo vidū ievērot Pauli Bungšu no Svētes Silajunkuriem, bet viņam blakus bija... Es nezinu, varbūt pārskatījos, bet man likās..."

Olga sāk stostīties. Baigās nojautās man aizraujas elpa, ieplēstām acīm raugos draudzenē. Kādēļ viņa runā tik nesakarīgi? Kādēļ redzēto nepastāsta ātrāk? Parasti Olga tik kodolīga savā stāstījumā.

„Jā, Litiņ, varbūt es maldījos," beidzot viņa sasparojas un satveŗ manu roku. „Lai Dievs dotu, ka esmu pārskatījusies. Bet man likās, ka tas bija — tavs tēvs..."

„Tētis?" es iekliedzos.

Galvā man domu juceklis. Nespēju dzirdētajam ticēt, tā vienkārši nedrīkst patiesība būt! Dzīve taču nevar būt tik nesaudzīga! Domās atkal redzu tēvu tik skaidri acu priekšā, it kā atrastos ar viņu kopā vienā istabā. Tēvs ar ilggadīgo priekšstrādnieku tieši pārrunā pavasaŗa darbus, sēdēdams pie norēķinu papīriem. Viņš ir korrekts un gādīgs par saviem gājējiem. Tie gadiem paliek pie tēva, bet, kādreiz aizgājuši, pēc laika atkal atgriežas. Redzu tēvu, kā viņš staigā no kociņa pie kociņa mūsu dārzā, visus rūpīgi apgriezdams vai par jaunu iepotēdams. Redzu arī, kā tēvs svētdienā aizbrauc mūsu jaunajā laivā, lai nodotos savam iemīļotākajam laika kavēklim un atpūtai — zvejai. Un cik lepna es jutos, kad mazpulku sarīkojumos vai nometnēs nobeigumā ieradās viesos tēvs, un es varēju citu meiteņu priekšā palielīties, ka šis staltais vīrs ir tieši mans tēvs! Un tagad? Tagad viņam kā skolas puikam jātup uz plikiem ceļiem noplukušu „atbrīvotāju" priekšā... Nē, tā nevar būt patiesība!

Arī Olga pieķeŗas manai neticībai kā slīcējs glābšanas riņķim. Viņa sāk pat sevi pārliecināt un mani šaubās stiprināt, gribēdama ticēt, ka patiešām pārskatījusies.

„Bet Bungšu Paulis gan tas noteikti bija," draudzene nosaka. „Viņu es skaidri pazinu. Arī Bungšu Silajunkuros ierīkojusies čekas nodaļa, bet pats tieši no mājām arī paņemts. Silajunkuri jau atrodas tieši meža stūrī pie Dianas kalna. Un padomā tikai, — kad cilvēkus pie pratināšanas vajagot iebiedēt, lai tie atzītos pat neizdarītos pārkāpumos, krievi tos naktīs vedot it kā nošaušanai uz Dianas kalnu! Tu jau zini, ka šī saliņa, no visām pusēm ūdens apņemta, milzīgo simtgadīgo koku pakrēslī pat dienas laikā izskatās pietiekami mistiska. Kur nu vēl naktī! Krievi liekot iet pāri ūdenim pa apaļu nolaista koka stumbru, paši sekojot it kā šaušanas gatavībā, aiz baiļu pārņemto gājēju mugurām klabinot šauteņu aizslēgus. Uz āpšu un lapsu izrakņātās saliņas draudēšana ar nošaušanu turpinoties, bet izjūtu vēl vairāk sašausminot pūču un ūpju brēcieni. To jau saliņas tuvumā netrūkst."

„Kā gan vispār iespējams tik velnišķīgus plānus izdomāt?" neticīgi jautāju draudzenei, parasto paskaidrojumu gaidīdama. Dzīvi no šīs puses nemaz nepazīstu, liekas, ka esmu pavisam citā pasaulē nokļuvusi, kuŗā valda citādas normas nekā tajā, kas mani audzināja un skoloja."

„Tā ir politiskā civilizācija," Olga atbild. „Cilvēks izdresēts par zvēru, kļuvis par lopu. Tikai lopam ir savs mērs, kamēr lopa kārtā nonākušam cilvēkam tāda vairs nav. — Ak jā, tev sveicieni no vecmāmiņas, arī šī paciņa no viņas — cimdi, jaciņa un šis tas ēdams..."

Cik labi just patiesas mīlestības izstaroto siltumu! Kādreiz, visiem kopā esot, rūpība likās tik pašsaprotama, pierasta un parasta kā brokastis, kuŗas ikdienu ietur. Tagad katra mazākā laipnība, katra niecīgākā uzrakstītā rindiņa nozīmē tik bezgala daudz, dodama spēku un atbalstu šai smagajā laikā.

Mīlā, labā vecmāmiņa, tev gan es sagādāšu bezrūpīgas vecumdienas, kad kļūšu ārste, — sevī apņemos.

(Turpinājums sekos)

Trimdas g

sakarā ar baltiešu grāma

Latviešu un vispār baltiešu trimdas grāmatniecība sākās ar Latvijas un pārējo Baltijas valstu bojā eju, kad Staļina divīzijas varmācīgi iebruka miermīlīgajās zemēs un ar varu un viltu tās pievienoja Maskavas imperijai.

Latviešu emigrācijas grāmatu pamatlicējs ir bij. Latvijas sūtnis Vašingtonā Dr. Alfreds Bīlmanis (1887.—1948.), kas otra pasaules kaŗa laikā sarakstīja un izdeva ievērojamas informātīva satura grāmatas par Latvijas un pārējo Baltijas valstu un Pad. savienības attieksmēm. A. Bīlmanis pirmais deva vēsturisku spriedumu par komūnistu noziedzībām un padomju ekspansiju uz rietumiem. Līdz brīdim, kad Vakareiropā ieradās lielākas bēg-

KULTŪRAS CHRONIKA

Ādolfa Kaktiņa atmiņu grāmatu „Dzīves opera" iespiešanai sagatavo grāmatu apgāds Daugava Zviedrijā. Apgāds ierosinājis arī dibināt Ādolfa Kaktiņa piemiņas fondu ar mērķi veicināt latviešu mūzikas izplatīšanos.

Pilskalna apgādā ASV iznākusi prof. A. Švābes rakstu krājuma „Straumes un avoti" 3. daļa L. Švābes sakārtojumā. Krājumā vēsturiski apskati par 13. gadsimta Rīgas tiesībām, Livonijas politiku, bruņinieku tiesībām, latviešu ciltīm un to likumiem u.c.

No visiem latviešu teātŗu ansambļiem modernākā gara paudējs šķiet Sidnejas latviešu teātris Austrālijā. Tas šoruden izrādēm sagatavojis bez Anšlava Eglīša „Cilvēks grib spēlēt" arī amerikāņa Artūra Kopita pretrunīgas atsauksmes guvušo traģisko farsu „Oh Dad, poor Dad, Mamma's hung you in the closet and I'm feeling so sad." Lugai latviskajā tulkojumā dots nosaukums „Nabaga tētis."

ALAs kultūras biroja izdevumā iznākusi lielā formāta 64 lpp. biezā Andreja Jansona grāmata „Koklēšana." Tā ir pirmā šāda satura grāmata latviešu valodā. Glīti izdotās grāmatas vāku rotā mākslin. L. Linauta zīmējums: kokle, trejdeksnis un notis. L. Linauts arī devis grāmatas ievadu un apskatu par latviešu koklēm. K. Dravnieks devis rakstu par kokļu raksturīgām īpašībām. Ievadam un vēsturiskiem rakstiem seko vingrinājumi, 50 tautas dziesmu un 9 tautas dejas. Grāmatas cena 8 dol.

TĀLIVALDIS DANGAVS

TIEC NU DUM

STĀSTS

(No krājuma „Pastardienas uvertīras

(6. turpinājums)

Gara KULTŪRAI

Trimdas grāmatniecības 25 gadi

sakarā ar baltiešu grāmatu izstādi Bostonā, kas bija skatāma visu septembri

Latviešu un vispār baltiešu trimdas grāmatniecība sākās ar Latvijas un pārējo Baltijas valstu bojā eju, kad Staļina divīzijas varmācīgi iebruka miermīlīgajās zemēs un ar varu un viltu tās pievienoja Maskavas imperijai.

Latviešu emigrācijas grāmatu pamatlicējs ir bij. Latvijas sūtnis Vašingtonā Dr. Alfreds Bīlmanis (1887.—1948.), kas otra pasaules kaŗa laikā sarakstīja un izdeva ievērojamas informātīva satura grāmatas par Latvijas un pārējo Baltijas valstu un Pad. savienības attiekšmēm. A. Bīlmanis pirmais deva vēsturisku spriedumu par komūnistu noziedzībām un padomju ekspansiju uz rietumiem. Līdz brīdim, kad Vakareiropā ieradās lielākas bēgļu masas, viņš bija gandrīz vienīgais autors, izņemot diplomātu L. Ēķi, Dr. M. Valteru, prof. A. Spekki un māc. O. Blūmīti, kuŗu darbi parādījās četru gadu (1940.—1944.) laika sprīdī.

1944. un 1945. gadā kopā ar bēgļu straumi uz Rietumiem devās neiedomājami liels skaits latviešu autoru, lai ar labprātīgi izvēlēto trimdu pasaulei demonstrētu Pad. savienības necilvēcīgo un kauna pilno rīcību. Trimdā devās arī tie, kas jau cariskās Krievijas laikā bija izjutuši krievu administrācijas spaidus, piemēram — Kārlis Skalbe, Jānis Jaunsudrabiņš un Pāvils Gruzna. Lielais intelektuāļu skaits šo bēgļu straumi padarīja citādu nekā parastajās emigrācijās. Latviešu trimdai ir demonstrātīvi spilgta un apbrīnojama kultūras jaunrades izpausme, arī cīņa par savas tautas brīvību pret apspiedēju un izmantotāju jūgu.

1945. gadā iznāca 41 latviešu grāmata, 1946. gadā — 361 un 1947. gadā — 279. Apgādi rosīgi darbojās Zviedrijā un Vācijas DP nometnēs (1945.—1948.), kur kaŗa izpostītā zemē bija jāpārvar neiedomājami lielas grūtības, lai iegādātos latviešu burtus, bet vēl lielākas grūtības radīja papīra sagāde. Laikā no 1945.—1948. gadam tikai nepilnas 2/3 grāmatu iespiestas tipografijās, bet pārējās dažādās citās technikās: izmantoja rotātoru, fotoofsetu u.c., un šādā veidā iespieda samērā daudz praktiska satura grāmatu, jo bēgļi centās pārskoloties jaunos arodos. Darbojās ap 80 apgādu, kuri, tautiešiem izceļojot tālāk, darbību pa lielākai daļai izbeidza. Tolaik paredzēja latviešu grāmatniecībai bēdīgu nākotni, bet šim pesimismam nebija pamata, jo ASV, Kanādā un Zviedrijā nostabilizējās grāmatu apgādi un laikraksti. Bēdīgākā stāvoklī atrodas Dienvidamerikas latvieši, kuriem nav ne sava laikraksta, ne grāmatu apgāda, bet viņi kļuvuši citu izdevniecību atbalstītāji. Arī tālajā Austrālijā norit rosīgs darbs grāmatniecībā, izdodot vērtīgus darbus, piemēram, rakstu krājumu „Archīvs", kas iznāk prof. E. Dunsdorfa redakcijā.

Pēc Latvju enciklopēdijas datiem, sakopotas ziņas par apm. 2500 titulīem, kas izdoti 25 gadu laikā dažādās Rietumu zemēs. Zinot bēgļu dzīves apstākļus, tas bijis patiešām varens sniegums — uzturēt izdoto grāmatu līmeni tik augstu. Lepnumu rada izdevumi, kā, piemēram, Latviešu tautas dziesmas, Latvju enciklopēdija, Latviešu literātūra (angļu valodā), vairāku rakstnieku kopoti raksti, grāmatas par vēsturi, filozofiju, reliģiju un valodniecību, arī dzejoļu un drāmu izdevumi, pat sportu ieskaitot. Pieminams, ka tieši šai atceres gadā Londonā iznākusi Bībele jaunā tulkojumā, kas tāpat ir sasniegums ar respektējamu vērtību.

Pēdējos gados mūsu trimdas grāmatniecībā dominē romāns un memuāri, bet iepriecina arī dzeja, kuŗu cītīgi izdod kādreizējais Rīgas burtlicis Roberts Jaskovskis (Upeskalna apgāds) gaumīgā iekārtojumā. Izdevumu metiens parasti palicis izdevēju noslēpums, bet spriežams, ka tas svārstījies starp 500—2000. Grāmatu skaits proporcionāli trimdinieku skaitam audzis desmitkārši un pārsniedz citu Eiropas tautu grāmatniecības līmeni. Lielākie grāmatu apgādi trimdā ir Grāmatu Draugs, Daugava, Tilts, Imanta, Ziemeļblāzma, J. Kalnāja, R. Jaskovska, A. Augstuma, M. Eglīša pasākumi; citi mazāki apgādi izdod informāciju par Latviju.

Laikā no 1950.—1959. gadam 59 cittautu apgādi publicējuši 53 latviešu autoru 82 zinātniskus darbus vai populārzinātniskas grāmatas. Pamazām mūsu autori iekaŗo arī cittautu apgādus, kaut tas nav viegli, jo rakstnieki atrodas ļoti neizdevīgā politiskā situācijā. Nav noslēpums, ka Pad. savienība ar savu spiedienu ietekmē pat Rietumu apgādu īpašniekus un tā bieži aizver latviešu rakstniekiem durvis uz starptautisku atzinību. Mūsu tulkoto autoru vidū pirmo vietu ieņem Zenta Mauriņa, Andrejs Eglītis, Konstantīns Raudive, Anšlavs Eglītis, Knuts Lesiņš un Pāvils Klāns, kuriem jau ar drošāku soli seko jaunā rakstnieku paaudze, kas pulcējas ap mēnešrakstu „Jaunā Gaita."

Mūsu rakstnieku materiālais stāvoklis tagad uzlabojies, jo daudzi strādā bibliotēkās vai par techniskajiem zīmētājiem, citi ir laboratorijās un slimnīcās, bet arī vēl fabrikās. Nevienam nav patikas dzīvot svešumā, bet šo stāvokli rada mūsu tautas ienaidnieks, kas 1940. gadā dzīvību laupīja tik daudziem latviešu patriotiem. Mēs nevaram aizmirst arī tos 90 deportētos latviešu rakstniekus, kas nepārnāca no Sibirijas, kuŗu kauli tagad balo turienes tundrās. Rakstnieks labāk pacieš grūtumus, kādus uzliek svešums, bet grib būt brīvs, lai brīvi izteiktu savas domas, — ne tā, kā ir rakstniekiem okupētajā dzimtenē, kuŗiem liegta domu brīvība, kā tas ir visā Maskavas imperijā, kur „sociālistiskā reālisma" spaidos smok tik daudzi talanti, kas atrauti no pašreizējā laika rakstnieku uzdevumiem.

Osvalds Akmentiņš

KULTŪRAS CHRONIKA

Ādolfa Kaktiņa atmiņu grāmatu „Dzīves opera" iespiešanai sagatavo grāmatu apgāds Daugava Zviedrijā. Apgāds ierosinājis arī dibināt Ādolfa Kaktiņa piemiņas fondu ar mērķi veicināt latviešu mūzikas izplatīšanos.

Pilskalna apgādā ASV iznākusi prof. A. Švābes rakstu krājuma „Straumes un avoti" 3. daļa L. Švābes sakārtojumā. Krājumā vēsturiski apskati par 13. gadsimta Rīgas tiesībām, Livonijas politiku, bruņinieku tiesībām, latviešu ciltīm un to likumiem u.c.

No visiem latviešu teātru ansambliem modernākā gara paudējs šķiet Sidnejas latviešu teātris Austrālijā. Tas šoruden izrādēm sagatavojis bez Anšlava Eglīša „Cilvēks grib spēlēt" arī amerikāņa Artūra Kopita pretrunīgas atsauksmes guvušo traģisko farsu „Oh Dad, poor Dad, Mamma's hung you in the closet and I'm feeling so sad." Lugai latviskajā tulkojumā dots nosaukums „Nabaga tētis."

ALAs kultūras biroja izdevumā iznākusi lielā formātā 64 lpp. biezā Andreja Jansona grāmata „Koklēšana." Tā ir pirmā šāda satura grāmata latviešu valodā. Glīti izdotajā grāmatas vāku rotā māksl. L. Linauta zīmējums: kokle, trejdeksnis un notis. L. Linauts arī devis grāmatas ievadu un apskatu par latviešu koklēm. K. Dravnieks devis rakstu par kokļu raksturīgām īpašībām. Ievadam un vēsturiskiem rakstiem seko vingrinājumi, 50 tautas dziesmu un 9 tautas dejas. Grāmatas cena 3 dol.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Mēs" Nr. 16 (54), raksti jaunatnei, apgāda Ceļinieks izdevums, 40 lpp.

„Mazputniņš" Nr. 80, mēnešraksts latviešu bērniem un meitenēm visā pasaulē, apgāda Ceļinieks izdevums.

„Dzimtenes Balss" Nr. 5, latviešu katoļu mēnešraksts, 32 lpp.

Pēteris Aigars

BRĀĻI UN DRAUGI

Veltīgi cilājiet dūres un vīstiet,
Draudot ikvienam — vai kaimiņš vai rads:
Saudzējiet brāļus, vai nepazīstiet
Ceļu, ko nolicis liktenis pats?

Draugi mums neuzcels brīvības ēku,
Nesauks pie upēm, kur saullēktu smeļ,
Nams tik vien celsies, cik pašiem būs spēku;
Ģintis, ne draugi, sev mājokļus ceļ.

Draugi sēž rindā, kad biķeri pildas,
Ceļas un aiziet, kad tukšojas trauks . . .
Ne mūsu ienaids un ne mūsu ķildas,
Bet mūsu sapņi mums Latviju sauks.

Dzejnieka Edvarda Virzas atcere

Daudzo atceŗu vidū, kuŗas šogad atzīmējam, pieminams arī dzejnieks Edvards Virza; pavasarī pagāja 25 gadi kopš viņa aiziešanas aizsaulē (1940. gada 1. martā).

Dzejnieka Edv. Virzas darbības laiks cieši saistīts ar neatkarīgās Latvijas republikas nodibināšanu un tās norietu. Viņa vārds kļuva populārs tautā pēc brīvības cīņām, kad zeme bija atbrīvota un zemkopis varēja apmainīt zobenu pret arklu. Sākās valsts uzbūves darbs, dzīves augšupeja kā pilsētās, tā laukos.

Lauki bija Virzas sirdslieta, jo, pats nākdams no Zemgales zemnieku sētas (dz. 1883. g. 27. dec.), viņš, — kaut skolojies pie franču dzejas lielmeistariem, — palika uzticīgs zemei un zemnieku ciltij. Zemi un tās kopēju viņš apdziedājis savos klasiskās formas dzejoļos un ar īstu sirds degsmi iededzies par Latviju, veltīdams tai savas neaizmirstamās balādes par strēlnieku Ziemsvētku kaujām, par pulkvedi Kalpaku un latviešu sarkanbaltsarkano karogu. Kuŗš gan nebūs lasījis vai dzirdējis skandējam šīs varenās balādes?

Kamēr jaunībā savā pirmajā dzejoļu krājumā Edv. Virza bija pievērsies dekadencei un viņa dzejā dominēja erotika, vēlāk viņš kļuva klasiskās dzejas meistars un skandēja savu kokli zemei un tās skaistumam, šad tad veltīdams pantus arī daiļajam dzimumam. Bet lielāko pieminekli viņš uzcēlis latviešu zemei un tās arājam savā prozas darbā „Straumēni," kas patiesībā ir poēma par laukiem, tās dzīvi un darbiem dažādās gadskārtās, kuŗas saistās ar saulgriežiem.

Meklējot pēc latviešu izcelsmes, mums jāiet atpakaļ uz mūsu lauku sētu, un katrs, kas vēl saucas un uzskata sevi par latvieti, nevarēs tad paiet garām Edv. Virzam un viņa darbiem.

Pieminot dzejas dižgaru Edv. Virzu, Toronto latviešu biedrība rīko viņa atceri 10. oktobrī pl. 3 pēcpusdienā Latviešu namā. B. Senkēviča stāstīs savas atmiņas par Edv. Virzu, Arn. Rasa referēs par dzejnieka dzīvi un darbiem, būs arī deklamācijas.

Sarīkojums, kas iekrīt jaunatnes kongresa laikā, tieši arī domāts jaunatnei — gan vecākajai, gan arī skolas gados, bet to var apmeklēt katrs, kam sirdij tuva šī nacionālā latviešu dzejnieka darbi.

A.R.

Top pētījums par latviešu grāmatniecību

Preses un grāmatniecības darbinieks Leons Rumaks (27 Miller Place, Hempstead, N. Y. 11550, U.S.A.) rakstu krājuma „Archīvs" uzdevumā, uzsācis pētījumu par latviešu grāmatniecības un periodikas izplatīšanas stāvokli un izredzēm nākotnē. Savu pētījumu viņš galvenokārt balstīja uz aptaujām. Šai sakarā izsūtītas aptaujas grāmatu un periodikas izdevējiem, grāmatu tirgotājiem, rakstniekiem, kritiķiem, cītīgākajiem grāmatu pircējiem, mācītājiem, jaunatnes darbiniekiem, skolu pārziņiem, sabiedriskiem un kultūras darbiniekiem.

Ienākušās atbildes liecina, ka latviešu grāmatas, ar ļoti retiem izņēmumiem, pērk tikai 40 un vairāk gadus vecie, t.i. tautieši, kas auguši un skolojušies Latvijā. Jaunatne latviešu grāmatas pērk reti, galvenokārt dāvanām.

Pašu jaunatnes atbildes liecina, ka viņi vēlas saglabāt latvietību, apmeklē latviešu sarīkojumus, lasa jaunatnes vecumam piemērotas grāmatas, kuras iegādājušies viņu vecāki. Taču jaunatne sūdzas par laika, līdzekļu un piemērota resp. aktuāla satura grāmatu trūkumu. Prasība pēc īsākiem gabaliem par Latviju, piedzīvojumu un zinātnisko fantazijas stāstiem, romāniem, kā arī jaunības mīlestības romāniem.

Saņemti ļoti daudzi praktiski ierosinājumi grāmatniecības jautājumu kārtošanai.

Savas atziņas, vērojumus un ieteikumus aicināts izteikt katrs tautietis, kaut arī adreses nezināšanas dēļ nav saņēmis aptaujas lapu.

L. Rumaka pētījumu ievietos „Archīva" nākošajā sējumā, kas iznāks 1966. gada sākumā.

Otto N. Grebžes
GADSKĀRTĒJĀ
RUDENS IZSTĀDE
mākslinieka studijā, 47 Pemberton Cr. N., Richmond Hill, Ont.
Izstādes atklāšana š. g. 10. oktobrī pl. 17

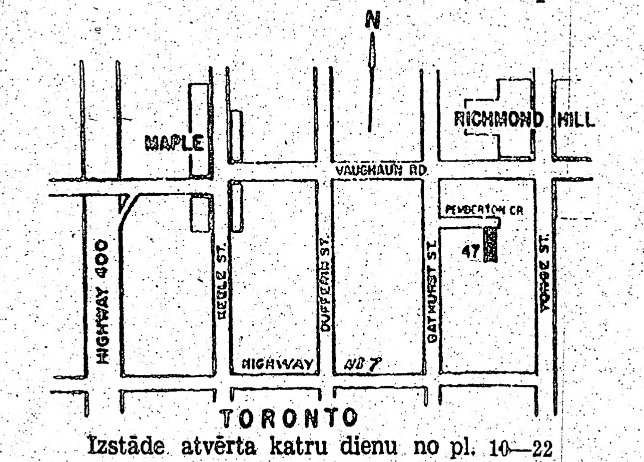

Izstāde atvērta katru dienu no pl. 10—22 līdz 17. oktobrim. Tel. 112—884—1061

Upeskalna apgāds gūst ievērību

Palaikam latviešu un cittautu presē lasām par mēģinājumiem popularizēt mākslas iespiešanas techniku. Parasti šo skaisto darbu veic lietpratēji— entuziasti ar mazām rokas spiedēm, ieguldot savā darbā bezgala daudz laika, rūpības, mākslinieciskas izdomas un līdzekļu. Viņu darbus lielajā tirgū neatrast, tos parasti izpērk skaisti apdarītu grāmatu mīlotāji, vai arī šie izdevumi apgulstas apgādu plauktos.

Viens no šiem neaudzajiem mākslas iespiedējiem ir Roberts Jaskovskis, Sipenvillē, Pensilvēnijā, par kura apgādu mūsu laikrakstā jau agrāk ziņots. Šagada augustā viņu aicināja piedalīties Ohio valsts bibliotēkā rīkotajā privāto spiestuvju grāmatu izstādē Kolumbusā. Izstādes mērķis — iepazīstināt amerikāņus ar privāto spiestuvju izdevumiem, kas nereti rūpīgā un acīm tīkamā apdarinājumā un labās kvalitātes papīrā daudzkārt pārspēj lielo spiestuvju darbus — acīm redzot tika sasniegts, jo Klarion-kauntijas laikraksts „The Democrat" ievietoja atzinīgu garāku rakstu par Jaskovski un viņa darbiem. Laikraksts piemin, ka latviešu iespiedējs sācis mākslas grāmatu iespiešanu tikai laika kavēklim, bet kopš 1957. gada sācis šim darbam veltīt vairāk enerģijas, un tagad Upeskalna (The River Hill Press) apgāda izdevumi ceļojot jau uz Eiropu un Austrāliju. Tie bijuši izstādīti arī Klarionas valsts koledžas bibliotēkā, Filadelfijas muzejā un Smithsonia institūta ceļojošā grāmatu izstādē.

Kolumbusā Jaskovskis izstādījis piecas grāmatas: monografiju „Jānis Muncis", Aīnas Kraujietes dzejas grām. „Es esmu vasara", J. Sarmas stāstu „Tāda ir dzīve", R. Gāles dzejoļus „Kas lietu sauks" un grāmatu angļu valodā — „The Lucky Dog Printer". Raksti par Upeskalna apgāda izdevumiem parādījušies vairākos amerikāņu izdevumos, no tiem minami „Mid-Atlantic Graphic Arts Review" un „Book Design and Production" Londonā.

Š.

TĀLIVALDIS DANGAVS

TIEC NU DUMJŠ!

STĀSTS

(No krājuma „Pastardienas uvertīras")

(6. turpinājums)

„Ai kā derētu Kārlim sprigana latviešu meiča! Muļķības kā ar roku atņemtu. Jo, kā saka Eduards Šprangers, sieviete iemieso gribu dzīvot. Bet vai visas? Nē: dažas iemieso kapu, indes rūgtumu, dzīves skābumu, slidenu ceļu, vergu kungu. . ."

Braucienam beidzoties, viņš nosolījās sevī jau rīt aizbraukt pie Kārļa un pateikt, ka tā vienīgais glābiņš ir atgriezties latvietībā.

Ogrēns bija panācis gandrīz neiedomājamo: lic. philos. Kārlis-Markss Vēzis sēdēja viņam blakām omnibusā un brauca līdz uz latviešu sarīkojumu draudzes namā Urlingamā. Viņš bija izvēlējies garāko ceļu, jo dodoties pa īsāko caur Buenosairesu, kur jāpārsēžas, draugs varēja apdomāties un atgriezties Laplatā. Bet šis ceļš veda pa Buenosairesas nomali — priekšpilsētiņām, arī pa tā saucamām Villa miseria, kam aptuvens latvisks nosaukums būtu plukatu pūznis vai suselnieku miests. Jo par nelaimes putnu, nožēlojamo vai atstumto perekli šīs „villas" nevar saukt, ja virs skrandainiem būceņiem paceļas televīzijas antennas, pie stūŗiem pieslieti dārgi motocikleti vai arī zem zupurmaisa telts kā zem brunčiem pabāzts lepnu lepnais auto. Argentīnas humānās valdības būves pabalstu veidā mēģinājušas likvidēt tādus miestus, bet izārdīti, plukatas viens divi salien jaunā pūznī citā vietā. Jo kamēr būs cilvēki, kam patīk slinkums, netīrība, līšana pūžņos, kur cits citam nepārmet par kaušanos, lamāšanos, netiklību, zādzību, naidu pret skolotiem,— iekām tādi nemeklēs skaistuma, neatskārs Dieva atspulgu sevī, tik ilgi arī pastāvēs šie posta miesti.

Par šādu pūžņu tuvošanos jau labi iepriekš uz sienām un sētām vaidēja sarkano dārvojumi ar obligāto Antikrista zīmi Sirpis un Āmurs.

„Šie murālie ķengājumi mani vienmēr uzjautrina," Ogrēns piezīmēja. „Jo tā ir traka vēlēšanās ar dvašu mākoņus stumt."

„Tu tā domā "

„Un tu ne?"

„Nē: ja par kaut ko ar savu varēšanu iestājas Rotšildu nams, General Electric vai Helena Rubinstein, tad lietai jākust. Un ja kādu aparātu vai smāķi reklāma var iedabūt lietošanā, kāpēc tas nevar notikt ar idejām, kas bāžas acīs?"

„Tātad: ja Oksforda iestājas par kādu ideju, tai jākust, vai ne?" Ogrēns pajautāja.

„Pats par sevi saprotams."

Ogrēns sadrūma, jo viņam bija jādomā par kādu „smāķi", par nīkuli — pamuļķi nošļukušās biksēs, lielām un vecām kurpēm kājās, ar plakanās pēdas sakropļoto gaitu, ar dumības plēvi pār acīm, piķa purduli padegunē, nošmekstējušu kā ar siļķēm, bet cieto platmali jeb „okstiņu" galvā. Un šādu homunkulu kronējusi Oksforda. Kam vajadzīgs tāds kritiens no debesīm, kad pasaule jau ir lepojusies ar titāniem, ar Aischilu un Homeru, Verģilijū un Ovidiju, Danti, Mikelandželo, Šekspīru, Ģēti, Bēthovenu, Nīcši, Aleksi Kareļu? Kam jāsmejas par tādu Rietumu karikatūru? Pašiem par sevi? Melniem? Dzeltenajiem? Un kur tas ved, ja ņirgšana ir pazemināšana?

„Urlingam!" sauca omnibusa šoferis, un Pāvils ar Kārli taisījās pa durvīm laukā.

Ogrēns turpināja ceļu pirmītējās domas ietekmē. To pamanīja biedrs un iejautājās:

„Kļuva nelabi braucot?"

„Uznāca smagums, ha, pasaules sāpes."

„Tu un pasaules sāpes, haha!" otrs kļuva jautrs.

„Kā izsakņotam mana māja nu ir plašā pasaule. Ja tanī kas iet greizi, kļūst smagi," Ogrēns atbildēja. „Savādi, šo smagumu spēj novelt tikai latviskais. Kā kādreiz kļuva vieglāk, pie mātes sirds pieglaužoties.'

Abi nogriezās no ielas un gāja pret kādu celtni, kuŗa atšķīrās no argentīniešu vienveida villām un namiem kā personība pūlī.

Tas bija luterticīgo latviešu draudzes nams, celts pēc architekta Ādolfa Vilmaņa meta.

Ievērodams masīvās koka durvis ar grebumiem, kādas mēdz būt bankām un citām svarīgām iestādēm, licenciāts nodomāja:

„Kādas vērtības aiz tām atradīšu?"

Viņi bija ieradušies pāris sekunžu pirms koŗa koncerta sākuma, devās zālē un meklēja apsēsties.

Iesēdās kā skaņu laivā.

Koŗa dziesmas Kārli it kā atdzīvināja,— pamodināja viņā to mūsu tautas potenci, kuŗa latvieti svešā zemē ātri dara turīgu vai redzamu. Brīžam likās, ka viņš grib celties, grib sniegties pēc kā.

„Kāds himniskums, tiešām, kas katedrālisks ir šais dziesmās!" viņš jūsmoja.

Ogrēns priecājās līdz.

„Skaistais samērs, kas ir grieķu mākslā, ir arī latviešu tautas tērpos," viesis vērtēja.

„Un ja tu būtu pazinis latviešu lauku sētu, redzējis Rozentāla darbus, lasījis Blaumani, Brigaderi, Virzu, Skalbi — tad gan īsteni apjaustu to brīnišķi skaisto, kas slēpts latvietībā," sacīja Ogrēns. „Griba to nezaudēt darīja latvieti slavenu pagājušā kaŗā."

„Par to runāsim atceļā. Tagad man jābauda latviskais," Kārlis bija kā iededzies.

Starplaikos Ogrēns viņam sekoja kā ēna, atbildēt uz jautājumiem, pastāstīt par vienu vai otru latviešu cilvēku. . . Tā tas turpinājās līdz tam, kad no zāles atskanēja džeza mūzika un jaunatne sāka gorīties tās ritmā. Kārlis it kā aptumšojās un tūdaļ taisījās mājup.

Abi klusēdami gāja uz dzelzceļa staciju.

„Kur tev tā uzreiz visa ziņkāre pazuda?" Ogrēns vienbrīd iejautājās.

Brīdi padomājis, otrs atbildēja:

„Redzi, kā argentīnietim man pietiek ar tango, ar kādu populāru dziesmiņu. Man nav jādomā par majestātisko, kas nenoliedzami ir latviskajā. Un laika zīmes ir pret latvisko."

„Kā tā?"

„Vai neredzi, ka cilvēces avangarda rietumu sektors iet pretim dumībai, izvēlēdamies nēģerisku gorīšanos džeza ritmā? Grieķi ar savām traģēdijām sniedzās pret dieviem, vēlēdamies līdzināties tiem. Nesasniedza. Bet mūsdienu cilvēks dumību gan sasniegs."

„Ļoti iespējams, ļoti iespējams. . ." murmināja Ogrēns. „Tātad tu gribi iet pa straumei, kaut arī tā aizved dumībā."

„Jā."

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

⊕ Kanadas jendas skauti un mazskauti aukstajā 26. septembra svētdienā bija pulcējušies vasaras sezonas nodarbību nobeigumam Ērgļu ligzdā. Nodarbībās piedalījās 5 skautu vienības ar 80 dalībniekiem un 12 vadītājiem, kā arī kupla skautu vecāku saime. Riteņbraukšanas sacensības vadīja J. Tesvins, bet šaušanas sacensības E. Krūka. Labākos rezultātus riteņbraukšanā guva Ventspils skautu vienības Lāču kops, Tērvetes vienības Vilku kops un Aiviekstes skautu Roņu kops. No mazskautiem pirmā vietā izvirzījās Tērvetes vien. Priedes, otrā vietā Rīgas mazskautu pulciņa Gobas, tālāk Rīgas vien. Priedes un Tērvetes Egles. Šaušanā no skautiem pārākie bija Tērvetes 19. vien. Vilku kops, 2. — Aiviekstes vien. Roņu kops un 3, Ventspils vien. Lāči. Labākie mazskautu šāvēji bija Rīgas 72. vien. Gobu un Priežu saimē, sekoja Tērvetes Egles un Priedes. Vietu sacensībām bez atlīdzības piešķīra un balvas uzvarētājiem dāvāja „Ērgļu ligzda," par to skautu saime ir pateicīga. Tā kā Ērgļu ligzda jau no iepriekšējām sezonām ir iecienīta latviešu jauniešu slēpošanas vieta, arī skauti apņēmušies izmantot šo latviešu īpašumu ziemas sporta nodarbībām.

⊕ Tautas dziesmu dziedonis Antons Kivlenieks 16. oktobrī uzstāsies koncertā Čikagā. Iespējama arī uzstāšanās Kalamazū un dažos citos ASV latviešu centros, jo atsaucība tautas dziesmu vakariem liela.

⊕ Visas Toronto latviešu akadēmiskās organizācijas rīko kopēju Latvijas universitātes dibināšanas atceres aktu un koncertu, kas notiks 3. oktobrī, plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā. Svinīgo sarīkojumu ar uzrunu ievadīs LU pēdējais rektors prof. V. Burkēvics, bet akadēmisko runu teiks Dr. arch. E. Janišs. Koncerta daļā piedalīsies vijolnieks I. Ramiņš, brīvmākslinieces — pianiste A. Ramiņa un I. Strāle-Didrichsone. Koncerta programmā atskaņos Bacha, Bēthovena un Kalniņa kompozīcijas. Pēc svinīgā akta un koncerta paredzēts kopējs tējas vakars, kurā visi laipni aicināti piedalīties.

⊕ Ontario provinces kreditsabiedrību apvienība bija rīkojusi savu darbinieku konferenci dažādu financiālas dabas jautājumu apspriešanai, galvenokārt par kapitāla ieguldījumiem un aizņēmumiem. No Toronto latviešu kreditsabiedrības konferencē piedalījās valdes priekšsēdis un nieks A. Rāviņš un valdnieks A. Svenne.

⊕ TLMM kluba rīkotās titaru šaušanas sacensības lauku īpašumā Bērzaine jau kļuvušas par kluba gadskārtēju sarīkojumu. Šogad tajās piedalījās ap 50 apmeklētāju un tās vadīja šaušanas sekcijas vadītājs K. Deklavs. No balvās paredzētajiem 33 titariem visvairāk, katrs pa 3, ieguva S. Bizāns, H. Veldis, K. Krieviņš un J. Krasovskis, pēdējais par lielāko skrošu blīvumu mērķī. Notika arī spininga mešanas sacensības H. Stefanija vadībā: no 55 jardu attāluma spininga vizulis bija jāmet aplī, kas savukārt bija sadalīts atsevišķos sektoros. No 29 dalībniekiem 1. vietu ieguva A. Āboliņš ar 30 punktiem, 2. v. S. Bizāns ar 20 p. un 3. vietā J. Lapiņš ar 15 p. Sacensībām sekoja balvu izdale un vakars.

⊕ Sv. Andreja ev.-lut. draudzē māc. A. Cops salaulājis Juri Milleru ar Ievu Flaumu, Ernestu Kuplo ar Olgu Heisigu un Dr. Žani Aunu ar Margaretu Sisani.

⊕ Sv. Jāņa ev.-lut. draudzē māc. A. Lūss kristījis Andru Astrīdi Evanu, Jāņa un Ligitas meitu.

⊕ Šīs nedēļas nogales sarīkojumus ievadīs Latviešu studentu kopas rīkotā studentu balle 1. oktobrī, plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā. 2. oktobrī, plkst. 8 vakarā Centrālā tecnikuma telpās (Lippincott un Harbord ielu stūrī) Amerikas latviešu teātra Vašingtonas ansamblis viesizrādē ar M. Ziverta komēdiju „Joks ir nopietna lieta". 3. oktobrī tiks pie dievkalpojuma Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes vakars. Plkst. 5 pēcpusdienā Latvijas universitātes dibināšanas atceres akts Latviešu namā.

⊕ 74 gadu vecumā Doctors slimnīcā miris Jānis Jansons, kas kara beigās bija viens no rosīgākajiem latviešu bēgļu pārvedējiem no Kurzemes krasta uz Zviedriju. Par nelaiķi sēro dzīvesbiedre Ženija, meita Velta Snuciņa, znots un mazbērni, kā arī daudzi latvieši, kuriem viņš ar savu pašaizliedzību palīdzējis izkļūt brīvībā. Nelaiķi pēdējā gaitā izvadīja māc. A. Cops 1. oktobrī uz Ziemeļjorkas kapu latviešu nodalījumu.

⊕ Angļu valodas konversācijas stundas šoruden sāk pasniegt Danforth Technical skolā. Mācības domātas jaunkanadiešiem, kas vēlas apgūt veiklību sarunā, korriģēt izrunu un iepazīties tieši ar ikdienas satiksmē lietojamo angļu valodas izteicienu. Konversācijas kursos uzņem jaunkanadiešus vakara kursus beigušos un personas, kas pietiekami labi angļu valodā, bet grūtības tās izrunā un izteiksmē, kā arī visus, kas ieinteresēti savas angļu valodas izkopšanā. Tuvāka informācija skolā pie Mr. Kenneth Koyama.

INŽENIERU BALLE

Toronto latviešu inženieru un techniķu kopa šogad rīko Inženieru balli agrāk nekā citos gados, lai netraucētu citus latviešu sarīkojumus, kas paredzēti oktobra beigās. Tā kā šis rudens kopai bija jāatsakās no tradicionālās balles rīkošanas viesnīcā un jāmeklē citas piemērotas telpas.

Šogad balle notiks 8. oktobrī, plkst. 8.30 vakarā Japāņu kultūras centrā — 123 Wynford Dr., Don Mills tuvumā. Šis japāņu nams izceļas ne tikai ar īpatu architektūru, bet arī ar japāņiem raksturīgām un ērtām telpām.

Visiem viesiem būs rezervēti galdiņi, rīkotāji gādās arī par mērenām atspirdzinājumu cenām. Par mūziku rūpēsies iecienītā Krūmkoka kapella. Ieejas kartes pret ielūgumiem un pašiem ielūgumi saņemami no kopas locekļiem vai pieprasāmi pie valdes locekļa U. Lūša — 31 Bloorlea Cres., Islington, tālr. 231-4842.

MONTREALĀ

⊕ Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes gadskārtējais bazārs notiks 23. oktobrī plkst. 5 vakarā Victoria Hall banketu zālē. Būs loterija ar bagātīgu laimestu skaitu. Par dejas mūziku rūpēsies H. Birkena kapella.

⊕ Piecdesmitgadnieki nesen kļuva ilggadīgā Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dāmu komitejas priekšniece Millija Brauna un draudzes lauku īpašuma Tērvete nenogurstošais darbinieks Jānis Siliņš.

⊕ Sv. Pāvila ev.-lut. draudzē māc. V. Šēfers salaulājis Viesturu Šēferu ar Daci Dzirni.

IEROSINA TLB SESTDIENAS SKOLAS NOTEIKUMU GROZĪJUMU

SKOLAS BUDŽETS ŠIM MĀCĪBU GADAM PAREDZĒTS 9871 DOL. APMĒRĀ

TLB sestdienas skolas padomes sēdē, kuru vadīja pārzine A. Martinsone, galvenais pārrunu temats bija par vecāku padomes iesniegto skolas noteikumu grozījumu projektu. Tā kā tas paredz vairākas radikālas pārmaiņas, tad vienojās izraudzīt atsevišķu komisiju, kas vispusīgi iepazīsies ar līdzšinējiem noteikumiem un iesniegtajiem grozījumu priekšlikumiem. Pēc tam noteikumu, kurus paredzēts pārdēvēt par statūtiem, galīgā apstiprināšana, pēc līdzšinējās kārtības, piekrīt TLB valdei, bet jaunā kārtība statūtu apstiprināšanu vēlas nodot vecāku pilnsapulcei. Komisijā no vecākiem izraudzīti līdzšinējais vecāku padomes priekšsēdis I. Jaunkalns un N. Bulmanis, bet no skolotājiem darbā piedalīsies divi, kas vēlāk būs zināmi.

Līdzšinējie noteikumi paredz, ka skolas administratīvo darbu veic skolas padome, kas sastādās no vecāku padomes locekļiem, skolas padomē sakarā vairāk nekā stāvja un kuru vada skolas pārzine vai pārzinis. Reizē ar to skolas padomē sakarā vairāk nekā 30 pilntiesīgu locekļu. Vecāku padome pašreizējā priekšsēža I. Jaunkalna vadībā domā, ka šāds administratīvais aparāts ir nepraktisks un būtu aizstājams ar skolas valdi 5 personu sastāvā, pie kam četri būtu vecāku ievēlēti pārstāvji un piektā skolas pārzine. Šī skolas valde tad atbrīvotu no visiem administratīvām un saimnieciskās dabas jautājumiem skolotājus, kas varētu nodoties tīri paidagoģiskajam darbam. Skolas valde rūpētos par budžeta sastādīšanu un pārraudzītu tā izpildīšanu, kā arī kārtotu visus pārējos saimnieciskās dabas jautājumus, kas saistās ar skolas darbu.

Otrs svarīgākais noteikumu grozījumu ierosinājums ir — svītrot TLB pārstāvja teorētisko „veto" tiesības. Līdzšinējie noteikumi paredz, ka skolas administratīvo instanču lēmumi ir spēkā, ja tiem pievienojas TLB pārstāvis. Līdz šim šinī ziņā precedenta nav bijis, bet vecāku padome ir ieskatos, ka šis labojums tomēr vēlams. Ievērojot, ka noteikumu grozījumus apsvērs arī TLB valde pirms galīgas apstiprināšanas, tie var radīt dalītas domas. Bez tam paredzēti arī vairāki citi sīkāki grozījumi, pielāgojot jaunos statūtus situācijai, kā darbojas skolas valde līdzšinējās padomes vietā.

Pārrunājot skolas budžetu, vienojās tajā paredzēt 9871 dol. apmērā ienākumus un izdevumus. Ievērojot, ka telpu īre Latviešu namā ir nedaudz lielāka nekā līdz šim, nolēma skolas naudu paaugstināt no 25 uz 30 dol. gadā no ģimenes. Bez tam klašu izdevumu segšanai no bērnu vecākiem iekasēs 1.50 dol. gadā. Daudzbērnu un mazturīgām ģimenēm paredzēti maksājumu atvieglinājumi. Skolas atbalstam TLB dāmu komiteja rīkos gadskārtēju loteriju 21. novembrī plkst. 2 dienā Latviešu namā.

Skolas pārzine A. Martinsone ziņoja, ka no skolas darba aizgājušas skolotājas Valija Lāma, Irma Ķeniņa, Lilija Rudāne un Jānis Ķeniņš; Pēc maza pārtraukuma skolas darbā atgriezies māc. A. Briedis, bet no jauna darbosies skolotājas Judite Vāgnere, Māra Pētersone un palīgskolotājs Kārlis Jansons.

Pašreizējais skolēnu skaits ir 350, kas ir nedaudz mazāks nekā iepriekšējā gadā.

Šī mācību gadā paredzēti šādi TLB sestdienas skolas sarīkojumi: 20. novembrī valstssvētku akts, 2. janvārī — gadskārtējais skolas eglītes vakars, 1. maijā Ģimenes dienas sarīkojums un 4. jūnijā — izlaiduma akts. Bez tam 4. decembrī skolēniem notiks speciāla DV teātra izrāde — Raiņa „Zelta zirgs".

Vecāku padomes priekšsēdis I. Jaunkalns atgādināja nepieciešamību no bērnu vecākiem ievākt pilnīgas un pareizas adreses, kā arī eventuālās adrešu maiņas. No vecāku puses jāievēro dežūrantu kārtība, kas paredz, ka visu skolas nodarbības laiku kādam no vecākiem jābūt skolas telpās. **R. N.**

LATVIEŠU APRIŅĶIS

⊕ Latviešu lauksaimnieku biedrības gadskārtējie Pļaujas svētki notiks 9. oktobrī plkst. 8 vakarā Orandžvilles mednieku un makšķernieku klubā. Pēc māc. A. Brieža vadīta svētbrīža, programmā būs brīvmākslinieces Elfrīdas Karlsones-Bērziņas dziesmas pianistes Margas Lukstes pavadījumā. Pēc tam loterija un kopīgs groziņu vakars.

Aina no Mārtiņa Ziverta komēdijas „Joks ir nopietna lieta", kuru Amerikas latviešu teātra Vašingtonā ansamblis sestdien, 2. oktobrī, plkst. 8 vakarā izrādīs Toronto Centrāltechnikuma zālē (Lippincott un Harbord ielu stūrī). 10. oktobrī izrāde notiks Montreālā. Uzņēmumā no kreisās: Valda Lindberga, Osvalds Uršteins, Helga Gobzine un Anda Uršteine. Kas gan tik šaušalīgs noticis, ka Helga Gobzine pilina „baldriāna drapes" Valdas Lindbergas nomierināšanai? Arī to atklās komēdijas izrāde.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED

izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, atklātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā
491 College St., Toronto 4,
LATVIEŠU NAMĀ,
tel. 924 - 2775,
no pirmd. līdz piektd. no plkst. 12—8 vak.
Kreditsabiedrības aktīvs uz 1965. g. 30. jūniju bija $1,235,600.00.

RAKSTAMMAŠĪNAS
par visizdevīgākām cenām
ALEKSANDRS KĀNBERGS,
65 Ferrier Ave., pie Danforth Ave., Tel: 463-2667

ANDREJSONS
APDROŠINA
163 — 7313

MŪSU LASĪTĀJU DOMAS PAR PĀRMAIŅĀM LATVIEŠU NAMA VALDĒ

DOMAS, KURĀM NEVAR PIEKRIST

Nevaru pievienoties lasītāja K. S. šī laikraksta 11. septembra numurā izteiktajai vienpusīgajai domai vēstulē „Vājums." E. Šķobes atlūgšanos no A/S Latviešu nams valdes priekšsēža pienākumiem nevar uzskatīt par personīgu akciju, bet gan par nama sabiedrības goda un prestiža aizstāvēšanu! K. S. arī apgalvo, ka aiz K. Suntaža, kuram ieteikts pēc okupētās dzimtenes apciemojuma atteikties no amata, stāvot visa lielā Toronto latviešu biedrība ar savu akciju kapitālu. Vai K. S. var pierādīt, ka, pēc Latvijas apciemošanas tieši okupantu svētkos, aiz K. Suntaža stāv visi TLB akciju devēji? K. S. arī brīnās, kā tas varējis notikt, ka E. Šķobe atteicies no amata, ja Latviešu nams viņam bijusi sirdslieta un ja tajā ielicis tik daudz pūļu, bet pametis pienākumus kāda valdes locekļa brauciena dēļ uz Latviju. Še nu paceļas ļoti nopietnais jautājums: kas strādā dzimtenes brīvības atgūšanai, — tas, kas brauc uz okupantu svinībām, vai tas, kas šādu rīcību uzskata par nosodāmu? Šai jautājumā atbildi devuši paši okupanti, piešķirot braucējiem pazeminātas ceļa maksas, lai tie varētu svinēt bēres savai dzimtenei un mieloties ar pīrāgiem, kas cepti no Kanadas pārdotājiem kviešiem. Nav pamata arī žēloties, ka preses pārstāvji izraidīti no kādas nama valdes sēdes, jo prese esot tā, kas palīdzot atrisināt sarežģītas problēmas. Uz to jāatbild, ka A/S Latviešu nams ir saimnieciski uzņēmums, kura ievēlētā valde ir atbildīga akcionāru priekšā un padota revīzijas komisijas kontrolei. Nav jau parasts, ka saimniecisks uzņēmums savas lietas pārrunā preses pārstāvju klātienē, jo ne vienmēr avīzes visu pareizi apgaismo un izprot. Atklātajās valdes sēdēs un gada sapulcēs arī preses pārstāvji uzzina visu, kas nepieciešams plašākās sabiedrības informēšanai, bet ir jautājumi, kas uzskatāmi par akciju sabiedrības resp. tās valdes pilnīgi iekšēju lietu.

Otrs lasītājs — V. B. vēstulē redakcijai „Vēl neesam mācījušies" atgriežas pie laikiem pirms 15 un 20 gadiem, pārmetot mūsu valdībai, ka tā toreiz centusies tautiešos uzturēt domu par turēšanos pie kopības. Kad otrs pasaules karš beidzās ar to valstu uzvaru, kas bija stājušās karā, lai sargātu brīvību, katrs saprātīgs cilvēks bija pārliecināts, ka nu būs brīvība visām tautām, ka nebrīvībai neatdos kultūrālas Eiropas valstis. Tādēļ nav pamata pārmest mūsu vadošajām personām aicinājumu turēties pie kopības. Pārmetumus pelnījuši to valstu vadītāji, kas citas tautas atdeva verdzībai un vēl tagad negādā par brīvības atdošanu tām! V. B. aizstāv arī domu, ka nav vēlams izstumt no kopības tautieti, kas apmeklē dzimteni. Ļoti pareiza doma, tikai — ja tautietis apmeklē savus vecos vai slimos piederīgos. Bet arī tādā gadījumā braukšana nav attaisnojama, ja tā notiek laikā, kad okupanti svin mūsu tautas pazemošanas svētkus un izmet makšķeri ar palētinātas braukšanas maksas ēsmu, lai vervētu dzimtenes apmeklētājus, ar kuriem kopīgi priecāties par tautai uzliktajām vergu važām. Ne E. Šķobes atteikšanās no amata, ne K. Suntažam izteikti pārmetumi par braucienu uz okupantu svētkiem Rīgā dod boļševiku pakalpiņiem un viņu ķengu lapai propagandas materiālus, bet gan dzimtenes apmeklētāji, kas ar savu piedalīšanos okupantu svētkos tautas nebrīvību akceptē! Boļševiki nekavēsies skaļi izkliegt, ka Latvijas okupāciju atzīst arī tie, kas dzīvo brīvajā pasaulē. Katrs dzimtenes apmeklētājs, kaut vēlējies tikai piederīgos apmeklēt, bet darījis to palētinātās braukšanas maksas dēļ tieši okupantu svētku laikā, ir kaitējis visai latviešu tautas lietai. Nemaz nerunājot par to, ka dzimtenē nav redzējis posta un bēdu vietas, bet brīvajā pasaulē atgriezies ar aizsietu muti, jo savu okupācijā palikušo piederīgo sargāšanai nedrīkst vairs atklāti runāt par postu un nebrīvību Latvijā. Tā šie dzimtenes apmeklētāji atzīstami par ķīļu dzinējiem mūsu kopībā. Kāda dzimtenes tautiete pēc okupantu svētkiem rakstījusi brīvajā pasaulē esošai paziņai un jautā: „Vai tad patiešām jūs, brīvībā esošie, neizprotat mūsu zemes apspiedēju metodes, ka, viņu propagandas saucienu aicināti, braucat svinēt mūsu tēvzemes vislielāko lāstu, kas notiek vēl 20. gadsimtā?"

K. R., Toronto

☆

PĀRIS PIEMIRSTU SĪKUMU

Vēstulēs redakcijai par E. Šķobes atteikšanos no Latviešu nama Toronto valdes priekšsēža amata daži rakstītāji aizmirsuši mazus sīkumus. Kāds no viņiem ieminas par E. Šķobes un viņa dzīvesbiedres darbu līdzekļu vākšanas kampaņā, bet tajā esot daudz darba ielikuši arī pārējie komitejas locekļi un ziedojumu vācēji. Neviens to neapšauba un lai viņiem visiem jo sirsnīgākais paldies. Bet kaunīgi piemirsts tāds „sīkums", ka liels darbs veikts arī nama pārbūves laikā, kur E. Šķobe ar dzīvesbiedri arī pavadīja daudzas nedēļas, katru darbu organizējot un vadot. Protams, arī nama komiteja sekoja darbu gaitai, pieņēma ziņojumus, apsprieda u. t. t.

Pateicība, šķiet, ir netikums daudzu acīs. Cilvēki aizmirst pateikties savam Radītājam par izglābšanos no verdzības, par dotajām izdevībām jaunās mājvietās, par veselību un visām savām spējām. Šai nepateicībai blakus izaugusi otra — necienība vai nevērība par to darbu, ko nedaudzi veic savu līdzcilvēku un sabiedrības labā. Tikai tādēļ nāca kodīgā piezīme no kāda rakstītāja par publikas celšanos kājās, lai godinātu E. Šķobi un viņa dzīvesbiedri nama iesvētes vakarā. Tā esot atlieka no vadonības laikiem un neiederoties šodienas dzīvē. Ir grūti uzminēt, kas šodienas mazajā un šaursirdīgajā egoista dzīvē iederētos. Ļaudis E. Šķobes personā neapšaubāmi izteica savu pateicību arī pārējiem darba veicējiem. Tas bija liels, skaists brīdis un indīgais iekodiens nevienu nepārliecinās par rakstītāja cildenumu. Torontieši labi atcerēsies, ka līdzīgā veidā godināti mākslinieki Paula Brīvkalne (arī Bradfordā, Anglijā), J. Mediņš, ja nemaldos arī J. Kaktiņš un Kazerovsku tēvs un māte kādā 18. novembra aktā par savu nepiegurstošo piedalīšanos visos sarīkojumos, labestību un latviskumu. Pateicības tikums ir pirmais solītis uz daudziem labiem tikumiem, tādēļ nepagremdēsim sevi ar šīs mazās gaismas dzirksts izdzēšanu savā apziņā. Garīgās tumsas un aktīvā ļaunuma šinī pasaulē jau sen par daudz.

— ris, Toronto

☆

JĀCĪNĀS, NEVIS JĀATKĀPJAS!

Paejot īsākam vai garākam laika sprīdim, patiesība vienmēr atklājas. Tā noticis arī ar Latviešu nama valdes priekšsēža atteikšanos un sakarā ar to radīto troksni. Nama valdes īsais, lakoniskais paziņojums tagad parādījis lietas īstajā gaismā.

Vairāki karsti tautieši bija uzrakstījuši savas domas, nezinot patiesību, bet, īstos apstākļus nepārzinot, ir labāk tos vispirms noskaidrot un tikai tad rakstīt laikrakstam.

Bijušais Latviešu nama valdes priekšsēdis neapstrīdami ir bijis cīnītājs un pielicis bezgala daudz pūļu, lai nams taptu. Tādēļ arī nav piedodams, ka viņš pameta savus cīņas biedrus, tikko iedomājās, ka savējo vidū ir ienaidnieka atzinēji. Īstam cīnītājam tie ir jāatklāj un jāizravē, nevis jāaiziet, visus pārējos uzskatot par ienaidnieka atzinējiem. Lai šādus svarīgus slēdzienus taisītu, Latviešu nama prezidijā bija jānotiek balsošanai, tikai tad varēja ieņemt attiecīgu nostāju.

Pieprasīt visu pārējo prezidija locekļu atkāpšanos, kā viens dūšīgs tautietis darījis, ir neapdomība un apstākļu nepārzināšana. Tas ir arī apvainojums daudzām trimdas organizācijām un to vadītājiem. Organizāciju vadība jau bija izvēlējusies un izsijājusi stiprākos un cītīgākos latviešu nacionālisma cīnītājus. Gadiem ilgi kopā strādājot mūsu Latviešu nama tapšanā un veidošanā, ienaidnieka atzinēji jau sen būtu atklājušies. Tik naivi tie ievēlētie cilvēki noteikti nebija. Pēkšņi pārējos pataisīt par ienaidnieka atzinējiem ir muļķīgi. Tas viss ceļas no apstākļu nepārzināšanas.

Protams, ir ļoti nepatīkami, ja kāds ievēlēts amatvīrs personīgu iemeslu dēļ aizbrauc uz okupēto dzimteni. Bet tas vēl noteikti nenozīmē, ka viņš — un vēl mazāk organizācija, kuru viņš pārstāv! — atzīst Latvijas okupantus „de jure'. Ar dzimtenes atstāšanu mēs protestējām un „de facto" atzinām, ka mūsu zemei un tautai uzkundzējušies svešinieki — rupja, necilvēcīga un bīstama vara. Pret to mēs cīnāmies. Un pasaules acīm mums jārāda, ka mūsu tauta tiek iznīcināta, ka mūsu zeme tiek pārkrievota. Acu liecinieki šai cīņā ir ļoti svarīgi.

Cīņas gudrība liek nenovēršamus notikumus izmantot savā labā. To sapratusi un praksē parādījusi mūsu cīņas organizācija Daugavas Vanagi: izmantojot nenovēršamu dziņu palīdzēt tuviniekiem ar palīdzības sainīšu sūtīšanu, DV organizācija iegūst līdzekļus, kurus izmanto pretkomūnistiskai cīņai. Bet ar pieri mūrī skrienot, neviens vēl mūri nav sagāzis. Saukt tos par atkritējiem, kas ar pieri mūrī neskrien, ir liela neapdomība. Mēs visi kopā varam izdomāt, kā mūri sagraut, un gudra galva ir vislielākais panākumu pamats.

Lielākais vairums tautiešu, kas ir cīnītāji par neatkarīgu Latviju, nožēlo dūšīga cīnītāja neapdomību un kļūdīšanos cīņas veidā, bet visi mēs ceram, ka viņš un daudzi citi no šī gadījuma būs mācījušies.

Ja kāds tautietis, kas apmeklējis mūsu dzimteni, ir pieminēts komūnistu melu lapelēs, tad tas ir skaidrs pierādījums, ka viņu grib kompromitēt, lai mēģinātu izolēt no pretkomūnistiskās cīņas, radot neuzticību pārējos tautiešos.

Summējot visus šos secinājumus, jānāk pie atziņas, ka bijušais Latviešu nama valdes priekšsēdis ir pārskatījies un uzlējis ūdeni ienaidnieka dzirnavām. Šādi gadījumi mums bijuši vairāki trimdas dzīvē, kad cienījami tautieši ir pārcentušies. Žēl, ka arvien vēl nekā neesam mācījušies. Ir daudz gudrāk izmantot ienaidnieka naudu un pat agentus savā labā. Bet te mums vēl daudz jāmācās.

V. Briedis, Toronto

☆

LIEKAS, KA TOMĒR BIJA DOMĀTS LABI

Amata pienākumus nolikušais Latviešu nama Toronto valdes pr-dis E. Šķobe LA 70. numurā paskaidro, ka jūlija pirmajā valdes sēdē pārspriesta kāda valdes locekļa braukšana uz okupēto Latviju, pie kam 5 valdes locekļi šādu rīcību aizstāvējuši, bet 6 pārējie klusējuši. LA 74. numurā lasāms nama valdes paskaidrojums, ka minētajā sēdē nobalsojums šai jautājumā neesot noticis. No tā varētu secināt, ka E. Šķobes apgalvojums atteikšanās rakstā aplams. Tā tomēr nav, jo par šo jautājumu ir runāts, bet tikai pēc sēdes nobeiguma, kad nekāda nobalsošana vairs nevarēja notikt. Un šī iemesla dēļ, kā dzirdēts, valdes locekļi E. Šķobes pacelto jautājumu neesot ņēmuši kā sevišķi nopietni domātu, kādēļ priekšsēža atteikšanās no pienākumiem uz šo pārrunu pamata esot bijusi pārsteidzīga un nepareiza.

Esmu domās, ka E. Šķobe, pārrunājot kutelīgo jautājumu tikai pēc sēdes beigām, ne vien domājis labi, bet rīkojies pat pareizi. Viss sēdē runātais ir protokolējams, reizē ar to arī publicējams presē. Tā lieta būtu bijusi piekārta pie „lielā zvana", kā mēdz sacīt. Bet pēc sēdes beigām pārrunātais paliek „pašu mājās". Jautājums bija pietiekami svarīgs, lai valdes locekļi to arī pēc oficiālās sēdes beigām uzskatītu par nopietnu lietu un izteiktu savas domas, kuras taču E. Šķobe vēlējās zināt! Ja atbildes un klusēšana bijusi „joka pēc", tad tā nav apzīmējama par apzinīgu rīcību, bet ja visi izteikušies vai klusējuši visā nopietnībā, tad E. Šķobe zināja pārējo viedokli, un varēja atbilstoši rīkoties. Manuprāt, nav ne mazāko šaubu: ja visi valdes locekļi 7. jūlijā arī pēc sēdes beigām būtu jautājumu ņēmuši nopietni un savas domas izteikuši, tad nobalsojuma nemaz nevajadzēja, jo vairākuma ieskats būtu tāpat palicis noteicējs. Tāpat nešaubos, ka K. Suntažs vēl pirms braukšanas uz okupēto Latviju būtu atteicies no amata, ja vairākums tā vēlētos. Un tādā gadījumā viss būtu noticis bez liekas putekļu uzvirdīšanas; arī E. Šķobem, K. Suntažam, nama valdei un visai latviešu sabiedrībai būtu palicis daudz nepatikšanu aiztaupīts.

Z., Toronto

☆

Atkārtojot, ka neviena no līdz šim publicētajām vēstulēm neizsaka LA redakcijas viedokli, domu izmaiņu par pārmaiņām Latviešu nama Toronto valdē ar šo numuru izbeidzam. Pateicamies visiem lasītājiem, kas vēstulēs izteikušies, un reizē lūdzam mūs atvainot tos lasītājus, kuru vēstules nav ievietotas. Ienākušo vēstuļu skaits parāk liels, lai būtu iespējas visas publicēt, daudzās izteiktas līdzīgas domas kā jau LA slejās ievietotajās, daudzas vēstules arī bijušas pārāk garas. Kādā no nākošajiem numuriem sniegsim latviešu organizāciju viedokli un nostāju attieksmē uz okupētās Latvijas apmeklējumiem.

LA redakcija

Pārkārtoti ... Latviešu n...

Pēc E. Šķobes un K. Suntaža izstāšanās no Latviešu nama Toronto valdes, viņu vietā nākuši TLB valdes deleģētais A. Upmalis un nama saimnieču pārstāve Sofija Zaķe. Reizē ar to nama valde izšķīrās līdzšinējos amatus pārkārtot, ko veica savā 28. septembra sēdē. Valdes priekšsēža pienākumus uzņēmās līdzšinējais priekšsēža vietnieks I. Zamlovskis. Viņa vietnieks un informācijas daļas vadītājs būs K. Stagavs, kas valdē kādu laiku bija veicis kasiera, bet vēlāk valdes locekļa pienākumus. Līdzšinējais informācijas daļas vadītājs V. Koroļkevičs kārtos valdes kasi, ko jau veica pēdējā laikā kopš K. Stagava atteikšanās no kasiera pienākumiem. Savus līdzšinējos pienākumus arī turpmāk kārtos finanču komisijas vadītājs G. Soste, telpu izmantošanas un sarīkojumu komisijas va-

Mērķis 25. ...

(Pārnesums no 1. lpp.)

kā arī aicināto personu izvēles, kādēļ tai nav zināms saturs un tā neuzņemas nekādu atbildību. 3.) Pēc ALAs valdei ienākušām ziņām, lietuviešu un igauņu centrālās organizācijas nav saistītas ar šo sarīkojumu.

Atzinīgi vārdi ALAs priekšsēža ziņojumā bija veltīti Eiropas un Montrealas, Kanadā, tautiešiem. Ziņojot par savu ceļojumu uz Zviedriju, prof. P. Lejiņš pasvītroja lielo aktivitāti un interesi Zviedrijas tautiešos. Tur ierodoties, par spīti ierobežotai publicitātei, priekšā atradis kaudzi ielūgumu, telefonogrammu, vēstuļu. Sākumā katra organizācija gribējusi, lai viņš runājot tās sanāksmē, bet kad noskaidrojies, ka tas techniski nav iespējams, visas vienojušās par kopēju sanāksmi. Tajā piedalījušies visu organizāciju pārstāvji, izņemot B. Kalniņu, kas atradies Somijā, un LNF aktīvo darbinieku Andr. Eglīti. Slimo Jāni Breikšu prof. P. Lejiņš apmeklējis Upsalas slimnīcā. No savas nāves gultas J. Breikšs sveicinājis visus organizāciju vadītājus. Sanāksmē bijusi dzīva interese par ALAs un BPLAs darbību, ASV politiku un braucieniem uz okupēto Latviju. Bez tam prof. P. Lejiņam bijusi izdevība garākās pārrunās tikties ar plkv. A. Plensneru, V. Tepferu, red. A. Strautmani, M. Salno. Kopiespaids bijis ļoti pozitīvs. Zviedrijā Latvijas problēma ir reālitāte. Viņu sakari un informācija darbojas kā pulkstenis.

Londonā ALAs priekšsēdim bijusi saruna ar Latvijas sūtniecības lietvedi T. Ozoliņu, LAKEC pr-di A. Abakuku un red. V. Skultānu. No A. Abakuka infor-

Raiņa vakarā Kalamazū vietējie teātrinieki 2... gām „Jāzeps un viņa brāļi", „Rīgas ragana" un ... jauna konsultants A. Sildegs pirmais režisors un aktieriem kostīmu meiņus: no kreisās — A. Sildega un K. Baltpurviņš. Izrādē piedalās arī ... kuru uzņēmumā trūkst.

...GROZĪJUMU

...ĒRĀ

...ņoja, ka no skolas darba ap...jušas skolotājas Valija Lāma, ...ma Ķeniņa Lilija Rudāne un ...nis Ķeniņš. Pēc maza pārtrau...ma skolas darbā atgriezies ...c. A. Briedis, bet no jauna ...rbosies skolotājas Judīte Vāg...re, Māra Pētersone un palīg...olotājs Kārlis Jansons.

Pašreizējais skolēnu skaits ir ..., kas ir nedaudz mazāks nekā ...iekšējā gadā.

...ai mācību gadā paredzēti šā... TLB sestdienas skolas sarīko...mi: 20. novembrī valstssvētku ..., 2. janvārī — gadskārtējais ...las eglītes vakars, 1. maijā ...menes dienas sarīkojums un ...ūnijā — izlaiduma akts. Bez ... 4. decembrī skolēniem no...speciāla DV teātra izrāde — ...na „Zelta zirgs".

...ecāku padomes priekšsēdis ...aunkalns atgādināja nepieciešamību no bērnu vecākiem ...kt pilnīgas un parei... adreses, kā arī eventuālās ad... maiņas. No vecāku puses ...vēro dežūrantu kārtība, kas ...edz, ka visu skolas nodarbī... laiku kādam no vecākiem jā... skolas telpās. R. N.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED

...ra visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un ...sā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozītiem. ...tas māju hipotēkas. Birojs ...ts 6 dienas nedēļā

...91 College St., Toronto 4, LATVIEŠU NAMĀ, tel. 924 - 2775.

...pirmd. līdz piektd. no ... plkst. 12—8 vak.

...reditsabiedrības aktīvs uz ... 30. jūnijā bija $1,235,600.00.

...STĀMMĀSINAS ... visizdevīgāk ... cen... ...EKSANDRS KĀNIŅŠ ... ferrier Ave., pie Dan... ...th Ave, Tel.: 463-2667

...ANDREJSONS APDROŠINA ...463 — 7313

...nājot kultūrālo jautājumu ...pēc sēdes beigām, ne vien ...is labi, bet rīkojies pat pa... Viss sēdē runātais ir ...kolējams, reizē ar to arī ...lējams brešā. Tā lieta bū... ...pieskārta pie „lielā zva... ...mēdz sacīt. Bet pēc sē... ...gām pārrunātais paliek ...mājās". Jautājums bija ...ami svarīgs, lai valdes lo... ...ari pēc oficiālās sēdes ... [illegible] ... par nopietnu ...un izteiktu savas domas, ...tacu E. Skobe vēlējās zi... ...atbildes un klusēšana ...„pēc", tad tā nav ap...ma par apziņīgu rīcību, ...visi izteikušies vai klusē... ...nibinātā, tad E. Skobe ...pārējo viedokli, un varēja ...rīkoties. Manuprāt, ... mazāko šaubu: ja visi ...locekļi 7. jūlijā arī pēc ...beigām būtu jautājumu ...nopietni un savas domas ...si, tad nobalsojuma ne...vadzējis, jo vairākuma ...būtu tāpat palicis notei... ...pat neļaubos, ka K. Sun... ...pirms braukšanas uz ...Latviju būtu atteicies ...ta, ja vairākums tā vēlē... ...tādā gadījumā viss būtu ...arī E. Skobem, K. Sun...ma valdei un visai lat... ...sabiedrībai būtu palicis ...nepatīkšanu aiztaupīts.

Z., Toronto

★

...ntojot, ka neviena no līdz ...blicētajām vēstulēm neiz... ...A redakcijas viedokli, do... ...par pārmaiņām Lat...ma Toronto valdē ar šo ...izbeidzam. Pateicamies ...lasītājiem, kas vēstules ...ja, un sevišķi tiem, kas ...tos lasītājus, kuru vēs... ...v ievietotas. Ienākušo ...skaits pārāk liels, lai bū...ma visas publicēt, dau... ...slejās ievietotajās, dau... ... [illegible] ... pārāk ...kādā neiederīgo no akošajiem ...sniegsim latviešu ... viedokli un cīņā pret ...ar okupētās Latvijas ap...mlem.

LA redakcija

Pārkārtoti amati Toronto Latviešu nama valdē

Pēc E. Skobes un K. Suntaža izstāšanās no Latviešu nama Toronto valdes, viņu vietā nākuši TLB valdes delegētais A. Upmalis un nama saimnieču pārstāve Sofija Zake. Reizē ar to nama valde izšķīrās līdzšinējos amatus pārkārtot, ko veica savā 28. septembra sēdē. Valdes priekššēža pienākumus uzņēmās līdzšinējais priekššēža vietnieks I. Zamlovskis. Viņa vietnieks un informācijas daļas vadītājs būs K. Stagavs, kas valdē kādu laiku bija veicis kasiera, bet vēlāk valdes locekļa pienākumus. Līdzšinējais informācijas daļas vadītājs V. Koroļkevičs kārtos valdes kasi, ko jau veica pēdējā laikā kopš K. Stagava atteikšanās no kasiera pienākumiem. Savus līdzšinējos pienākumus arī turpmāk kārtos finanču komisijas vadītājs G. Soste, telpu izmantošanas un sarīkojumu komisijas vadītājs E. Skujiņš, līdzekļu vākšanu pārzinās V. Briedis, nama saimniecību — A. Kristapsons, Sofija Zake un K. Korbs, bet sekretāra pienākumus veiks līdzšinējais A. Šteinbachs. Techniskajā komisijā aizgājušā K. Suntaža vietā nāk A. Upmalis un V. Kuze, kas līdz šim piedalījās līdzekļu vākšanas komisijā.

Bez tekošām lietām un 16. oktobra sarīkojuma pārrunāšanas, jaunā valde vispusīgi apsprieda nama izmantošanas un popularizēšanas jautājumus. Šai sakarā radās doma svētdienu vakaros Latviešu namā rīkot regulārus kafijas vakarus ar bērnu, jaunatnes un arī pieaugušo priekšnesumiem. Šādi vakari, domājams, pacels sabiedrības interesi par kopējo īpašumu un veicinās draudzīgu sadarbību.

Iecerētajam Latviešu nama bazāram, kas notiks 16. oktobrī, ziedojumus jau pieteikušas daudzas organizācijas un atsevišķas personas. No māksliniekiem kā pirmie savas gleznas jau pieteikuši O. N. Grebže un T. Grīnbergs. Ziedojumi pienāk arī no attālākām vietām. Tā, piemēram, Labradorā nometinātais ASV gaisa spēku piederīgais H. Roze piesūtījis 20 dol. ziedojumu. Jau agrāk viņš iegādājies divas Latviešu nama dalības zīmes 200 dol. kopvērtībā. Bazāra organizēšanā sevišķu rosību parāda nama saimnieces, kurām pieteikti arī vairāki rokdarbu un citu izstrādājumu stendi. Domājams, ka organizētais bazārs-tirdziņš būs viens no lielākajiem šāda veida sarīkojumiem Toronto.

R. N.

Mērķis 25.000 dolaru!

(Pārnesums no 1. lpp.)

kā arī aicināto personu izvēles, kādēļ tai nav zināms saturs un tā neuzņemas nekādu atbildību. 3.) Pēc ALAs valdei ienākušām ziņām, lietuviešu un igauņu centrālās organizācijas nav saistītas ar šo sarīkojumu.

Atzinīgi vārdi ALAs priekšsēža ziņojumā bija veltīti Eiropas un Montrealas, Kanadā, tautiešiem. Ziņojot par savu ceļojumu uz Zviedriju, prof. P. Lejiņš pasvītroja lielo aktivitāti un interesi Zviedrijas tautiešos. Tur ierodoties, par spīti ierobežotai publicitātei, priekšā atradis kaudzi ielūgumu, telefonogrammu, vēstuļu. Sākumā katra organizācija gribējusi, lai viņš runājot tās sanāksmē, bet kad noskaidrojies, ka tas tehniski nav iespējams, visas vienojušās par kopēju sanāksmi. Tajā piedalījušies visu organizāciju pārstāvji, izņemot E. Kalniņu, kas atradies Somijā, un LNF aktīvo darbinieku Andr. Eglīti. Slimo Jāni Breikšu prof. P. Lejiņš apmeklējis Upsalas slimnīcā. No savas nāves gultas J. Breikšs sveicinājis visus organizāciju vadītājus. Sanāksmē bijusi dzīva interese par ALAs un BPLAs darbību, ASV politiku un braucieniem uz okupēto Latviju. Bez tam prof. P. Lejiņam bijusi izdevība garākās pārrunās tikties ar plkv. A. Plensneru, V. Tepferu, red. A. Strautmani, M. Salno. Kopiespaids bijis ļoti pozitīvs. Zviedrijā Latvijas problēma ir reālitāte. Viņu sakari un informācija darbojas kā pulkstenis.

Londonā ALAs priekšsēdim bijusi saruna ar Latvijas sūtniecības lietvedi T. Ozoliņu, LAKEC pr-di A. Abakuku un red. V. Skultānu. No A. Abakuka informācijas varējis secināt, ka Eiropā latviešu sabiedriskā darbā jūtams darba roku trūkums. Organizāciju tālākpastāvēšana sāk kļūt problēmātiska. Šai sakarā ir domāts par sabiedriskās dzīves analīzi. Atcelā viņš Montreālā ticies ar 6 latviešu organizāciju pārstāvjiem.

LAKEC pr-dis A. Abakuks ierosinājis nākošā pavasarī sasaukt BPLAs sanāksmi, solot savam delegātam segt pusi ceļa izdevumu. Jautājums tālāk jāpēta prezidijam.

Atzinīgus vārdus [illegible] gadam, atrada ALJAs rīkotā [illegible] nedēļu nogaļu kursi. Jaunatnes atsaucība ne tikai augusi, bet kļuvusi par aizraujošu piemēru interesei un uzcītībai. Bez tam dalībnieki nolēma izteikt ALJAI oficiālu atzinumu. Toties Kanadas dziesmu svētku laikā daļu ASV jauniešu spontānais [illegible] kritiskas piezīmes, jo tajā [illegible] vārdi vai viņu tituli. Pati akcija bija pret rīkotāju gribu un nedeva nekādus panākumus.

Pārrunas izsauca ALAs kultūras biroja izdoto grāmatu novietošana un izsūtīšana. Grāmatu krājumi un pasūtinājumi tik strauji pieauguši, ka tās aizņem nu tikai lielo daļu no ALAs biroja telpām, bet prasa arī milzu laiku. Sēdes dalībnieki vienojās šim nolūkam īrēt tai pašā namā vienu telpu un pacelt (līdz 25 proc.) grāmatu cenas, lai segtu ekspedīcijas izdevumus resp. varētu arī dažām stundām algot ekspeditoru un grāmatu lietu kārtotāju.

ALAs biroju vadītāji sniedza ziņojumus par savām iecerēm. Aprūpes birojs: 1) turpinās aprūpes koordināciju ASV un veicinās šādu koordināciju pasaules apmērā; 2) aktīvizēs veco ļaužu mītnes celšanas darbu sākšanu un organizēs īpašu institūtu veco ļaužu mītnes izveidošanai un uzturēšanai (ap 20 personu sastāvā no atsevišķām konfesijām, DV, invalīdiem u.c.); 3) turpinās pētīt aprūpes problēmas.

Informācijas birojs domā 1) pacelt Latvijas un Baltijas valstu jautājumu Apvienotajās nācijās, iepriekš nodrošinot kvorumu; 2) Madrides raidījumu turpināšanu ar palielinātu personālu; 3) informācijas darbā būt elastīgiem, piemērojoties prasībām un iespējām; 4) ja iespējams, izdot informācijas biļetenu; 5) iesaistīt algotu informācijas darbinieku Vašingtonā.

Sporta birojs ar gandarījumu konstatēja, ka jaunatnē pieaugusi interese par nometņošanu un sportošanu, ko domāts vēl vairāk izkopt un paplašināt nākamā gadā.

Kultūras birojs turpinās skolu un jaunatnes latviskās audzināšanas darbu, veicinās latviešu kultūras vērtību jaunradi un tālāku veidošanu, veicinās latvisko dzīves ziņu un sadzīvi, kā arī kultūrālās aktīvitātes, kas tuvina Latvijas neatkarības atgūšanai.

Sēdē piedalījās gandrīz visi valdes locekļi, revīzijas komisijas priekšsēdis un 3 jaunizraudzītie padomnieki — K. Rabācs, V. Hazners un K. Balodis.

Sēdes starplaikā ALAs priekšsēdis pasniedza V. Hazneram, sakarā ar nesen svinēto 60 gadu jubileju, draugu dāvanu — M. Kovaļevskas gleznu „Čigāniete".

Ir

Raiņa vakarā Kalamazū vietējie teātrinieki 2. oktobrī uzstājās ar fragmentiem no dzejnieka lugām „Jāzeps un viņa brāļi", „Rīgas ragana" un „Indulis un Ārija". Uzņēmumā skatuves iekārtojuma konsultants A. Sildegs pārrunā ar režisoru K. Baltpurviņu (skatuves vārdā Kārlis Dzelde) un aktieriem kostīmu metus: no kreisās — A. Sildegs, M. Paudrupe, R. Rollis, I. Austriņa, H. Sildega un K. Baltpurviņš. Izrādē piedalās arī A. Balodis, A. Gaiķis, V. Hermanis un R. Spuris, kuru uzņēmumā trūkst. Foto: A. Pūrmalis

Sadraudzīgi kultūras devumi Grand Rapidos

Latviešu preses biedrības Kanadas kopa bija izkārtojusi Valijas Mērnieces gleznu izstādi un literāri-mūzikālu vakaru Grand Rapidos, bet šī sarīkojuma noorganizēšanu uz vietas veica Latviešu biedrība. Tā 18. un 19. septembris kļuva par latviešu glezniecības, mūzikas un rakstniecības plašāku demonstrējumu. Sarīkojumu atklāja Latviešu biedrības pr-ks A. Meiers, bet iepazīstināšanu ar Kanadas ciemiņiem izdarīja biedrības sab. kultūrālās nozares vad. K. Tālbergs. Pianiste Ilze Strāla - Didrichsone sniedza Volfganga Dārziņa kompozicijas smalkjūtīgā izpildījumā, ievadot un pabeidzot vakara programmu. Indra Gubiņa lasīja stāstu „Karnevāls," Arturs Kaugars un Aina Zemdega dzejoļus un Arnolds Rasa fragmentu no jauna romāna par ieceļotāja tuvošanos un izkāpšanu Brazīlijas krastā, pirmajām izjūtām un iespaidiem. Pašu māju autors K. Tālbergs lasīja savus dzejoļus, bet Biruta Senkēviča skandēja „Varoņu jundas" poēmu, skaņot strēlniekus, Latvijas atbrīvotājus un leģionārus, kas drīzumā parādīsies viņas jaunajā grāmatā „Zeme un jūs." B. Senkēviča ir Zintenieces goda filistre, un šīs konkordijas Mičigenas kopas seniore A. Linde deva īsu ieskatu jaunās grāmatas tapšanā.

Publika sēdēja pie galdiņiem sveču gaismā, vakara norisi uzņēma skaņu lentē. Dažiem autoriem līdz bija grāmatas, kuras ar viņu ierakstiem drīz vien izpirka. Kopīgā saimē visi pēc sarīkojuma vēl pakavējās pāris stundu pie kafijas galda, par kuru bija rūpējušās Latviešu biedrības dāmas.

Otrā dienā turpat Latviešu biedrības namā notika prof. L. Bērziņa atceres brīdis. Profesoru kā tautas gara mantu mīlētāju un pētnieku apcerēja rakstniece un folkloriste B. Senkēviča, izvadājot klausītājus pa viņa darba un centienu nozīmīgākajiem posmiem. A. Rasa stāstīja par savu saskari ar profesoru skolas gaitās Limbažos, bet R. Puriņa deklamēja L. Bērziņa dzejoļus.

„Tās bija skaistas kultūras dienas! Paldies vien gleznotājai, mūzikas devējai un rakstniekiem šoreiz ir par maz," teica kāda latviešu gaidu darbiniece. Tam, liekas, pievienojās visi, kas abus sarīkojumus apmeklēja.

Šie kopā pavadītie brīži ar mūsu māksliniekiem un rakstniekiem deva skaidru atziņu, ka viņi tic savai misijai, ir kā pravieši, kas iet un sludina, lai mūsu mazā latviešu tautas daļa nepazustu kā pelavas plašās pasaules vējos.

V. Zirnītis

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Ņujorkas latviešu katoļu draudzes rudens sarīkojums notiks 16. oktobrī, pl. 8 vakarā Frīportā. Priekšnesumu daļā piedalīsies koklētāju un vokālistu ansamblis ar solistiem, kas jau uzstājies kokļu svētkos Filadelfijā. Programmā tautas dziesmas un oriģinālkompozicijas. Sarīkojuma laikā mantu izloze. Atlikums par labu nekustamā īpašuma izbūvei.

● Ceļā uz II Vatikāna koncila pēdējo sesiju, kas notiek Romā, Ņujorkā vairākas dienas uzturējās bīskaps Jāzeps Rancāns. Cerams, ka atceļā no Romas bīskapam būs iespējams piedalīties Ņujorkas latviešu katoļu dievkalpojumā. Atgriešanās laiks nav zināms, jo tas atkarīgs no koncila sēžu ilguma.

● DV 25. septembra sanāksmē pret 14. jūnija ziedojumu vākšanas kvītīm izlozēja gleznas. A. Balodes gleznu laimēja H. Silkalns, K. Černoka — E. Sproģis, L. Dāboliņas — O. Baumanis, O. Grundes — K. Balode, E. Laucas — M. Čauris un A. Skultes — Troja. Fotografs M. Zīverts demonstrēja krāsu negātivus par latviešu literātiem un gleznotājiem. Pēc sanāksmes viesi pakavējās pie vanadžu gatavotā kafijas galda.

vi

Polis, biedrzini un sarīkojumu daļas vadītāju A. Čakšs. Revīzijas komisijā A. Eversons un A. Ķiburis. Fr. Strazdiņš dāvājis nodaļai slimnieku braucamo krēslu, kuru var pieprasīt pie nodaļas priekšnieka.

V.Z.

GRAND RAPIDI

● Kramplaužiem un zagļiem vajadzīgs pavisam īss laika sprīdis, lai paveiktu savus noziedzīgos darbus un atkal pazustu. Šoreiz zagļi 17. septembra vakarā, izmantojot E. Pabērza un viņa ģimenes locekļu prombūtni tikai uz pāris stundām, ielauzušies viņa dzīvoklī sākuši netraucēti rīkoties. Zagļi pievākuši 2 rokas pulksteņus, 10 sudraba dolaru no 1870. gada, 2 zelta rokas sprādzes, 6 apģērba rotas lietas, vairākas sudraba tautiskās rotas un 8 pieclatu monētas. Kopējo nozagto mantu vērtību E. Pabērzs noteicis uz 408 dol. Noziedznieki mājā iekļuvuši pa virtuves logu, pa šo pašu ceļu māju arī atstājuši.

● Vienības draudzes otrs izbraukums uz Gaŗezeru notika 12. septembrī, piedaloties turpat pussimt dalībniekiem. Tā kā diena bija jauka un saulaina, daudzi ne tikai izstaigāja plašā īpašuma ceļus un takas, bet peldējās ezerā un dabūja izvizināties G. Liepiņa motorlaivā. Izbraukuma dalībnieki arī varēja vērot labas centības paraugu, ko bija veicis pulkv. R. Vēliņš ar savu dzīvesbiedri. Pavadot Gaŗezerā vairāku nedēļu nogales, abi, centīgi strādājot, bija izcirtuši un iztīrījuši taku cauri neizbrienamam krūmājam no Indrānu sētas tieši uz ezeru. Šī taka bija tagad „nokristīta" par Pulkveža gatvi, tās sākuma posmā piestiprināts attiecīgs uzraksts.

● Beigušās rakstveida vēlēšanas Latviešu kaŗa invalīdu apvienības Mičigenas nodaļas vadības izraudzīšanā. Par nodaļas priekšnieku ievēlēts A. Laukvīrs (830 Union N.E., Grand Rapids, Mich.), priekšnieka vietnieku V. Apsītis, sekretāru S. Tālums, kasieri D.

INDIANAPOLE

● Savā mājā Indianapolē nepilnu 69 gadu vecumā pēc ilgas slimošanas 9. septembrī miris kaŗavīrs - invalīds un ilggadīgais Latvijas valsts ierēdnis Pēteris Grīslītis. Viņu 1916. gadā 19 gadu vecumā iesauca cara armijā, frontē Austrijā smagi ievainoja, kā rezultātā radās 75 proc. darba spēju zaudējums. Neatkarīgās Latvijas laikā viņš lielāko dzīves daļu nostrādājis Muitas departamentā par uzraugu un darbvedi. Pēc rosīgas darbības Braunšveigas, Sengvardenas un Oldenburgas bēgļu nometnēs Vācijā, P. Grīslītis 1951. gadā izceļoja uz ASV., kur apmetās uz dzīvi Indianas pavalstī. Aizgājēju uz pēdējo dusu Floral Park kapsētas latviešu nodalījumā 11. septembrī izvadīja māc. P. Nesaule.

K.

KALAMAZŪ

● Latviešu b-bas valde kopīgi ar nama iegādes pētīšanas komisiju (R. Freimanis, P. Austriņš un R. Ozols) vienojusies turpināt līdzšinējā biedrības nama remontus, vienlaicīgi meklējot piemērotu objektu pirkšanai: „Vēl šinī gadā paredzēts lielāks remonts nama apakšējā lielajā telpā, pārkārtojot apsildīšanu un veicot krāsošanas darbus. Cik iespējams, vēlamies telpu izdaiļot latviskiem rakstiem," izteicās biedrības pr-ks J. Grotēns.

● Koŗa Dziesmu Vairogs 20 gadu pastāvēšanas dienā sevišķas balvas saņēma tā diriģents Arn. Kalnājs un koristes Anna Ceriņa un Olga Blankenburģe par nekavētiem mēģinājumiem pēdējā gadā. Koŗa pr-ci Austru Sīli koristu vārdā apveltīja ar pārsteiguma balvām.

● Kalamazū ev.-lut. latviešu draudzes jaunpirkto baznīcu 24. septembrī apstādīja dažādiem vienmēr zaļojošiem krūmiem. Darbu veica jaunieši K. Brūvera vadībā.

● Agronomei Olgai Brožei, dzim. Bricei, 16. septembrī apritēja 65 gadi. Dzimušā valmieriete 1933. gadā beigusi Latvijas universitāti ar agronomes gradu, studiju laikā dziedājusi LU korī un pieder arī Dziesmuvaras dibinātāju saimei, dzimtenē strādājusi Zemkopības ministrijas sēklu kontroles stacijā. Trimdā viņa kopš 1950. gada ir Kalamazū Borgess slimnīcas vecākā laborante, aktīvi darbojusies Sv. Jāņa draudzes darbā, bet pēdējos 2 gados pildījusi dāmu komitejas priekšnieces pienākumus.

az

BURLINGĒMA

● Ieinteresēts The Bethel Series Bībeles studijās, jaunais teologs Viesturs Pavasars viesojās Oklandes latviešu ev.-lut. draudzes Burlingēmas kopā, kur teica sprediķi par Dieva vārdu, kas pilda savu uzdevumu, kādēļ Dievs to sūtījis, jo draudzes mācītājs G. Kness - Knezinskis šai draudzē divās grupās (Oklandē un Burlingēmā) jau divus gadus vada Bībeles stundas pēc jaunas metodes, kuru īstenojusi The Bethel Lutheran Church Madisonā, Viskonsinā, māc. Hārleja A. Svigama sakārtojumā. Pēc dievkalpojuma notika Bībeles studiju paraugstunda, tad jaunais teologs pastāstīja, ka visus The Bethel Series materiālus pārtulkojis latviešu valodā un nodevis korriģēšanā valodniecei Milenbachai, kā arī ievadījis sarunas tulkojuma izdošanai.

● Ev.-lut. latviešu draudzes Burlingēmas kopas dāmas pēc dievkalpojuma Trīsvienības baznīcas blakus telpās bija rīkojušas 75. dzimšanas dienas svinības draudzes darbiniecei un skolotājai Zelmai Sūnai. Bija ieradies daudz apsveicēju, jo Z. Sūna ir ilggadīga jaunatnes audzinātāja un skolotāja ticības mācībā un latviešu valodā, ar referātiem bieži kuplinājusi draudzes sarīkojumus un darbojusies draudzes padomē. Pie bagātīgā vakariņu galda gavilnieci pirmais apsveica māc. I. Gaide, tad kopas pr-ks A. Pružinskis, dāmu komitejas pr-ce E. Grandovska, no The Bethel Series bībeles studiju grupas N. Eizenšteine, bērnu un jaunatnes pārstāvji u. d. c.

Austra Augenberga

Edinburgas 19. makslas festivāls

SPECIĀLZIŅOJUMS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO EDINBURGAS

AIZ FESTIVĀLA KULISĒM

Kā parasti festivāla preses birojā resp. klubā ik dienas ieradās mākslinieki, un atklājās lietas, kas nav zināmas plašākai publikai.

Britu prese, sabiedrība un valdība pieredzēja asāko uzbrukumu, kas jebkad dzirdēts preses biroja sienās. „Makbeta" režisors atklāti pateica: „Ir briesmīgi strādāt šinī zemē, kur sabiedrība neinteresējas ne par ko, kas piešķir vērtību dzīvei (t.i. literātūrai un mākslai)." Viņš pārmeta arī presei, ka tā nesniedzot lietišķus aizrādījumus, jo kritiķi esot, acīm redzot, pārāk atkarīgi no redaktoriem un izdevējiem. Jāsaka, ka viņa pārmetumi bija lielā mērā pamatoti.

Diriģents Džulīni stāstīja par cīņu, kas jau ilgāku laiku norisinoties starp operu diriģentiem un režisoriem, un kuŗa bija nonākusi līdz lūzumam „Dona Džovanni" uzvedumā. Publika esot pārāk pieradināta pie redzes efektiem televīzijā un aizmirstot, ka opera domāta vairāk dzirdei. Operu režisoriem mūzika bieži esot sveša lieta; viņi pieblīvējot operu ar nevajadzīgiem sīkumiem, pretēji komponista nodomam. Piemēram, komponists un diriģents gribot pievērst publikas uzmanību ļoti nopietnai ārijai, bet režisors ar kādu nevajadzīgu sīkumu inscenējumā izraisot publikā smieklus. Tagad vairs nerunājot par Mocarta, bet par režisora X vai Y operām! . . . Viens no sanāksmes dalībniekiem nosauca šo jauno virzienu operā par „brechtismu" (atvasināts no Bertolda Brechta vārda).

Komponista Bulē intervija bija ļoti interesanta. Kā īsts francūzis viņš runāja saistīgi, asprātīgi un pārsteidza britu žurnālistus ar savām plašajām zināšanām glezniecībā, literātūrā (pat vācu literātūrā!). Bija redzams, ka Eiropas kontinentā vēl valda vecais ideāls: ne šaurs speciālists, bet vispusīgi izglītots cilvēks! Bulē aizrādīja, ka jaunas kompozicijas vispirms atskaņojot Vācijā. Viņu, Bulē, komponēšanā visvairāk ietekmējot literāri iespaidi.

Vācieši stāstīja, ka Minchenes opera saņemot no valsts un pilsētas lielu pabalstu: tas 15 reizes pārsniedz Britanijas valsts pabalstu operai. Pārsteidza tas, ka vācu operā galvenās lomās uzstājas vairāki amerikāņi.. Viņi papildinājuši Vācijā savu mūzikālo izglītību un palikuši tur. Viena no amerikānietēm — primadonnām teica: „Nekur citur nav tik daudz operu namu kā Vācijā — pavisam 88. Gandrīz katrai pilsētai ar 50.000 — 60.000 iedzīvotājiem ir sava opera. Amerikā tā nav." Acīm redzot bagātās ASV un Anglija nespēj to, ko var kaŗā izpostītā Vācija (un varēja arī mazā Latvija!). Vācija importē tagad ne tikai fabriku strādniekus, bet arī mūziķus! . . .

Festivāla direktora posteni atstāj lords Hārvuds. Festivāla cienītāji ļoti nožēlo viņa aiziešanu: viņš bija ne tikai kompetents mākslas jautājumos, bet kā karaliskās ģimenes loceklim viņam bija autoritāte. To viņš izlietoja, lai celtu festivāla līmeni, neievērojot ne politiskus, ne nacionālus aizspriedumus, ne Edinburgas pilsoņu vecmodīgās puritāniskās tradicijas. Šķiroties žurnālisti pasniedza viņam balvu — 4 Verdi operu partitūras. Lords Hārvuds savā atvadrunā atzinās, ka viņam sākumā bijis bail no žurnālistiem, intervijām u.c., bet pamazām viņš šīs bailes pārvarējis.

Ar pīpi uz jumta

Ņujorkas pasaules izstādē 5. septembrī apmeklētāju skaits sasniedza rekordu — pāri par 317.000. Līdz šim izstādes vadība bija nobažījusies par mazo apmeklētāju skaitu, bet jutās patīkami pārsteigta par labi apmeklēto izstādi lielajā Darba nedēļas nogalē. Šīs dienas pēcpusdienā notika baltiešu kopējs uzvedums Ņujorkas valsts paviljonā. Par lielo apmeklētāju skaitu varēja priecāties tie, kas piedalījās šai uzvedumā, jo patīkami uzstāties kupla skatītāju skaita priekšā. Skatītāji jutās dažās vietās kā siļķes mucā un daļa no apmeklētājiem redzēja tikai roku vicināšanu, dažas galvas, bet maz no kopējā uzveduma. Cauri cilvēku masai vai pāri skatītāju galvām vairāk arī nebija iespējams saskatīt.

Vēl varu izteikt tikai savus personīgos novērojumus. Ja Ņujorkas izstādes vadība būtu zinājusi, cik baltiešiem liela piekrišana, tad tā būtu lūgusi rīkot līdzīgus sarīkojumus katru nedēļu. Tad nāktu skatītāji tā, ka pie ieejas nāktos gaidīt rindā 15 minūšu, lai tiktu cauri vārtiem, nemaz neskaitot laiku, kādu nāktos pavadīt, iegādājoties ieejas kartes, saskaitot naudu.

★

Parasti konferencēs rodas jauni iespaidi un zināšanas. Tādas guvu arī no draudžu darbinieku konferences Elka Parkā, Ņujorkas pavalstī. Red. K. Rabācs referēja par komūnikāciju un nāca pie atziņas, ka senajiem latviešiem tādas nav bijis, jo nav atrodams šim jēdzienam latvisks apzīmējums. Tādu neatrada arī klausītāji. Agrākos laikos dūmu signāli un bungu rībināšana bijuši komūnikācijas veids; mūsu laikos ir radio, televīzija un laikraksti. Manuprāt, to varētu apzīmēt par sazināšanās iespējām. Nav ko brīnīties, senie latvieši bungas nerībināja, bet dūmu signālus deva indiāņi. Ja kāds no lasītājiem zinātu piemērotu vārdu, lūdzu ziņot redakcijai.

Redaktors arī atgādināja papīram rakstīt uz vienas puses un vārdus rakstīt salasāmi, sevišķi uzvārdus. Tad iedomājos, ka labi skanētu, ja kādu latvieti ar uzvārdu Autiņš redaktors būtu „nokristījis" par Antiņu. Bet vēl lāgā nezinu, vai tas domāts bērnu autiņš vai pamazināmais vārds no auto, kas arī būtu autiņš. Liekas, ka varu saprast arī, kāpēc redaktors grib, lai raksta uz vienas papīra puses. Ja darba steigā redaktoram nav pie rokas balta papīra, vienmēr var izmantot kāda iesūtīta darba otru pusi, it sevišķi tad, ja redaktors šo darbu nav iespiedis laikrakstā, jo tas bijis uzrakstīts tik labi, ka par daudz avīzē varētu izcelties.

Konferencēs arī gadās, ka runas ir par gaŗām. Kāda referāta vidū referents centās mierināt klausītājus: „Es drīz beigšu, tikai mazliet vēl paciešaties." Parasti cenšas atgādināt, ka sniegs tikai īsu paskaidrojumu, bet pēc tam jāprasa, vai tas bija paskaidrojums vai referāts, jo runa iznāca gaŗāka par iepriekšējo referātu.

Ezītis

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVIGO KREDITĒSANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas, eļļas apkure, garāža. Kopējā cena $16.500.-, iemaksa $2.500.-. Atlikums uz vienu atklātu 10 g. obligāciju.

Avenue Rd. — Lawrence: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar pagrabā izbūvētu atpūtas telpu, eļļas apkure, garāža. Kopējā cena $17.500.-.

Don Mills: Atsevišķs moderns 6 istabu dubultķieģeļu bungalovs ar pagrabā izbūvētu atpūtas telpu, eļļas apkure, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $7.000.-, atlikums uz vienu obligāciju.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

KANADAS BAZNICAS

Lūdzu klausaities latviešu garīgo raidījumu „Brītiņš ar Dievu" savā 10. gada gājumā — katru svētdienu no pl. 10.45 — pl. 11 rītā. Vilnis 1350 — Ošavas raidītājs. Tālrunis 261 — 4218.

Lūdzu klausaities latviešu raidījumu uz viļņiem 1270 Niagaras raidītājā. Katru svētdienu no plkst. 2.45 līdz plkst. 3 p.p. Lūdz rakstīt „Sauciens no Golgatas", P.O. B. 285, Station „K", Toronto.

TORONTO

Māc. A. Čops, 70 Scarboro Rd., Toronto. Ont., tel. OX 9 - 3331 Toronto Sv. Andreja baznīcā

Jauniešu grupai, sākot ar pilniem 12 gadiem, sanāksmes un mācības sāksies 10. oktobrī, plkst. 12.30. Mācības notiks divas reizes mēnesī.

3. oktobrī, plkst. 3 Pļaujas svētku dievkalpojums. Svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma Pļaujas svētku draudzes vakars un mācītāja referāts, filma par Sidrabeni un Sidrabenes bērnu nometni pagājušajā vasarā.

10. oktobrī, plkst. 11 dievkalpojums. Svētdienas skola. Jauniešu grupa plkst. 12.30.

17. oktobrī, plkst. 11 dievkalpojums. Svētdienas skola.

24. oktobrī, plkst. 11 dievkalpojums. Svētdienas skola. Jauniešu grupa plkst. 12.30.

KIČENERĀ

24. oktobrī, plkst. 4 p.p. dievkalpojums. Māc. A. Čops.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6 - 2510. Sv. Jāņa draudze tel. 921 -3327. 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

3. oktobrī, plkst. 11 no rīta Pļaujas svētku dievkalpojums. Svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma draudzes pēcpusdiena ar kopēju mielastu un priekšnesumiem.

10. oktobrī, plkst. 11 no rīta dievkalp. Svētdienas skola sākas plkst. 10.30. Iesvētes mācība.

17. oktobrī, plkst. 11 no rīta dievkalpojums. Svētdienas skola (plkst. 10.30). Jauniešu grupa 13—16 g. v. sākas plkst. 10 no rīta. Iesvētes mācība.

Kanadas latviešu draudžu mācītāju konferences noslēguma dievkalpojums trešdien, 13. oktobrī, plkst. 8 vakarā. Dievkalpojumā piedalīsies visi konferences mācītāji. Sprediķos māc. E. Lange.

Māc. A. Briedis, Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7 - 2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

3. oktobrī, plkst. 2 pēc p. dievkalpojums un svētdienas skolas iesākums.

10. oktobrī, plkst. 2 pēc p. dievkalpojums un svētdienas skola.

20. oktobrī (trešdienā) plkst 7.30 vakarā Bībeles stunda.

24. oktobrī, plkst. 2 pēc p. dievkalpojums un svētdienas skola.

31. oktobrī, plkst. 2 pēc p. Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma, plkst. 3.15 pēc p. draudzes bazārs baznīcas apakšējā zālē.

BRAMPTONĀ

17. oktobrī, plkst. 1.30 pēc p. dievkalpojums un svētdienas skolas sākums Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

3. oktobrī, plkst. 4 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums; pēc dievkalpojuma draudzes dāmu komitejas draudzes vakars, kurā izrādīs filmu: „Archibīskaps Dr. theol. K. Kundziņš dzīvē un darbā." Ieeja pret ziedojumiem. „Groziņi" ņemami līdz.

Kas vēlētos iesvētīties nākošajā vasarā, lūdzu pieteikties pie mācītāja līdz š. g. 1. oktobrim.

SV. KATARINAS

Sv. Katrīnu latviešu ev. - lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

17. oktobrī, pl. 3 p. p. māc. J. Prauliņa 25 amata gadu un draudzes 15 gadu pastāvēšanas dievkalpojums. Māc. V. Šēfers no Montrealas un draudzes māc. J. Prauliņš. Dievkalpojumā dziedās brīvmāksliniece prof. Elfrīda Karlsone - Bērziņa; dziesmu lapiņas.

LONDONA

Māc. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont., tel MU 5 - 5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzes Trīsvienības lut. bazn

10. oktobrī, pl. 1.30 p.p. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu; dziesmu lapiņas, māc J. Prauliņš.

Čops

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

3. oktobrī, pl. 2 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1975 Alma St. Vancuver 8, B. C., tel. 224 - 3:95.

Vankuveras latviešu ev. - lut. draudze.

Sestdien, 2. oktobrī, plkst. 6. vakarā Pļaujas svētku dievkalpojums Kitsilano baznīcā. Pēc dievkalpojuma baznīcas zālē dāmu komitejas rīkotais gadskārtējais bazārs.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel HU 9 - 3224.

Montreālas latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

3. oktobrī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma iesvētību mācību stunda.

Māc. Viesturs Šēfers, 471 C-olbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Tel. 484 - 8394. Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudze Montreālā.

3. oktobrī, plkst. 11 no rīta draudzes lauku īpašumā Tērvetē Pļaujas svētku dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma kopīgs Pļaujas sv. azaids.

10. oktobrī, plkst. 2 p. p. Presbiterāņu baznīcā Pļaujas sv. dievkalpojums.

31. oktobrī, plkst. 2 p. p. Presbiterāņu baznīcā Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums.

Kristīts Jānis Deniss Pallepa, Jāņa un Martas, dzim. Gebauers dēls; 3. septembrī salaulāti Viesturs Šēfers (jun.) ar Daci Dzirni.

ROXBORO

24. oktobrī, plkst. 2 pp. Sv. Barnaba baznīcā dievkalpojums.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Erg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3 - 2224.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones **[illegible]ējie dievkalpojumi notiek [illegible] dienās plkst. 8 vakarā — [illegible]**

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
12 Richmond Street East,
Toronto 1, Ontario,
Tel. EM 6-5946.
Suite 107
RO 6-8354 (mājās).

Par izpārdošanas cenām
tieši no fabrikas plašā izvēlē
DĀMU ĀDAS SOMAS
līdz 50% atlaide.
EMPRESS LEATHER PRODUCTS
119 Spadina Ave., 5. stāvā,
tel. 366—6622,
atvērts katru dienu no pl. 9—5.30,
sestdienās no pl. 9—12.30.

ASV BAZNICAS

NUJORKA

3. oktobrī dievkalpojumi: pl. 11 Jonkeru baznīcā māc. A.Ozols, pl. 2 Betlemes baznīcā Pļaujas svētki ar dievgaldu, māc. R. Zariņš, draudzes vakars ar programmu; pl. 2 Portvašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā māc. O. Gulbis; paredzēts vēl dievkalpojums Džamaikā, Hillside presbiteriāņu baznīcā, Jamaica avenijā, pie 179. ielas.

AURORA

420 Dawners Place. Mūsu Pestītāja baznīcā.

ČIKĀGA

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tel. WA 2 - 2248. Māc. V. Līventāls tālr. WE 3 - 9326.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut baznīcā, 1368 Pauline Blvd.

OKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

3. oktobrī, plkst. 3 p.p. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Pēc dievkalpojuma, draudzes vakars. Referātu „Latviešu valodas nozīme trimdiniekam" lasīs Kornēlijs Dāle, dzejas — R. Trekteris, E. Ritums un L. Stabulis. Kafijas galds.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Losandželosā, Dienvidkalifornijas latviešu ev. - lut. draudze, 2450 Griffin Ave., L. A. Mācītāja telefons PO 9-8679.

3. oktobrī, plkst. 11 Pļaujas svētku dievkalpojums; māc. E. Caune, V. Barviks.

Pēc tam draudzes zālē divu krāsu un skaņu filmu izrādes: Gājiens izplatījumā un Ceļojums uz mēnesi. Komentārus sniegs inženieris Ilmārs Lūsis.

Draudzes bazārs svētdien, 9. oktobrī, plkst. 7.30 vakarā Hermansonu zālē. Uzvedīs māc. E. Caunes lugu, loterija.

Papildskolas sākums 10. okt., plkst. 9 no rīta draudzes baznīcā. Skola darbosies katru svētdienu.

17. oktobrī, plkst. 11 no rīta dievkalpojums. Māc. E. Caune, ērģeles — Velta Barviks.

KLIVLENDA

Klīvlendas latviešu ev. - lut Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

BURLINGEMA, KAL.

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

9. oktobrī, plkst. 7 vakarā Pļaujas svētku dievkalpojums.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 45 un H ielā.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

☆

SKAISTA VIETA WASAGA BEACH — **PĀRDODAMAS**
DIVAS VASARNICAS, apdzīvojamas arī ziemā (izolētas) katrā 4 istabas ar ūdeni un elektrību.
Zvanīt tuvākai informācijai T. Taurītim, A. BERZIŅŠ Realty **LE 4—8447, Toronto.**

Rudzu statiņi, rugāji un māksla

Ir māksla staigāt pa rugājiem tā, lai tie neduŗas kājās; ir māksla sasiet rudzu statiņus tā, lai akoti nesaļļen azotī; ir māksla tā uzgleznot rudzu statiņus, lai tie neduŗas acīs. Pēc šāda sekl - vai dziļdomīga ievada lasītājam kļūst skaidrs, ka te darīšana ar pačalu, pavīpsnu.

Ja gleznu izstādēs skatītājs ierauga nemākslu: nekādi draudoši mākoņi jau nesavelkas — arī nemāksla savā ziņā ir māksla; protams, ne jau ar redzamā palīdzību attēlot neredzamo, tas būtu pārāk sarežģīti. Bet jauka nemāksla, it sevišķi, ja tā ir darināta ar tīrām, labas kvalitātes eļļas krāsām, reizēm it jauki dekorē sienu.

Cik tukšas ir sienas dzīvokļos, kur nav nevienas gleznas! Šādas sienas raud, pat saviebjas: vecākās mājās atklājas visādas šķirbas, kuŗas pat vislatviskākais centīgums neaiztepēs ciet. Tās atveŗas par jaunu un smaidot sveicina mājīpašnieku. Glezna šādām sienām ir labākais atrisinājums — tā aci novada no šķirbām uz pasteļkrāsu spēli. Nav svarīgi, vai šķirbas ir gleznā pašā: veikla virsmas apdare, ar pasteļnažiti iešņāpta, nosegs pat mazāku caurumu. Veiksmīgi kollektori, kas rūpīgi seko izstādēm, paspējuši vienu otru sienu pilnīgi noklāt ar gleznām; svarīgi darbus tā izkārtot, lai tie viens otru papildinātu un nevis noēstu: esmu redzējis, kā J. Gailis „apēd" F. Miltu, eļļa nobīda malā akvareli, portrets skatās pāri istabai ar caurubjošu skatienu, tapetes samulsumā nosarkst.

Izstādēs dažkārt var dzirdēt sakām: „Tā jau laba glezna, bet savā istabā es tādu neliktu." Te slēpjas interesants paradokss: kādu gleznu tad skatītājs slepeni vēlas? Atbilde: tādu, kas labi iederas viesistabā pie sienas, tāda būtu man laba glezna. Tāda, uz kuŗu varētu raudzīties gan pirms brokastīm, gan pusdienā, gan pēc vakariņām; glezna ar laiku kļūst par daļu no skatītāja apkārtnes, daļa no dzīvokļa, — tāpat kā mēbeles . . .

Nevajadzētu jau uzbrukt nabaga rudzu statiņiem: saules rietā tie izskatās pavisam braši, it sevišķi, ja vārpas pārkaŗas pāri; šādus statiņus nevar salīdzināt ar Kanadas laukos redzamiem labības ķieģeļiem. (Atklāti sakot, man nav lielas jēgas, kā te labību novāc.) Ja statiņus mākslinieciski sakārto piekalnītē un tiem raugās pāri, rodas perspektīva — var ieraudzīt vēl vairāk statiņu, visa pamale līdz pat apvārsnim pilna ar rudzu statiņiem; katrs izveidots no vismaz sešiem kūlīšiem, ar roku uzmanīgi sasiets. Esmu redzējis labas statiņu ainavas ar tik daudz statiņiem, ka vajadzētu 100 hektāru saimniecību, lai tik daudzus izaudzētu. Taču te mākslinieks dabu un cilvēku darbu ir ideālizējis, piešķirot tam pārcilvēcīgas dimensijas. Tikai reālists zīmēs statiņus normālā augstumā: tādus, kas apgāžas, ja pieduŗas.

Redzot mūsu tautmākslā izplatītos statiņus ar visiem akotiem, uzmācas jautājums: kāpēc gan labāk negleznot siena kaudzes, — tādas, kuŗās vakarā pēc televīzijas skatīšanās var atkrist? Kur palikuši āboliņa zārdi? Vai tad žepuri ir vienīgais, kas palikuši pāri?

Tāpat ir brīnums, ka mūsu vecimpresionisti nerāda tramvajus: tie daudz košāki par rudzu statiņiem, var logos iezīmēt sejas, konduktoru, gleznas stūrī roku ar pārsēšanās biļeti.

Ja skatītājam ir nevis laucinieka, bet pilsētnieka gaume, — dzīvokļu vajadzībām piegādā Rīgas torņus. Doma baznīcu ar pulksteni, bet Pētera baznīcu ieauž tādā kā dūmakā, jo, — ja rādīs nodegušu, — zudīs majestātiskais pilsētas siluets, bet ja rādīs ar visu gaili, pārāk atgādinās fotografiju. Tāpēc bužināšanas technika te sasniedz lielāko virtuozitāti: pastozi (kā ar zobu pastu) tiek iecirsti atmosfairīgi miniatūrmākoņīši, kas visu aizsedz, vai, kā mākslā saka, „aizdūmo gaisotni." Tas nav pārāk tīrs gaiss, taču šai gadījumā dūmi nenāk no fabrikām, bet no tautas mākslinieka košās paletes. Tiem, kas šajā acu žilbināšanas technikā ir iestrādājušies, rodas t.s. vizmojošie toņi, kur blakus siltiem toņiem novieto aukstos toņus un iznāk, — uzminējāt! — remdena ainava, teiksim — tā ap 70 gradu pēc Fārenheita, jo Celzijs aizmirsies.

Kāds visam tam sakars ar „pastkaršu mākslu," vai latviskāk — ar „atklātņu mākslu" (pretstatā aizklātai resp. abstraktai mākslai). Ir jau agrāk novērots, ka atklātņu māksla nedrīkst būt piedauzīga, abstrakta, jo „atklātņu mākslu" atklāj vispirms jau pastnieki, pastu iznēsājot. Ir gadījies, ka, Modiļāni plikni (ļoti pārdrošs pliknis) rokā nesot un uz to šķielējot, pastniekam paslīd kāja un viņu sabrauc auto. Te nu bija māksla! Tā nedrīkst. Tāpēc uz pastkartēm parasti liek kaut ko mierīgu, teiksim — bālas tulpes. Tās pasta iestādēm ir pieņemamas.

Dekorātīvo ainavu gleznotāji no laika gala ir kaŗojuši ar kritiķiem, kas gribējuši aiz dekorāciju saslietnēm paraudzīties: kas tad īsti slēpjas pakaļplānā? Kas kļūst redzams, ja slepeni paceļ „noturīgo" plīvuru? Gleznotājs nokaitināts tuvojas ar draudošu otu: rokas nost no manas mākslas! Manu darbu apskatīt tikai no tālienes! Ar mazliet piemiegtām acīm. Tikai tā ir jāskatās impresionisti vai, latviski tulkojot, iespaidotāji!

Koloristiem no laika gala bijis „krāsu nozieds" resp. noziedēšana, jo pēc tam, kad paletes „zieds" ir atvēries līdz galam, putekšņi izbārstās uz visām pusēm: tāds piebārstīts putekšņains pilngaiss (plenērs) piepilda gleznu tik blīvi, ka mūŗi sāk izirt, kontūras izgaist, ēnas kļūst par siltām gaismām, visi torņi, gājēji, laternu stabi atspoguļojas uz asfalta — gluda, slapja, krāsaina asfalta. Sevišķi efektīvi iznāk bulvāri naktī: tie burtiski mirkst atspīdumos.

Ko lai ieteicam „dzimtenes" skatu speciālistiem, kas pēc fotografijām šodien emigrācijā (nevis trimdā) darina vecimpresionistu darbus? Derētu atgriezties pie rugājiem: tie visur vienādi, tos var vērot, glezniecīski pētīt, izsvērt krāsu nozieda skāļu, un — var tos zīmēt abstrakti. Paņemsim dabā tikai nelielu 6x6 cm laukumiņu un uzgleznosim to uz 6x6 pēdu liela audekla. Tā iegūsim lauku abstrakciju, dabā novērotu un nevis no pastkartītes nozīmētu. Ja vēl nebūs pietiekami tautiska, stūrī ieliksim rupuci (tas tas kritiķis!).

Vecais Indriķis

FILATĒLIJA

TLFK ROSIBA

(Z) 26. septembrī Bramptonā pie J. Roņa sanāca TLFK biedri un iztirzāja dziesmu svētku filatelijas izstādi, par kuŗu galīgi norēķini vēl nav sastādīti. Ir peļņa, bet ir arī zaudējumi. Pārrunāja sasniegto un vēl veicamo. Nākošā biedru sanāksme notiks 7. novembrī plkst. 2 dienā pie P. Rudlapas — 117 Westrose Ave. (Royal York un Kingsway rajonā) Toronto.

BALTIJAS FILATELISTU SADARBĪBA

(LFA) Nolūkā veicināt Baltijas valstu filatelistu organizāciju ciešāku sadarbību — kopējas izstādes, rakstus cittautu presē u.t.t. — Latviešu filatelistu apvienības valde vienprātīgi atzīst par nepieciešamu izveidot sadarbības komiteju no visām baltiešu filatelistu organizācijām. Komitejas uzdevumos būtu apzināt un informēt savas pārstāvētās filatelistu organizācijas par iespējamām kopīgām izstādēm, organizēt piedalīšanos šādās izstādēs, informēt cittautu presi u.t.t. LFA valde sadarbības komitejā par saviem pārstāvjiem apstiprinājusi A. Vēveri un A. Petrēvicu.

„LATVIEŠU FILATELISTS" Nr. 57/58.

(Z) Nupat iznācis žurnāla „Latviešu Filatelists" 10 gadu jubilejas numurs. Žurnāls tagad iznāk ofseta technikā, un tā iespiešanu uzņēmies A. Augstums ASV. K. Stradiņš jaunajā numurā dod īsu apskatu par LFA pastāvēšanas 10 gadiem, plašā formē lasītājus par LFA jubilejas sanāksmi Toronto šāgada 30. maijā. A. Vēveris raksta par zīmogojumiem [illegible] gadījumos un par jauno marku krājēju klāstiem. Žurnālā ievietoti LFA dalībnieku ierosinājumi, atzinumi un spriedumi. Jaunajā numurā šoreiz arī daudz ilustrāciju.

LFA APKĀRTRAKSTI

(LFA) Uz dalībnieku izteikto vēlēšanos LFA atjaunos apkārtrakstu izdošanu. Tos pavairos un izsūtīs biedrzine E. Alberinga. Apkārtrakstus saņems tikai tie dalībnieki, kas neabonē žurnālu „Latviešu Filatelists," un to saturs būs tas pats, kas žurnāla valdes darbības nodaļā. Apkārtrakstus nepiesūtīs arī tiem, kas nav nokārtojuši savus maksājumus līdz 1963. gada 31. decembrim. Ģimenē, kuŗā vairāk dalībnieki, piesūtīs tikai vienu apkārtraksta numuru.

Divi krogi oglraču ciemā Rosnesnijā, Anglijā, slēguši savas durvis tuvējās sieviešu kolledžas studentēm. Studentes šais krogos esot nevēlamas apmeklētājas, jo tās runājot rupjības un lamājoties. Krogu īpašnieki norādījuši, ka tauta studentes uzskatot par savu bērnu kādreizējām skolotājām, bet, noklausoties viņu runāšanā, mati „slienoties stāvus." Krogu parastos apmeklētājus, niekus šokējot meiteņu neglītais runas vaids, un tiem vienkārši apnicis viņu rupjības klausīties. Žēl, ka visām pārējām studentēm jāciešot huligāniska mazākuma dēļ, bet krogu īpašnieki jāaizsargājot krogu parasto apmeklētāju intereses.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

1. oktobrī — pl. 7.30 vak. Latviešu namā Studentu balle — rīko Studentu kopa.

2. oktobrī — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde.

3. oktobrī — pl. 5 pēcp. Latvijas universitātes dibināšanas atceres akts un koncerts Latviešu namā.

10.—17. oktobrim — Otto N. Grebžes gleznu izstāde mākslinieka studijā — 47 Pemberton Cr. N., Richmond Hill, Ont., atvērta no pl. 10—22.

8. oktobrī — plkst. 8.15 gadskārtējā latviešu inženieŗu balle Kanadas japāņu kultūras centra auditorijā, 123 Wynford Dr., Don Mills.

9. oktobrī — **plkst. 6 Latviešu** namā Latviešu **strēlnieku 50 g.** jubileja.

No 9. līdz 11. oktobrim—LNJAK 11. kongress Latviešu namā.

10. oktobrī — plkst. 3 p.p. Latviešu namā TLB rīko E. Virzas pēcpusdienu.

10. oktobrī — pl. 7 vak. Latviešu namā dievvārdu sapulce un priekšnesumi — Sauciens no Golgatas vadībā.

16. oktobrī — Latviešu Nams A/S rīko savā namā Pļaujas svētku balli — bazāru.

14. oktobrī — plkst. 8.30 vak. operdziedātājas Renātes Gūtmanes (no Vācijas) dziesmu un āriju vakars Latviešu nama zālē. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

22. oktobrī — pl. 8 vak. Sv. Andreja b-cas zālē Losandželosas latv. ceļojošā teātŗa viesizrāde T. Viljama IGUĀNAS NAKTS — A. Tipāna režijā.

23. oktobrī — Latviešu namā Toronto Latviešu mednieku un makšķernieku klubā medību sezonas atklāšanas balle.

24. okt. pl. 6.30 — Sv. Andreja b-cas zālē Losandželosas latv. ceļojošā teātŗa viesizrāde T. Viljama IGUĀNAS NAKTS — A. Tipāna režijā.

24. oktobrī — pl. 3 p.p. Toronto baptistu draudzes 14. gada svētki Walmer Road dievnamā.

28. oktobrī, plkst. 8 vak. Latviešu namā reliģiski - ētisku pārdomu vakars Māc. R. Ekšteins.

30. oktobrī — pl. 8 Latviešu namā Krizantēmu balle.

30. oktobrī — pl. 7.30 Latviešu kaŗa inv. apvienības balle ar mantu loteriju Latviešu namā.

31. oktobrī — pl. 5 p.p. Latviešu namā komponista A. Okolo - Kulaka 25 gadu mūzikas gaitu jubilejas koncerts. Piedalās: Mirdza Bogdanoviča - Nāruna, Ksenija Brante, Dz. Treimanis.

6. novembrī — TLB un DV Toronto nodaļa Latviešu namā rīko Mārtiņvakaru.

6. novembrī — Studenšu korporāciju kopas gadskārtējais tējas vakars Igauņu namā.

13. novembrī — Lāčplēšu svētki Saulainē.

13. novembrī — plkst. 7.30 LSAK sportistu apbalvošanas vakars ar deju Latviešu namā.

14. novembrī — pl. 6 vak. Latviešu namā J. Raiņa 100 g. dzimšanas piemiņas vakars — LPB Kanadas kopa.

20. novembrī — pl. 11 Latviešu skolas Latvijas valsts svētku atceres akts.

21. novembrī — plkst. 2 bazārs par labu TLB sestdienas skolai Latviešu namā.

24. novembrī, pl. 8 vak. Latviešu namā reliģiski - ētisku pārdomu vakars. Māc. R. Ekšteins.

25. novembrī — plkst. 8.30 vak. pianista Ugas Granta (no ASV) klavieŗu vakars Latviešu nama zālē. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

26. novembrī — plkst. 8 vak. DV TK 15 gadu jubilejas izrāde J. Raiņa „Zelta zirgs" North Toronto Collegiate Institute, 17 Broadway Ave.

27. novembrī — plkst. 7 vak. DV TK un DV Toronto nodaļas 15 gadu atceres akts. Plkst. 8 vak. J. Raiņa „Zelta zirgs" izrāde North Toronto Institute, 17 Broadway Ave.

4. un 5. decembrī — Kanadas Daugavas Vanagu tradicionālais Ziemassvētku tirdziņš Latviešu namā.

11. decembrī — pl. 8 vak. Čikāgas Piecīšu koncerts Igauņu namā, 958 Broadview Ave.

30. decembrī, pl. 8 vak. Latviešu namā Reliģiski - ētisku pārdomu vakars. Māc. R. Ekšteins.

1966. g.

2. janvārī — Latviešu skolas Eglītes vakars.

29. janvārī, — Latviešu namā Preses Balle — LPB Kanadas kopa.

HAMILTONA, ONT.

2. oktobrī — pl. 7.00 HLB dāmu komitejas Miķeļa tirgus HLB namā, 16 Queen St. W.

16. oktobrī — pl. 7.30 HLMMK sezonas noslēguma balle Rainbow zālē, Sanford un King ielu krustojumā.

22. janvārī — pl. 7.30 HLMMK balle „Salo zaļais mežs" Rainbow zālē, Sanford un King ielu kr.

SV. KATRINAS

31. oktobrī — plkst. 5 pēcpusdienā Atlanta hotelī, DV St. Catharines nodaļas 15 gadu darbības atceres svinības — koncerts.

Šārudens jaunā[...]
Latvju Grām[...]
Pēdējā vēl dzīvā Latvijas ziedu lai[...]
KĀRĻA IEVIŅA jaunais[...]
Saules dā[...]
Cena $5.60. Liela formāta, dubultsleju, [...] sagatavojumā. Dāvanu g[...]
LATVIEŠU TAUTAS TEIKU UN PASAK[...]
Dabūjami pilni I. — V. sēj.
Pasūtinājumiem ar samaksu šī sludināj[...]
Latvju grāmatu nedēļa — līd[...]
Šinī periodā Jūs varat iegādāties latvie[...] izdevumus ar vienreizēju li[...]
Aspazijas RAKSTI, 3 lieli sējumi, pāri p[...]
DRĀMA — LIRIKA — PROZA, cena a[...]
R. Blaumaņa — DRĀMA UN KOMĒDIJ[...]
100 gadu piemiņas izdevums, visi drāma[...]
R. Blaumaņa — KOPOTI RAKSTI; 12 sēj[...] jauns papildus izdevums, kopcena[...]
G. Stāla — LATVIEŠU BALETS [...] vienīgais trimdas izdevums ar gleznoju[...]
Pasūtinot šos lielos latviešu kapitāldar[...] laikā kā prēmijas par tādu pašu kopsumn[...] ebkuŗas citas grāmatas pēc mūsu jaunā[...] izgādotās. Iespējamā veidā arī citu apgā[...]
Grāmatas dodam arī uz nomaksu.
Informējiet draugus un paziņas, ar[...] mūsu literatūras labā.
Sagatavošanā lielākais darbs par l[...] jebkad bijis latviešu un angļu valodās, a[...] cētu ilustrātīvo materiālu
LATVIJA 50 GADOS — LATVI[...]
Paredzamā cena $16.— līdz 18.—. Ar [...] maksu tagad to varēs saņemt par $10.00[...]
LATVJU GRĀMATA, P. O[...]
Waverly, Iowa.[...]

● PUĶES ● LATVIEŠU GRĀMATAS ●
DZINTARS ● KRISTALLS ● PORCE[...]
KANADAS LATVIEŠU DAIĻAMATN[...] SALONS
Kaut vasara uz galu,
Par agru gaidīt salu;
Vēl rudens krāšņā briedumā,
Tev sveiciens ar ziedu mājā.

AUSTRA ŠM[...]
DĀMU FRIZIERSAL[...]
737 Bloor St., W., pie Grace, Tor[...]

A. EGLĪTIS[...]
RADIO un TELEVĪZIJAS ve[...]
Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līd[...] no pl. 1 līdz 6 vakar[...]
● IZĪRĒ TV par $ 8,- MĒN[...]
161A Roncesvalles Ave., Toront[...]

LATVISKA[...]
DIMANTI [...]
Zelt[...]
VALUTE
A. KIVLENIEK[...]
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Blo[...]
Ont., 533—2837 Tautieš[...]

MĒS IESPIEŽ[...]
● LAULĪBU UN IESVĒTĪBU IELŪG[...]
● VIZĪTKARTES
● DOKUMENTUS BIEDRĪBU[...]
● KONCERTU PROGRAMMA[...]
● SARĪKOJUMU BIĻETES[...]
● PLAKĀTUS, DZIESMU[...]
● VESTUĻU VEIDLAPA[...]
● GRĀMATAS, ŽURN[...]
Labs darbs. — Mērena[...]
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NOD[...]
LATVIJA - AMERI[...]
491 College St., Toronto[...]
CANADA.
TEL.: 921—7121[...]
CODE 416

SAVUS ĪPAŠUMUS!
oderns 6 istabu dubultķieģe-
pā izbūvētu atpūtas telpu, el-
aucamais ceļš un garāža. Ie-
uz vienu obligāciju.
EM UZ 6 GADIEM UZ
VELĒ VISĀ PILSĒTĀ.

māksla

las! Manu darbu apskatīt tikai no tālienes! Ar mazliet piemieg- tām acīm. Tikai tā ir jāskatās mpresionisti vai, latviski tulko- ot, iespaidotāji!

Koloristiem no laika gala bijis „krāsu nozieds" resp. noziedē- šana, jo pēc tam, kad paletes „zieds" ir atvēries līdz galam, pu- ekšņi izbārstās uz visām pusēm: āds piebārstīts putekšņains piln- aiss (plenērs) piepilda gleznu ik blīvi, ka mūri sāk izirt, kon- ūras izgaist, ēnas kļūst par sil- ām gaismām, visi torņi, gājēji, aternu stabi atspoguļojas uz as- alta — gluda, slapja, krāsaina sfalta. Sevišķi efektīvi iznāk ulvāri naktī: tie burtiski mirkst tspīdumos.

Ko lai ieteicam „dzimtenes" katu speciālistiem, kas pēc fo- ografijām šodien emigrācijā (ne- is trimdā) darina vecimpresio- istu darbus? Derētu atgriezties ie rugājiem: tie visur vienādi, os var vērot, gleznieciski pētīt, svērt krāsu nozieda skālu, un var tos zīmēt abstrakti. Pa- emsim dabā tikai nelielu 6x6 n laukumiņu un uzgleznosim to 6x6 pēdu liela audekla. Tā to- ūsim lauku abstrakciju, dabā ovērotu un nevis no pastkarti- s nozīmētu. Ja vēl nebūs pie- ekami tautiska, stūrī ieliksim puci (tas tas kritiķis!).

Vecais Indriķis

kalendārs

novembrī — TLB un DV To- ronto nodaļa Latviešu namā rī- ko Mārtiņvakaru.
novembrī — Studenšu korporā- ciju kopas gadskārtējais tējas vakars Igauņu namā.
novembrī — Lāčplēšu svētki Saulainē.
novembrī — plkst. 7.30 LSAK sportistu apbalvošanas vakars ar deju Latviešu namā.
novembrī — pl. 6 vak. Latvie- šu namā J. Raiņa 100 g. dzimša- nas piemiņas vakars — LPB Kanadas kopa.
novembrī — pl. 11 Latviešu skolas Latvijas valsts svētku at- ceres akts.
novembrī — plkst. 2 bazārs par labu TLB sestdienas sko- lai Latviešu namā.
novembrī, pl. 8 vak. Latviešu namā reliģiski - ētisku pārdo- mu vakars. Māc. R. Ekšteins.
novembrī — plkst. 8.30 vak. pianista Ugas Granta (no ASV) klavieru vakars Latviešu nama zālē. Toronto latviešu koncert- apvienības sarīkojums.
novembrī — plkst. 8 vak. DV TK 15 gadu jubilejas izrāde J. Raiņa „Zelta zirgs" North To- ronto Collegiate Institute, 17 Broadway Ave.
novembrī — plkst. 7 vak. DV TK un DV Toronto nodaļas 15 gadu atceres akts. Plkst. 8 vak. J. Raiņa „Zelta zirgs" izrāde North Toronto Institute, 17 Broadway Ave.
un 5. decembrī — Kanadas Daugavas Vanagu tradicionā- lais Ziemassvētku tirdziņš Lat- viešu namā.
decembrī — pl. 8 vak. Čika- gas Piecīšu koncerts Igauņu namā, 958 Broadview Ave.
decembrī, pl. 8 vak. Latviešu namā Reliģiski - ētisku pārdo- mu vakars. Māc. R. Ekšteins.
66. g.
janvārī — Latviešu skolas Eglī- tes vakars.
janvārī, — Latviešu namā Preses Balle — LPB Kanadas kopa.

HAMILTONA, ONT.

oktobrī — pl. 7.00 HLB dāmu komitejas Miķeļa tirgus HLB namā, 16 Queen St. W.
oktobrī — pl. 7.30 HLMMK sezonas noslēguma balle Rain- bow zālē, Sanford un King ie- lu krustojumā.
janvārī — pl. 7.30 HLMMK balle „Šalc zaļais mežs" Rain- bow zālē, Sanford un King ie-

SV. KATRĪNAS

oktobrī — plkst. 5 pēcpusdie- nā Atlanta hotelī, DV St. Catha- rines nodaļas 15 gadu darbības atceres svinības — koncerts.

Šārudens jaunās

Latvju Grāmatas

Pēdējā vēl dzīvā Latvijas ziedu laiku lielā rakstnieka *KĀRĻA IEVIŅA jaunais romāns*

Saules dārzā

Cena $5.60. Liela formāta, dubultsleju, trimdā vēl nebijušā sagatavojumā. Dāvanu grāmata.

LATVIEŠU TAUTAS TEIKU UN PASAKU 5. sēj. $7.80
Dabūjami pilni I. — V. sēj. komplekti.
Pasūtinājumiem ar samaksu šī sludinājuma laikā 25% atlaide.

Latvju grāmatu nedēļa — līdz 1. oktobrim
Šinī periodā Jūs varat iegādāties latviešu visievērojamākos izdevumus ar vienreizēju izdevību.

Aspazijas RAKSTI, 3 lieli sējumi, pāri par 1800 lapp.
DRĀMA — LIRIKA — PROZA, cena a $8.60

R. Blaumaņa — DRĀMA UN KOMĒDIJA, 1120 lapp. $11.20
100 gadu piemiņas izdevums, visi drāmas darbi kopsējumā.

R. Blaumaņa — KOPOTI RAKSTI, 12 sēj. pāri par 3860 lapp.
jauns papildus izdevums, kopcena $48.60

G. Stāla — LATVIEŠU BALETS $9.60
vienīgais trimdas izdevums ar gleznojumiem oriģinālkrāsās.

Pasūtinot šos lielos latviešu kapitāldarbus, šī sludinājuma laikā kā prēmijas par tādu pašu kopsummu par brīvu saņemat jebkuras citas grāmatas pēc mūsu jaunā cenrāža, kas vēl nav izpārdotas. Iespējamā veidā arī citu apgādu grāmatas.
Grāmatas dodam arī uz nomaksu.
Informējiet draugus un paziņas, ar to daudz palīdzēsit mūsu literātūras labā.

Sagatavošanā - lielākais darbs par Latviju, kāds mums jebkad bijis latviešu un angļu valodās, ar trimdā vēl nepublicētu ilustrātīvo materiālu

LATVIJA 50 GADOS — LATVIA IN 50 YEARS

Paredzamā cena $16.— līdz 18.—. Ar pasūtinājumu un iemaksu tagad to varēs saņemt par $10.00

LATVJU GRĀMATA, P. O. Box 332,
Waverly, Iowa.

Lotus
792 BATHURST ST.
(pie Bloor St.)
LE 3-3884
FLORIST • GIFT SHOP • 802 BATHURST STREET • TORONTO • PHONE 533-3001

● PUĶES ● LATVIEŠU GRĀMATAS ● SKAŅU PLATES ● DZINTARS ● KRISTALLS ● PORCELĀNS ● KERAMIKA
KANADAS LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS

Kaut vasara uz galu,
Par agru gaidīt salu;
Vēl rudens krāšņā briedumā,
Tev sveicienu ar ziedu māj.

Arvids Tirums

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz 9 vak., sestdienās no pl. 1 līdz 6 vakarā.
● IZĪRĒ TV par $ 8,- MĒNESĪ. ●
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

VALUDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Zeltkaļa
A. KIVLENIEKA, G. J.
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4., Ont., 533—2837
Tautiešiem atlaide

MĒS IESPIEŽAM

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

Pēkšņā nāvē miris mans tēvs vltn.

Valdemārs Laufers

Dzimis 1913. g. 13. martā Liepājas apriņķī, miris 1965. g. 26. septembrī Minchenē, Vācijā.

Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme . . . . .

Par viņu sēro DĒLS KANADĀ

Mūsu mīļais

Augusts Švarcbachs

miris Latvijā 1965. g. 4. septembrī.

Pēc viņa skumst
RADI KANADĀ

PUĶU VEIKALS
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām
Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4087.
A. PUTNIŅŠ

VIESĪBĀM, KOMERŠIEM
sagatavoju un piegādāju mājās auksto galdu, piemērotu katram gadījumam: salātus, putnus, zivis, vēžus — sākot ar $3.50 no personas.
E. BĒRZIŅŠ — 1413 Bloor St. W. tel. 536—0657, Toronto.

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto.

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14-21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINIŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

H. Rosar
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANES BIROJS
467 Sherbourne St.,
Toronto.
Tel. WA 4-1408.
★
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS
Rūpējas par jūsu drošību jau 14 gadu
PL 9-0266.

GRĀMATAS LATVIEŠU SKOLĀM

J. Mežaks — GADSKĀRTA LATVJU DAINĀS	$2.25
E. Klaustiņa — BĒRNU DĀRZS	1.00
J. Ezeriņš — VALODIŅA	1.00
D. Roga — ĀBECE	1.60
A. Sirmane — MANA TĒVU VALODA, 3. kl.	1.50
A. Kaugurs — MANA TĒVU VALODA, 4. kl.	1.50
A. Kaugurs — MANA TĒVU VALODA, 5. kl.	1.50
A. Dravnieka — MANA TĒVU VALODA, 6. kl.	1.80
H. Kreicers — MANA TĒVU VALODA, 7. un 8. kl.	3.20
M. Gaide — TĒVU VALODAS MĀCĪBA, gramat.	1.60
V. Bērziņa - Baltiņa — LATV. VAL. GRAMATIKA	3.00
F. Kurats — LATVIJAS ĢEOGRAFIJA	2.20
P. Dreimanis — LATVJU TAUTAS VĒSTURE	3.90
A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI, dz.	1.50
TAUTAS DZIESMAS SKOLĒNU KOŖIEM	8.00
Dr. M. Lutera — MAZAIS KATECHISMS	0.50
A. Voitkus — TICĪBAS MĀCĪBA 5. kl.	1.50
A. Ozols — VIŅA VĀRDI BIJA VARENI	2.50
Edg. Lange — BAZNĪCAS VĒSTURE II d.	1.35
K. Valters — VECĀS DERĪBAS STĀSTI	2.25
BURTNĪCAS	0.10

DV. GRĀMATNĪCA, 491 College ST., TORONTO 4, ONT.

NOTARS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555 Toronto.

PRECES un ĒDAMLIETAS TAGAD DABŪJAMAS LIELĀKOS VAIRUMOS
Tādēļ sūtiet
Naudu uz U.S.S.R.
Lai Jūsu apdāvinātie paši izvēlas
Pilnīgi garantēts
Licenzēts pie bankas departamenta un nodrošināts par $20.000.
Mēs esam VIENĪGĀ firma, kas vienmēr piesūta KVĪTES, parakstītas no saņēmēja.
Piegādes laiks 2 nedēļas. Nekādi atvilkumi.
Tarifs, 9 rubļi — $10.—
Sūtīšanas izdevumi līdz $30 $2.75.
pāri par $30.— 10%.
GRAMERCY SHIPPING Inc.
744 Broad St., Newark N.J.
Rakstiet angliski vai latviski.
Pieprasiet katalogus.
GRAMERCY
SHIPPING Co.
118 East 28 St., New York, N.Y.
MU 9-0598.
DIB. 1945. G.

ALFREDS STIKUTS
REALTOR
2889 Dufferin Street
tel. 789—1535, Toronto 19

Izdaru visāda veida
APMETUMU DARBUS
iekšpusē un ārpusē.
Lieku grīdu plates (tiles).
Darbs garantēts.
BRUNO LIELBĀRDIS
769-8280, Toronto.

EXPRESS PĀRTIKAS SAIŅI UZ LATVIJU
Labākie amerikāņu produkti. Piegāde 4—5 ned. Pilnīga garantija. Zemākās cenas.

40 mārc. kviešu miltu	$22.80
20 mārc. cukura	$17.70
20 mārc. rīsu	$17.70
T—418	US$36.00

Kopsvars 33 mārc. 15. mārc. balto kviešu miltu, 4 mārc. rīsu, 2 mārc. sviesta, 3 mārc. cūku tauku, 4 mārc. žāvēta bekona, 1 mārc. kakao.
Visas cenas ASV dolaros. Pieprasiet mūsu jaunāko cenrādi ar lielu dažādību produktu izvēlē.

Naudu uz Latviju. Pilnīga garantija. Piegāde divu nedēļu laikā. Bez atvilkumiem. Paraksti par saņemšanu. Pēc kursa 9 rubļi — $10.00 US. Nodevas līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 10%
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23 rd. Street,
New York N. Y. 10010, U.S.A.

Estd 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

DĀVANU SAIŅI
uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.
Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.
Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji, veļas mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, velosipedi, televīzijas aparāti, foto aparāti u. c.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17¾ mārc netto. Šie sainīši ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas.
Lietuviešu uzņēmums.
BALTIC EXPORTING CO.
849 College St., Toronto 4, Ont. Canada.
Tel. LE 1-3098.

SKAŅOJU KLAVIERES
lietojot elektronisku skaņotāju. Izdaru arī nepieciešamos labojumus.
K. RANGA Zvanīt pēc pl. 7 vak. HO 3-9613, Toronto.

Toronto Window MFC Co. Ltd.
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes aluminija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS
darbā 285-1471, mājās BA 5-5314.

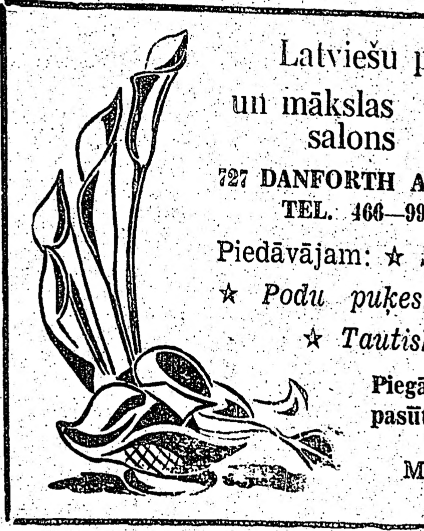
Latviešu puķu veikals un mākslas salons CALLA
727 DANFORTH AVE., TORONTO 6, ONT.
TEL. 466—9911 (arī pēc darba)
Piedāvājam: ★ *Svaigi grieztus ziedus.*
★ *Podu puķes.* ★ *Zaļuma stādus.*
★ *Tautiski izstrādājumi.*
Piegādājam mājās. Lūdzam pasūtinājumus nodot laikus.
Milda Kļaviņš.

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca
1095 QUEEN ST. E
HO 6-5152

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE Īpašnieks ST. CUKULS

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

OK TRAVEL TOURS
CEĻOJUMU BIROJS
World Wide Travel Service
O. K JOHNSON & CO. LIMITED
697 Bay Street, Toronto 2 *EMpire 6—9488*

Everlast Heating Co. LE 1-1101
72 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša un V. Reinholda gleznas
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

DCS
Drapery Contract Services
IMANTS E. KRŪZE
521 OAKWOOD AVE.
Tel. 789-2211 798-4455. Mājās BA 5-9292
Nesaistoša informācija un lietpratēja padomi jūsu mājas iekšienes izdaiļošanai. Aizkari, grīdsegas, drapērijas u.c.

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK
BARRISTERS and SOLICITORS
365 Bay Street,
Toronto
tel. 363—4451

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
▪ attīstīšana ▪ palielinājumi ▪ duplikāti ▪
▪ citi darbi ▪ izcilus kvalitāte ▪ atlaide ▪
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ.
Pārstāvis
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO1-1114 mājās 425-4162

Danforth — Broadview: 6 istabu labi uzturēta māja, jauna apkures sistēma, 2 modernas virtuves, 2 vannas istabas, garāža. Tuvu apakšzemes dz-ceļa stacijai. Cena $16.900.-.

Main — Danforth: 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs, eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba, iebraucamais ceļš un garāža. Cena $14.500.-.

Cosburne — Main: 3 istabu labi uzturēts bungalovs, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $9.500.-.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ IZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

SPORTS

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU MEISTARI TENISĀ

Ziemeļamerikas latviešu tenisa meistarsacīkstēs Toronto kungu vienspēlē uzvarēja H. Hūns (Čikaga) un dāmu vienspēlē F. Vedēja (Grand Rapidi). Arī šajās sacīkstēs laika apstākļi bija nelabvēlīgi, un jāpriecājas, ka lielāko spēļu daļu varēja pabeigt jau pirmajā dienā, jo svētdienā paredzētās sacensības lietus dēļ nevarēja notikt, kādēļ tās atlika uz pirmdienu, bet ne visi spēlētāji varēja tik ilgi Toronto palikt. Tā gandrīz visiem ASV latviešu tenisistiem nācās atteikties no piedalīšanās dubultspēlēs.

Kungu vienspēlēs startēja 14 dalībnieku, no tiem 9 „kanadieši." Bez uzvarētāja H. Hūna no ASV bija ieradušies V. Bēms, E. Krasts, D. Vedējs un jaunākais meistarsacīkšu dalībnieks — tikai 15 gadu vecais A. Sūrītis, kas izrādījās jau par respektējamu tenisistu. Vīriešu vienspēļu otrā kārtā H. Hūns pieveica D. Vedēju ar 8:6, 6:1, Šperliņš — A. Jēkabsonu ar 6:1, 6:4, G. Štāls — R. Ceinovski ar 7:5, 6:3, V.Bēms - E. Krastu ar 6:2, 6:2. Pusfinālā H. Hūns pārspēja G. Šperliņu ar 8:6, 6:2 un V. Bēms — G. Štālu ar 6:2, 6:2. Finālā H. Hūns uzvarēja V. Bēmu ar 7:5, 6:2, iegūstot Ziemeļamerikas latviešu meistara godu.

Dāmu vienspēlē bija tikai 4 dalībnieces. F. Vedēja uzvarēja M. Lukstiņu ar 7:5, 6:0 un V. Audere — M. Ulmani ar 6:0, 6:1. Finālā F. Vedēja pieveica montrealieti V. Auderi ar 6:3, 6:1, iegūstot meistartitulu.

Kungu dubultspēlē, kur startēja 5 pāri, meistaru godā tika G. Šperliņš ar G. Štālu, kas finālā pieveica E. Platupu un E. Auderu ar 6:3, 9:7. Jauktajā divspēlē bija tikai 2 pāri: M. Lukstiņa ar A. Sūrīti uzvarēja M. Ulmani un E. Vītiņu ar 6:2, 2:6, 6:2. Spēles senioru klasē nenotika dalībnieku trūkuma dēļ.

Meistarsacīkšu laikā notika arī gadskārtējā Toronto un Montrealas latviešu tenisistu spēkošanās. Ar 5:4 rezultātu uzvaru guva Montrealas komanda, bet rezultāts būtu varējis būt daudz augstāks: sasnieguši 5:0 vadību, montrealieši no pārējām spēlēm atteicās, kas torontiešiem deva 40 punktu guvumu bez cīņas. Montrealas vienībā spēlēja V. Audere, M. Lukstiņa, G. Štāls, E. Platups, E. Auders un R. Vītiņš, bet Toronto sastāvā bija M. Ulmane, M. Grīnberga, A. Jēkabsons, R. Ceinovskis, A. Mackars un A. Orsts.

A. M.

Indija un Pakistāna kavē pamieru

Pa 1500 jūdžu garo Indijas un Pakistānas pamiera līniju patrulē 8 lidmašīnas un pāris simtu pamiera pārraugu. Katru dienu notiek smagāki vai vieglāki pamiera pārkāpumi, abpusējas apšaudīšanās, sniedzoties pat līdz artilērijas un tanku lietošanai. AN ģenerālsekretārs Utants atzīst, ka ar viņa rīcībā pašreiz esošajiem spēkiem nedrošo pamieru neizdosies saglabāt. Visvairāk ģenerālsekretāru uztrauc apstāklis, ka nedz Indija, nedz Pakistāna nav turējusi par vajadzīgu atvilkties pozīcijās, kādās abas atradās pirms kaŗa darbības sākšanās šī gada 5. augustā. Bez tam pamiers vēl nav Kašmīras problēmas atrisinājums. Indija, piemēram, uzskata sevi par kaŗa pirmās fazes uzvarētāju. Tā atvairījusi kā Pakistānu, tā komūnistu Ķīnu un piedevām pavirzījusies uz priekšu Kašmīrā. Un to, ko kaŗā ieguvusi, Indija nedomā pamierā pazaudēt. Tautas nobalsošanai Kašmīrā Indija nepiekrīt, kā tas nozīmētu drošu šī apgabala aiziešanu pie Pakistānas. Indijas vadošie politiķi domā, ka pamiers ir tikai īslaicīga Pakistānas pacietības pārbaude, kas beigsies ar kaŗa darbības atsākšanu. Pakistāna, kā zināms, piedraudējusi ar izstāšanos no Apvienotajām nācijām, ja tās nespēj atrisināt Kašmīras problēmu. Un tā pašreiz liekas neatrisināma, jo Indija nepiekrīt tautas nobalsošanai, ko Pakistāna uzskata par vienkāršāko veidu Kašmīras pakļaušanai sev. Lielā demokratijas sludinātāja Indija šoreiz atkāpusies no visiem saviem principiem. Demokratija izdevīga tikai tad, ja nerunā pretī Indijas interesēm . . . To indieši jau pierādīja pirms 4 gadiem, nekavēdamies lietot militāru varu, lai padzītu portugāļus no viņu piekrastes kolonijas Goas Indijas rietumos. Tagad Indija ne tikai grib paturēt to Kašmīras daļu, kuŗā atrodas indiešu kaŗaspēks, bet vēlas valdīt visā Kašmīrā — valstī, kuŗas reliģiskā piederība ir pie Pakistānas, kuŗai ar Indiju nav nekādas draudzības un kuŗas iedzīvotāji, ja vien tiem dotu izdevību, nekavējoties pārrautu visas saites ar Jaundēli valdību.

PAMIERS KAŠMĪRĀ NEATRISINA PAŠU PROBLĒMU

Pagājušā nedēļā sākusies jauna Apvienoto nāciju sesija. Tās darbam iesākoties, gribas atcerēties, ka AN organizācija dibināta 1945. gadā. Ja kāds neatcerētos, tad varētu atgādināt, ka divi no lielākajiem AN dibināšanas mērķiem bija — nodrošināt pašnoteikšanās tiesības visām tautām un novērst kaŗus, lai pastāvētu miers un drošība. Pirmais mērķis nav sasniegts, jo vismaz viena trešdaļa no pasaules iedzīvotājiem atrodas komūnisma verdzībā. Attieksmē uz kaŗu novēršanu labu atbildi dod žurnāls „Time", kurš uzskaita, ka kopš 1945. gadā risinājušies 40 kaŗi, neskaitot sīkas robežsadursmes.

Tas rāda, ka AN mērķu sasniegšanai vēl ejams tāls ceļš. AN arī nebūs panākumu līdz tam brīdim, kad beidzot tās izbeigs skatīties caur pirkstiem uz visa veida komūnisma agresijām. Un nebūs panākumu arī līdz laikam, kad AN patiešām mēģinās iedzīvināt pašu pieņemtos principus un lēmumus. Viens no šādiem AN nespējas rezultātiem ir kaŗš starp Indiju un Pakistānu Kašmīras dēļ.

Nav tomēr noliedzams, ka pamiera panākšanā liela loma piekritusi tieši AN. Ka šis pamiers neatrisina pašu pastāvošo problēmu, tas ir cits jautājums. Bet ikviena valsts, izņemot sarkano Ķīnu, uz laiku var atviegloti uzelpot. Ne Indija, ne Pakistāna īstenībā šo kaŗu nav nekad gribējusi, neviena no abām to arī nevar atļauties. Kaŗa turpināšana nozīmētu badu miljoniem cilvēku, un Pakistāna, tāpat kā Indija, kļūtu pilnīgi atkarīga no ārējas palīdzības. Bija arī skaidrs: ja kaŗš būtu turpinājies, sarkanā Ķīna gūtu laupījumu tiklab uz Indijas, kā uz Pakistānas rēķina. Pie tam ar sarkano Ķīnu bija jārēķinās. Liekas, ka viens no iemesliem, kādēļ Pakistāna novilcināja pamiera iestāšanās brīdi, bija apsvērums — dot iespēju Ķīnai saglabāt prestižu, lai tā varētu daudzmaz ar godu atkāpties Indijai iesniegtā ultimāta lietā. Šo iespēju Ķīna izmantoja, paziņojot, ka Indija izpildījusi ultimāta prasības, ko Indija gan noliedz.

Apgalvot, ka visa sadursme reizē ar to palikusi bez rezultāta, būtu tomēr nepamatoti. Ir jāatzīst AN nopelns pamiera radīšanā, bet reizē arī jāsaredz neatrisinātā problēma, kuŗa radusies savlaicīgas AN nespējas dēļ iedzīvināt pieņemtos lēmumus. Tagad Kašmīras problēma pacelta no jauna, un šoreiz tā vairs nevarēs palikt bez viena vai otra veida atrisinājuma. Kad 1948. gadā AN panāca pamieru pirmajā sadursmē Kašmīras dēļ, tika pieņemts lēmums, ka jautājums par Kašmīras piederību atrisināms tautas nobalsošanā. Ja toreiz AN būtu pastāvējušas uz šī lēmuma iedzīvināšanu, nobalsošanu būtu bijis iespējams izdarīt samērā viegli. Tad pašreizējā, bet būtībā vecā problēma vairs neeksistētu.

Šodien atrisinājums tik vienkārši vairs nav iespējams. Indija strikti noraida nobalsošanu, pastāvot uz to, ka Kašmīra galīgi iekļaujama Indijā kā viena no tās pavalstīm. Zinot Indijas nacionālistu spiedienu uz premjēru Šastri, grūti iedomāties, kādā veidā Indijas valdība varētu piekāpties šai jautājumā. Tai pašā laikā Pakistāna nepieņem nekādu citu atrisinājumu, kā vienīgi AN lēmuma iedzīvināšanu par tautas nobalsošanu Kašmīrā. Zinot, ka ap 80% Kašmīras iedzīvotāju simpatizē Pakistānai, ar kuŗu saistīti reliģiski, Pakistānas nostāja nav grūti saprotama. Ne jau velti Pakistāna brīdinājusi AN, ka izstāsies no organizācijas, ja tā neatradīs drīzu atrisinājumu. Pakistāna arī likusi saprast, ka šādā gadījumā kaŗš var atjaunoties.

Tā Apvienotās nācijas tagad nostādītas problēmas priekšā, kuŗa daudz grūtāka par to, kas palika neatrisināta 1948. gadā. Un tai pašā laikā liekas skaidrs, ka šīs jaunās problēmas neatrisināšana var novest pie kaŗa, kurš būs daudz plašāks par nupat apturēto. Kas šī jautājuma atrisināšanā nepieciešams, ir — īstu valstsvīru gudrība, bet pār visām lietām — noteikta pieeja lēmumu iedzīvināšanā. Cerēsim, ka šoreiz Apvienotās nācijas spēs pierādīt ir vienu, ir otru. Ja tas izdotos, augtu cerības uz labāku nākotni.

V. Korsts.

MŪSU LAIKRAKSTA
atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos.

Uz mūžu savas acis slēdzis mans mīļais vīrs, mūsu tēvs, sievastēvs un vectētiņš 1965. gada 28. septembrī Toronto

Jānis Jansons

dzimis 1891. gada 25. martā Ventspilī, guldīts zemes klēpī 1. oktobrī Jorkas kapsētā latviešu nodalījumā, Toronto.

Kā aizskrien, kā aizskrien, kā aizlido gadi,
Kā rudenī dzērves uz tālumu!
Dus kapā jau biedri, dus draugi un radi,
Kas dzīvoja, strādāja, smējās kā tu.

Par viņu sēro: SIEVA UN MEITA AR ĢIMENĒM

Pēc grūtām ciešanām no mums šķīries bijušais Ventspils zvejnieks

JĀNIS JANSONS

Saldu mieru gaidu,
Nezinu kur gulties.
Tālu mana dzimtā zeme,
Sasniegt nespēju.

PĒC VIŅA SĒRO:
A. BĒRZIŅŠ, V. EGLE, J. LĀCIS UN
A. DUMPIS AR ĢIMENĒM

Vēsturiska preses konference

Četru stundu ilgā preses konferencē komūnistu Ķīnas ārlietu ministrs Čenjī iztirzāja attieksmes starp Pekingu un Vašingtonu un iepazīstināja kā ķīniešu, tā ārvalstu žurnālistus ar komūnistu Ķīnas nostāju Apvienoto nāciju jautājumā.

Ārlietu ministrs Čenjī sacīja, ka komūnistu Ķīna gaidīt gaida amerikāņu uzbrukumu, kas beigtos ar viņu galīgu sakāvi. Čenjī izaicināja visu pasauli uzbrukt komūnistu Ķīnai. „Lai viņi nāk,"' kliedza ārlietu ministrs, „lai nāk amerikāņi un viņiem līdz indieši, lai nāk britu imperiālisti,japāņu militāristi, lai padomju revīzionisti palīdz šāda uzbrukuma koordinēšanā!". Beigās Pad. savienību no uzbrucēju skaita Čenjī gan svītroja: revīzionisti jau nu Pekingai gribētu uzbrukt, bet padomju tauta viņiem to neatļautu.

Runā sakāvis ASV un to sabiedrotos, ārlietu ministrs Čenjī ķērās pie Apvienotajām nācijām. Kamēr pilnsapulcē sagaidāmas asas debates komūnistu Ķīnas uzņemšanas jautājumā, neviens nav papūlējies painteresēties, ko par AN domā komūnistu valdība Pekingā. Ir viena lieta, — lemt par komūnistu Ķīnas uzņemšanu, bet ir pavisam cits jautājums, vai ķīnieši šajā starptautiskajā organizācijā vispār gribēs iestāties. Piedalīšanās Apvienotajās nācijās nozīmētu zināmas saistības, kas pašreiz ķīniešu polītiku neapgrūtinātu.

Kas pasaulei būtu jādara, lai komūnistu Ķīna iestātos AN? Vispirms, Apvienotajām nācijām jāatzīstas, ka tās maldījušās, nosaucot komūnistu Ķīnu par agresoru Korejas kaŗā. Tālāk, — visām lielajām un mazajām nācijām jāsanāk kopā un jāpārraksta AN charta. Ar pašreizējo komūnistu Ķīna nav apmierināta. Protams, nekavējoties jāizstumj no AN nacionālā Ķīna un visas tās leļļu valdību delegācijas, kas nepārstāv savas tautas. Ja komūnistu Ķīnas prasības netiek akceptētas, ķīnieši Apvienotajās nācijās nestāsies. Ja AN nepiekrīt Pekingas prasībām, komūnistu Ķīna formēs jaunu starptautisku organizāciju, kas balstīsies uz revolūcionāriem pamatiem.

Polītiskais apskats

Kopš 1911. gada klusējošais Tāla vulkāns 60 jūdžu dienvidos no Manilas kļuva aktīvs 28. septembrī, pelnos un lāvā aprokot vairākus ciemus. Sākumā domāja, ka nogalināti 1500 cilvēku, bet tagad Batangas gubernātors baidās, ka upuŗu skaits var pārsniegt 3000. Vēsture par Tāla vulkāna darbību sniedzas atpakaļ līdz 1709. gadam. Kopš tā laika notikuši 10 izverdumu, no tiem nopietnākais 1911. gada 30. janvārī, prasot 1332 cilvēku dzīvības.

☆

Virs Ziemeļvietnamas notriekto amerikāņu lidmašīnu pilotus neuzskatīs par kaŗa gūstekņiem, bet par kaŗa noziedzniekiem. Kā tādiem viņiem būs jāstājas kaŗatiesas priekšā un jārēķinās ar nāvessodu. Cik zināms, vairākos gadījumos nāvessods amerikāņu lidotājiem jau izpildīts. Šos draudus par lidotāju gaidāmo likteni Hanojas valdība piesūtījusi vēstulē Starptautiskā sarkanā krusta galvenajai mītnei Ženēvā.

☆

Kanadas ārlietu ministrs Martins izraudzīts par nākošo NATO prezidentu. Šai amatā viņš atradīsies vienu gadu. Kā NATO prezidents Martins atklās abas gadskārtējās 15 valstu ārlietu ministru konferences. Līdzšinējais NATO prezidents bija Beļģijas ārlietu ministrs Spāks.

JAUNĀS PAAUDZES . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

respektējam, pēc tiem nedzīvosim un nerīkosimies, būsim veltīgi izmantojuši daudzu cilvēku darbu un pašaizliedzīgu uzupurēšanos, šādas lielas sanāksmes noorganizējot. Ja mēs uzlūkojam, ka kongress beidzas ar mūsu izklīšanu, tad tas īsteni nez' vai maz bija sācies. Bet ja bija sācies, tad tas nomira jau šodien.

Viss, pilnīgi viss ir mūsu pašu, un tikai mūsu pašu ziņā!

Neviens nevaram pateikt, ko nesīs rītdiena. Saka, ka „pasaule ik dienas piedzimstot no jauna." Mēs esam šī procesa dalībnieki un mums jābūt šī procesa dalībniekiem. Lielas pasaules valstis un varas nevar noskatīties, salikušas rokas klēpī tāpēc, ka tās ir lielas. Mēs nevaram noskatīties no malas, kā pasaule mainās, salikuši rokas klēpī tāpēc, ka mūsu ir maz un maza mūsu vara.

Bet mums ir pietiekami daudz inteliģentu, godīgu un drosmīgu jaunu latviešu, lai pavisam īsā laikā, ja vien visi ķertos pie kopējā uzdevuma, mēs pilnīgi pārveidotu, — atbilstoši laika garam un prasībām, — visu mūsu emigrācijas nacionālpolītisko cīņu.

Cik gan svarīga mūsu izšķiršanās var būt latviešu tautai!

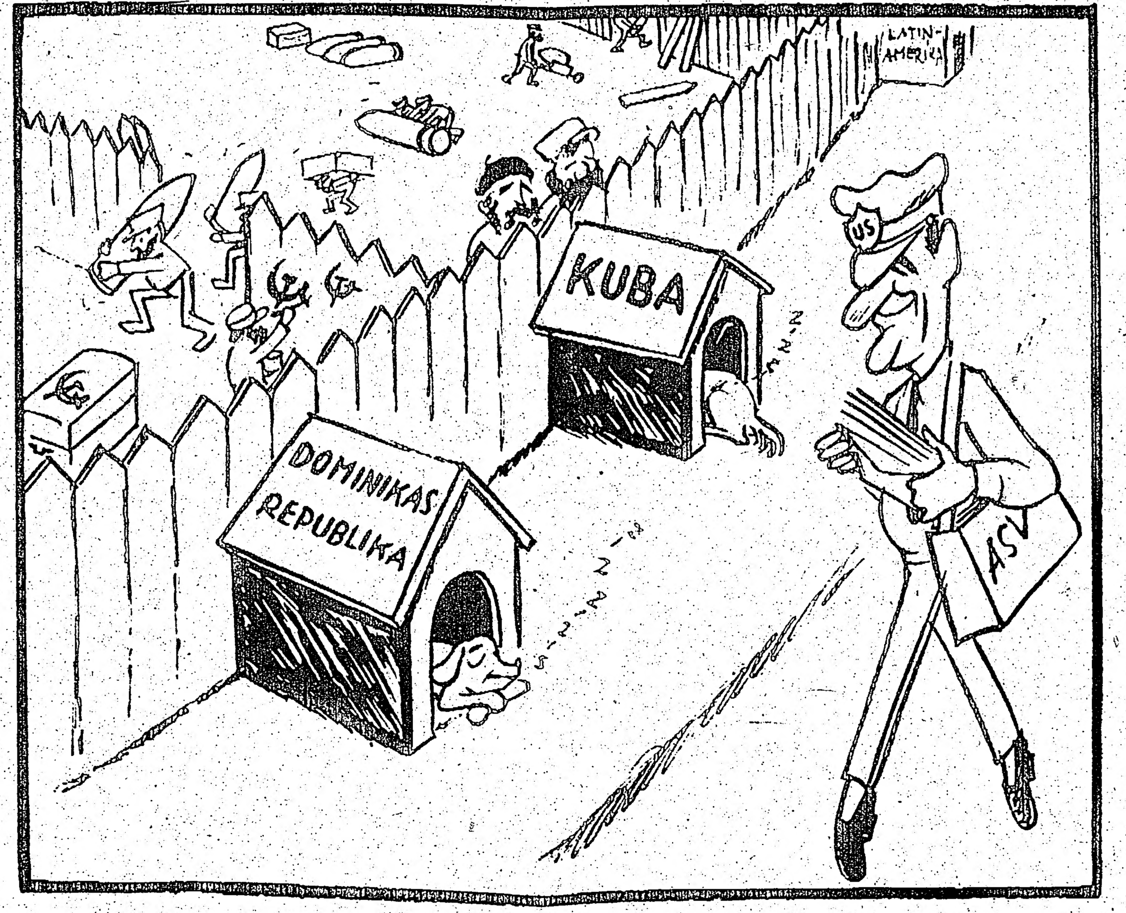

Attieksmē uz Dominikas republiku ASV nespēj izšķirties un laipo. — Fakts. Kubieši savā starpā: „Kādēļ tas pastnieks cilpo uz pirkstgaliem?" „Viņš ir alerģisks pret sunīšiem un negrib tos traucēt." Ed. Kelša karikatūra LA

Jūs esat vienmēr gaidīti pie

Robertson

CHEV — OLDS
1515 DANFORTH

Mūsu klientu un draugu rīcībā ir mūsu latviešu pārstāvis

Hans Plaude
HO 6 - 1131

Nevilcinieties piezvanīt Plaudes kungam gadījumā, ja jums rodas problēmas jauna vai lietota automobiļa pirkšanā vai tā financēšanā.

AĢENTŪRA, KAS GADĀ PĀRDOD VAIRĀK KĀ 3000 SATIKSMES LĪDZEKĻU

Robertson

Chevrolet
Oldsmobile
25 gadus vienā vietā
1515
Danforth
HO 6—1131

1965. GADA MODEĻU IZPĀRDOŠANA

Noteikti iegriežaties pie HANŠA PLAUDES

Ar 7. oktobri pārdošanā 1966. gada Chevrolet un Oldsmobile modeļi.